

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА МИТНОЇ СПРАВИ

**Методичні рекомендації до практичних завдань,
лабораторних та самостійних робіт студентів
спеціальності 072 "Фінанси,
банківська справа та страхування"
освітньої програми "Митна справа"
першого (бакалаврського) рівня**

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК [339.9+336.24](072.034)

О-75

Укладачі: В. Ф. Тищенко
В. М. Остапенко

Затверджено на засіданні кафедри митної справи і фінансових послуг.
Протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи О-75 [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань, лабораторних та самостійних робіт студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня / уклад. В. Ф. Тищенко, В. М. Остапенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 127 с.

Подано основні практичні питання, ситуаційні завдання, лабораторні завдання. Уміщено тестові завдання, питання до семінарських занять та самостійної підготовки, запитання для перевірки знань. Наведено приклади вирішення практичних і ситуаційних завдань, методичні рекомендації до самостійного виконання студентами лабораторних завдань.

Рекомендовано для студентів спеціальностей 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня.

УДК [339.9+336.24](072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Функціонування ефективної економічної системи господарювання неможливе без активних зовнішньоекономічних зв'язків держави. Одним із ключових елементів зовнішньоекономічної діяльності в Україні є вдосконалення системи митного регулювання, адже через установлення мита та інших податків держава створює засади для підтримання національних товарів та проходження іноземної продукції. У свою чергу, митна справа є однією із важливих складників соціального та зовнішньоекономічного розвитку держави. Вона є ефективним інструментом, за допомогою якого влада має можливість впливати на економічні процеси у суспільстві.

Військова агресія Росії спричинила внесення великої кількості тимчасових змін до законодавства, що регулює зовнішньоекономічну діяльність. Зокрема, було запроваджено нові правові норми валютного, податкового та митного регулювання.

Тому навчальна дисципліна "Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи" є важливою для професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

Навчальну дисципліну зараховано до обов'язкових навчальних дисциплін професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

Навчальна дисципліна є частиною циклу економічних навчальних дисциплін, необхідних робітникам податкових і фінансових підрозділів підприємств або працівникам контролюючих органів.

Навчальна дисципліна орієнтує студентів на практичну діяльність, навчає уміти визначати країни походження товару та порядок застосування митної вартості товару; володіти механізмом застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД); знати правила "ІНКОТЕРМС – 2020" для визначення митної вартості; знати особливості маркування (етикетування) продукції інформаційними знаками; розуміти принципи ідентифікації сировини, матеріалів, напівфабрикатів, продукції.

Метою навчальної дисципліни є узагальнення теоретичних аспектів та практичних рекомендацій щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності та митної справи.

Для досягнення мети поставлено такі *основні завдання*:

формування теоретичних знань щодо системи функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин;

опанування головними аспектами основних законів і закономірностей функціонування митно-тарифних відносин;

опанування теоретичних знань щодо функціонування тарифної системи регулювання експортно-імпортних операцій;

набуття практичних навичок застосування митних процедур, передбачених Міжнародними договорами.

Об'єктом навчальної дисципліни є система зовнішньоекономічної діяльності та митна справа зокрема.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, методологічні та практичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності та митної справи.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти за результатами вивчення навчальної дисципліни наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання за навчальною дисципліною

Компетентності	Результати навчання
1	2
ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	РН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти
ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	РН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. РН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування

1	2
ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним	РН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування
ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності)	РН 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища	РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН 9. Формувати й аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію. РН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів
СК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їхньої структури	РН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. РН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності РН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. РН 14. Уміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. РН 15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності
СК 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач	РН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти

1	2
<p>СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)</p>	<p>РН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>РН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>РН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>РН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>РН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів</p>
<p>СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку</p>	<p>РН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>РН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>РН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>РН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>РН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати</p>
<p>СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p>	<p>РН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>РН 9. Формувати й аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію</p>

1	2
СК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та оброблення даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування	РН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти
СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення	РН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)
СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. РН 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні
СК 12. Формулювати основні правила та механізми організації ЗЕД та митної справи, умови постачання товарів, принципи та методи визначення митної вартості товарів, описувати методика визначення суми митних платежів	РН 24. Формулювати основні правила та механізми організації ЗЕД та митної справи, умови постачання товарів (ІНКОТЕРМС), принципи та методи визначення митної вартості товарів, описувати методика визначення суми митних платежів, характеризувати принципи побудови митної справи та митної політики в зарубіжних країнах, володіти навичками валютного регулювання в сфері оподаткування та митної справи, здійснювати митне оформлення товарів на основі різних митних процедур та митних режимів
СК 13. Характеризувати принципи побудови митної справи та митної політики в зарубіжних країнах, володіти навичками валютного регулювання в сфері оподаткування та митної справи	РН 24. Формулювати основні правила та механізми організації ЗЕД та митної справи, умови постачання товарів (ІНКОТЕРМС), принципи та методи визначення митної вартості товарів, описувати методика визначення суми митних платежів, характеризувати принципи побудови митної справи та митної політики в зарубіжних країнах, володіти навичками валютного регулювання в сфері оподаткування та митної справи, здійснювати митне оформлення товарів на основі різних митних процедур та митних режимів

Опанування навчальної дисципліни передбачає активну участь студентів у практичних, лабораторних і семінарських заняттях.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом виконання студентом завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішення їх на занятті.

Навчальний час, відведений для практичних занять студентів денної форми навчання, визначено навчальним планом.

У процесі виконання практичних завдань студент:

вивчає основні законодавчі та нормативно-правові акти з питань зовнішньоекономічної діяльності;

ознайомлюється з рекомендованою літературою;

опановує основні категорії навчальної дисципліни;

виконує практичні завдання щодо розрахунку суми митних платежів;

вирішує ситуаційні завдання на основі норм Митного кодексу України та Закону про зовнішньоекономічну діяльність;

здійснює пошук (підбір) й огляд літературних джерел;

здійснює підготовку до самостійних контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

систематизує вивчений матеріал з метою підготовки до складання екзамену.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види практичної роботи студентів у процесі занять:

підготовка до семінарських і практичних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей і повідомлень за проблемною тематикою;

підготовка до поточного та підсумкового контролю за знаннями, що полягає в опрацюванні контрольних питань, вирішенні завдань з урахуванням методичних рекомендацій;

самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за темами;

виконання практичних та лабораторних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, за якого студент (під керівництвом викладача) особисто проводить дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни.

Окрім того, деякі питання навчальної дисципліни студенти мають опановувати самостійно.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання студент виконує самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначено навчальним планом і становить:

68 % (102 год) від обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 год) – за спеціальністю 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

У ході самостійної роботи студент має стати активним учасником навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС містить:

опрацювання лекційного матеріалу;

опрацювання рекомендованої літератури, термінів та понять за темами навчальної дисципліни;

підготовку до практичних і семінарських занять;

підготовку до виступу на семінарських заняттях;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану проблематику навчальної дисципліни;

підготовку до контрольних робіт та інших форм контролю;

систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із спеціальною економічною

літературою, нормативно-правовими актами з питань податкового обліку, статистичними матеріалами.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види самостійної роботи:

підготовку до семінарських і практичних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей за проблемною тематикою;

підготовку до поточного та підсумкового контролю за знаннями, що полягає у вирішенні ситуаційних і розрахункових завдань з урахуванням методичних рекомендацій;

самостійне виконання практичних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Змістовий модуль 1

Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки

Тема 1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності

Мета проведення семінарського заняття та самостійної роботи студентів – формування у студентів теоретико-прикладних знань з вивчення економічної сутності зовнішньоекономічної діяльності, з'ясування її ролі у розвитку національної економіки, ознайомлення з історією її становлення й розвитку.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти у результаті вивчення теми: знати поняття зовнішньоекономічної діяльності, функції, види та принципи зовнішньоекономічної діяльності в Україні, вміти застосовувати теоретичні знання на практиці та обґрунтувати рішення щодо чинників стимулювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 1

1. Зовнішньоекономічні зв'язки в міжнародних торгово-економічних відносинах.

2. Роль зовнішньоекономічної діяльності у розвитку національної економіки держави.

3. Класифікація зовнішньоекономічних зв'язків.
4. Економічні напрями вчень щодо розвитку ЗЕД.
5. Заборонені види експорту та імпорту.
6. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
7. Функції органів державного регулювання ЗЕД.

Питання для самостійного опрацювання за темою 1

1. Визначити, що є складовими зовнішньоторговельного балансу країни.
2. Вивчити поняття стану розвитку зовнішньоекономічного сектору країни.
3. Систематизувати показники, що характеризують обсяг зовнішнього товарообігу.
4. Визначити цілі регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
5. Визначити випадки, коли держава та її органи мають право безпосередньо втручатися в зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів цієї діяльності.
6. Визначити, чим відрізняються тарифні (економічні) та нетарифні (організаційно-адміністративні) методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
7. Вивчити суб'єктів державного регулювання ЗЕД.
8. Охарактеризувати чинники, що стимулюють розвиток зовнішньоекономічних зв'язків.
9. Охарактеризувати види зовнішньоекономічної політики.
10. Опрацювати Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" та статті, які в ньому описані.
11. Визначити, які є основні мотиви розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
12. Визначити цілі й інструменти реалізації зовнішньоекономічної діяльності.
13. Визначити сутність принципів зовнішньоекономічної діяльності.
14. Визначити зміст ст. 9 розділу 2 у законі про ЗЕД.
15. Пояснити відмінність термінів "зовнішньоекономічні зв'язки", "зовнішньоекономічна діяльність", "зовнішньоекономічна операція".

16. Самостійно опрацювати матеріал та створити схему: "Стан розвитку зовнішньоекономічного сектору країни". Визначити, сукупністю яких економічних показників його характеризують.

17. Визначити органи державного регулювання ЗЕД в Україні (їхні види та функції). Опрацьований матеріал систематизувати у вигляді таблиці.

18. Визначити, скільки статей містить четвертий розділ Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" та яку назву має цей розділ.

Питання для самодіагностики за темою 1

1. За допомогою яких методів здійснюють державне регулювання ЗЕД?

2. Які засоби належать до адміністративних методів державного регулювання економіки?

3. Які різновиди має зовнішньоекономічна політика за пріоритетами її здійснення?

4. Які функції виконує антимонопольний комітет України?

5. За допомогою яких чинників здійснюють регулювання ЗЕД в Україні?

6. Який орган є найвищим у виконанні державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності?

7. Що таке імпорт? Чим імпорт відрізняється від експорту?

8. У чому різниця між спеціальними та індивідуальними квотами?

9. У чому полягає захисна функція зовнішньоекономічної політики? Які ви знаєте причини введення та підтримки захисних заходів?

10. У чому полягає принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва?

11. На що спрямована наступальна функція зовнішньоекономічної політики?

12. Що вважають остаточними методами балансування?

13. Які правові режими на території України вводять для іноземних суб'єктів господарської діяльності?

14. Чим відрізняється поняття "зовнішньоекономічна діяльність" від поняття "зовнішньоекономічні зв'язки"?

15. З якого моменту фізичні особи набувають права здійснювати зовнішньоекономічну діяльність?

16. Як ви вважаєте, що є метою зовнішньоекономічної політики?

17. Як називають процес реалізації зовнішньоекономічних зв'язків, що містить торгівлю, спільне підприємництво, надання послуг, співробітництво? Яку роль цей процес має у розвитку національної економіки України?

18. Який вид мита в Україні є основним, які функції та завдання виконує цей вид мита?

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 1

1. Згідно з визначення МВФ, платіжний баланс – це:

а) балансовий рахунок міжнародних операцій, вартісне вираження всього комплексу світогосподарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та платежів;

б) статистичний звіт, де у систематичному вигляді наводять сумарні дані про зовнішньоекономічні операції цієї країни з іншими країнами світу за певний проміжок часу;

в) розподіл зовнішньоекономічних операцій за групами країн та регіонами.

2. Яка операція не входить до платіжного балансу:

а) баланс доходів і платежів за закордонних інвестиціями;

б) баланс послуг;

в) баланс мита з ввезених товарів у країну;

г) балансу іноземного туризму та некомерційних операцій?

3. У чому полягає принцип захисту інтересів:

а) здійснює рівний захист усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

б) забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України;

в) рівності перед законом всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності?

4. Принцип юридичної рівності і недискримінації:

а) полягає у рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

б) здійснює рівний захист усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

в) полягає у забороні будь-яких дій держави, результатом яких є обмеження прав і дискримінація іноземних суб'єктів господарської діяльності за формами власності, місцем розташування та іншими ознаками;

г) полягає у праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки.

5. Принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва України:

а) полягає у виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України;

б) здійснює рівний захист усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

в) полягає у праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки;

г) полягає у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України.

6. Принцип верховенства закону полягає у:

а) здійсненні рівного захисту всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

б) рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

в) забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України;

г) обов'язку додержуватися у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України.

7. Принцип суверенітету полягає у:

а) рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

б) обов'язку додержуватися під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України;

в) виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України.

8. *Принцип, що полягає у виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України, – це:*

- а) принцип свободи;
- б) принцип суверенітету;
- в) принцип верховенства закону;
- г) принцип захисту інтересів.

9. *Який принцип зовнішньоекономічної діяльності передбачає заборону застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, які створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України:*

- а) принцип свободи;
- б) принцип суверенітету;
- в) принцип верховенства закону;
- г) принцип юридичної рівності і недискримінації?

10. *Експортна квота – це:*

а) квота, яку встановлюють за товаром із визначенням групи країн, куди товар експортують або з яких його імпортують;

б) граничний обсяг імпорту в Україну певного товару, що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено імпортувати в Україну протягом встановленого строку та який визначають у натуральних та/або вартісних одиницях вимірювання;

в) квота, що встановлюють за товаром (товарами) з визначенням конкретної країни, куди товар може бути експортованим або з якої його можуть імпортувати;

г) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях.

11. *Міжнародні торгово-економічні зв'язки, представлені сукупністю різних форм, засобів, методів зовнішньоторговельних, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових, кредитних відносин між країнами – це:*

- а) зовнішньоекономічні зв'язки;
- б) зовнішньоекономічна діяльність;
- в) зовнішньоекономічна політика;
- г) господарська діяльність.

12. Демпінговий імпорт – це:

а) ввезення на митну територію України товару за цінами, нижчими від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, що заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару;

б) увезення на митну територію країни імпорту (Україну) товару (товарів), що користується пільгами від субсидії, яку надають для виробництва, перероблення, транспортування або експорту такого товару в країні, з якої його експортують;

в) ввезення на митну територію України товару за цінами, вищими від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, що заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару.

13. Митний тариф – це:

а) грошовий збір чи податок, який держава бере з товарів, власності та інших цінностей під час перетину кордону України;

б) комплекс заходів державного регулювання;

в) систематизований згідно з українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, які справляють з товарів, що ввозять на митну територію України.

14. Основна функція НацБанку під час регулювання ЗЕД:

а) здійснює валютну політику в країні;

б) затверджує нормативи розподілу валютної виручки підприємств;

в) здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів державного валютного фонду;

г) контролює переміщення готівкової валюти через кордон.

15. Квоти спеціальні – це:

а) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом установленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях;

б) квоти, що встановлюють за товаром з визначенням конкретної країни, куди товар може бути експортованим або з якої його можуть імпортувати;

в) квоти, що встановлюються за товаром без зазначення конкретних країн, куди товар може бути експортованим або з яких його імпортують;

г) граничний обсяг імпорту в Україну певного товару, що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено

імпортувати в Україну протягом установленого строку та який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях вимірювання.

16. Регулювання ЗЕД в Україні здійснюють за допомогою:

а) законів України, актів тарифного й нетарифного регулювання та економічних заходів оперативного регулювання;

б) законів України, актів тарифного й нетарифного регулювання, рішень недержавних органів управління економікою, угод, що існують між суб'єктами ЗЕД та економічних заходів щодо валютно-фінансового, кредитного й іншого регулювання;

в) угод, що існують між суб'єктами ЗЕД, актів тарифного й нетарифного регулювання, Законів України;

г) законів України, економічних заходів оперативного регулювання, угод, що існують між суб'єктами ЗЕД і які не суперечать законам України.

17. Зовнішньоекономічні зв'язки – це:

а) міжнародні торгово-економічні зв'язки, представлені сукупністю різних форм, засобів, методів зовнішньоторговельних, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових, кредитних відносин між країнами;

б) торгово-економічні зв'язки, які ведуть у межах певної країни між компаніями та організаціями, що знаходяться на її території;

в) міжнародні торгово-економічні зв'язки, які ведуть виключно між країнами сусідами заради досягнення спільних цілей та заради закріплення більш тісного взаємозв'язку, представлені сукупністю різних форм, засобів, методів зовнішньоторговельних, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових, кредитних відносин між країнами.

18. Зовнішньоекономічні зв'язки можна класифікувати за двома ознаками:

а) за напрямом руху товарів та за періодом справляння;

б) за обмеженням імпорту/експорту та за способом розрахунку;

в) за напрямом товарного потоку та за структурною ознакою.

19. Реекспорт товарів – це:

а) купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України;

б) ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару;

в) продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України;

г) продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів.

20. Зовнішньоекономічною діяльністю є:

а) міжнародні торгово-економічні зв'язки, представлені сукупністю різних форм, засобів, методів зовнішньоторговельних, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових, кредитних відносин між країнами;

б) господарська діяльність за участю вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання, складовою якої є перетин митного кордону України майном та/або робочою силою, і яку здійснюють у спеціальному правовому режимі;

в) державна політика, яка впливає на обсяги зовнішньої торгівлі через податки, субсидії та обмеження на експорт та імпорт;

г) сукупність різноманітних відносин (політичних, економічних, дипломатичних, ідеологічних) між національними державами або групами національних держав, а також створеними ними світовими й регіональними організаціями, у процесі взаємодії яких складається певний світовий або регіональний правовий порядок.

21. Принцип еквівалентності обміну полягає у:

а) забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України;

б) виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України;

в) у неприпустимості демпінгу під час ввезення та вивезення товарів;

г) виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України.

22. Найвищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, є:

а) Кабінет Міністрів України;

б) Верховна Рада України;

- в) Національний банк України;
- г) Державна митна служба України.

23. Ембарго – це:

- а) добровільна відмова окремих приватних підприємців від підтримання ділової діяльності з підприємцями інших країн;
- б) групова змова підприємців певної країни щодо не підтримання контактів з іншими підприємцями всередині тієї ж країни;
- в) повна заборона торгівлі з конкретною країною, яку запроваджують переважно з політичних мотивів.

24. Мито – це:

- а) податок, який сплачують за товари чи предмети, що імпортують в Україну;
- б) податок, який сплачують за підакцизні товари;
- в) податок, який сплачують за товари, які перетинають митний кордон України;
- г) податок, який сплачують за товари чи предмети, які експортують з України.

25. Теорія перехресного попиту полягає у:

- а) тому, що оптимальний результат експорту може бути досягнутий тоді, коли інша країна матиме структуру попиту, подібну до структури попиту країни походження товару;
- б) поясненні мотивів і спрямування зовнішньої торгівлі невідповідністю фаз життєвого циклу товарів у різних країнах;
- в) тому, що кожна індустріальна країна здатна зробити прорив у будь-якому напрямі науки, техніки, технології, у результаті якого одержані винаходи можуть бути освоєні виробництвом;
- г) тому, що країна у зв'язку з потужним внутрішнім попитом може імпортувати товари незважаючи на відносно кращу забезпеченість чинниками виробництва.

26. Імпорт товарів – це:

- а) продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України;
- б) ввезення на митну територію країни імпорту товару (товарів), що користується пільгами від субсидії, яку надають для виробництва, перероблення, транспортування або експорту такого товару;

в) купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами;

г) ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару.

27. Субсидований імпорт – це:

а) продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України;

б) ввезення на митну територію країни імпорту товару, що користується пільгами від субсидій, яку надають для виробництва, перероблення, транспортування або експорту такого товару;

в) ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару;

г) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом установленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях.

28. Квоти (контингенти) індивідуальні – це:

а) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортуються або з яких його (їх) імпортують;

б) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортують або з яких його (їх) імпортують;

в) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом установленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях;

г) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може бути експортованим або з якої його (їх) може імпортувати.

29. *Квоти (контингенти) глобальні – це:*

а) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортують або з яких його (їх) імпортують;

б) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортують або з яких його (їх) імпортують;

в) квоти, що встановлюють за товаром (товарами) з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може бути експортованими або з якої його (їх) можна імпортувати;

г) граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом установленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях.

30. *Мито буває:*

а) тарифне, нетарифне;

б) ввізне, вивізне, транзитне;

в) державне, недержавне;

г) демпінгове, субсидоване.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення

на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 1

Завдання 1.1. Розмістити класифікаційну ознаку: фіскальна, стимулювальна, регулятивна, захисна та політична до відповідної функції мита:

створює передумови для збільшення експорту;

формує дохідну частину бюджету;

передбачає формування бар'єрів, що перешкоджають проникненню товарів на митну територію України;

здійснює економічний тиск на інші держави чи надає їм пільги;

формує раціональну структуру експорту та імпорту.

Завдання 1.2. Визначити класифікацію балансу: баланс поточних операцій або баланс руху капіталів за характером операцій:

баланс послуг;

баланс доходів і платежів за закордонними інвестиціями;

торговий баланс;

баланс іноземного туризму та некомерційних операцій;

баланс короткострокових капіталів;

баланс довгострокових капіталів.

Завдання 1.3. Знайти відповідності між термінами та визначеннями (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Умови ситуаційного завдання

№ з/п	Термін		Визначення
1	Зовнішньо-економічна політика	а	Міжнародні торгово-економічні зв'язки, представлені сукупністю різних форм, засобів, методів зовнішньоторговельних, науково-технічних, виробничих, валютно-фінансових, кредитних відносин між країнами
2	Зовнішньо-економічні зв'язки	б	Господарська діяльність за участю вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання, складовою якої є перетин митного кордону України майном та/або робочою силою, і яку здійснюють у спеціальному правовому режимі
3	Зовнішньо-економічна діяльність	в	Система заходів державної влади, спрямованих на найбільш сприятливий розвиток економічних, науково-технічних, виробничих та інших зв'язків із закордонними країнами, поглиблення й розширення участі в МПП із метою рішення стратегічних завдань її соціально-економічного розвитку
4	Баланс послуг	г	Платежі та надходження за фрахтом, поштовими, телефонними та телеграфними послугами, страхуванням та банківськими послугами, передавання "ноу-хау", орендною платою, різноманітними комісійними та ін.

Завдання 1.4. Розмістити подані складові до відповідних класифікаційних ознак: складові платіжного балансу поточних операцій, складові балансу руху капіталів та складові тимчасового методу балансування:

торгового балансу;

доходів і платежів за закордонними інвестиціями;

одержання іноземних позик та ввезення підприємницького капіталу;

мобілізація коштів на світовому фінансовому ринку (кредити банківських консорціумів, облігаційні позики);

балансу короткострокових капіталів;

використання нафтодоларів шляхом перерозподілу валютної виручки нафтодобувних країн від експорту нафти;

послуг;

пільгові кредити за лінією програм іноземної "допомоги";

використання короткострокових кредитів за взаємними угодами між центральними банками країн за системою "своп";

іноземного туризму та некомерційних операцій;
 балансу довгострокових капіталів;
 надання МВФ країнам-членам резервних кредитів (резервна позиція в МВФ).

Завдання 1.5. Установити послідовність розвитку зовнішньо-економічної діяльності в Україні:

лібералізація і обвальне падіння виробництва;
 стабілізація виробництва та економічне зростання;
 активізація протидії кризовим процесам та уповільнення темпів падіння економіки;
 протидія кризовим умовам економічної діяльності;
 трансформація економічних відносин на євроінтеграцію та лібералізацію і поглиблення інтеграційних процесів.

Завдання 1.6. Установити послідовність подій у сфері ЗЕД:

видано Закон України "Про транскордонне співробітництво";
 вступ України до СОТ;
 запрацювала угода про асоціацію з ЄС;
 видано Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність";
 встановлено Єдиний митний тариф України.

Завдання 1.7. Знайти відповідності між визначеннями та їх характеристикою (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Умови ситуаційного завдання

№ з/п	Визначення		Характеристика
1	2	3	4
1	Демпінговий імпорт	а	Ввезення на митну територію країни імпорту товару, що користується пільгами від субсидії, яку надають для виробництва, перероблення, транспортування або експорту такого товару
2	Експорт	б	Митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщують під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1	2	3	4
3	Транзит	в	Ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівняної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару
4	Субсидований імпорт	г	Вивезення із митної території країни за кордон товарів і послуг без зобов'язання їхнього зворотного повернення

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 1

Завдання.

Намалювати структурно-логічну схему "Принципи ЗЕД в Україні" та описати кожен із принципів.

Приклад вирішення та відповідь (рис. 1.1):

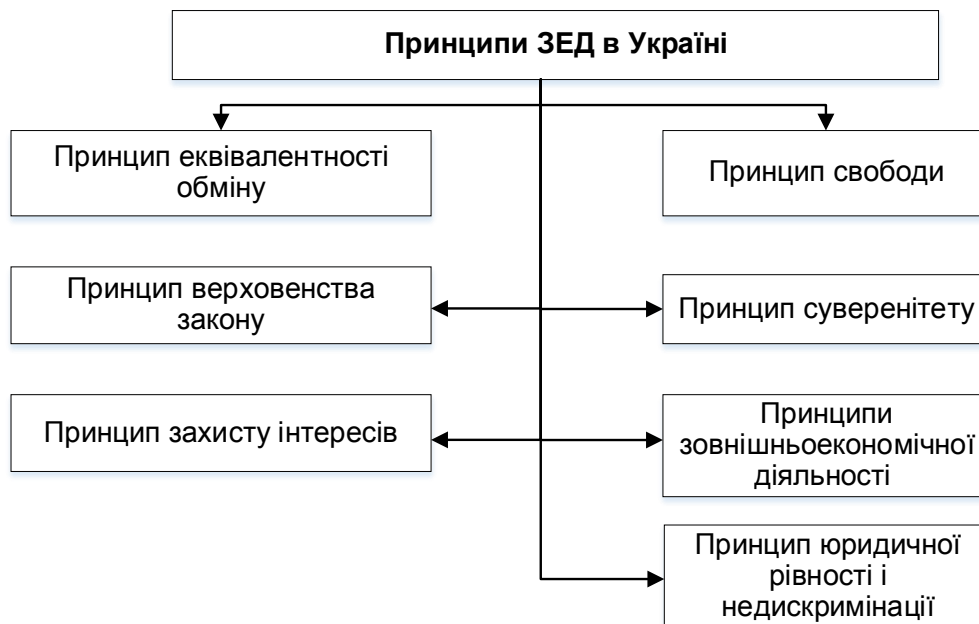

Рис. 1.1. Структурно-логічна схема "Принципи ЗЕД в Україні"

Принцип суверенітету народу України у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, що полягає у:

виключному праві народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, що діють на території України;

обов'язку України неухильно виконувати всі договори і зобов'язання України в галузі міжнародних економічних відносин.

Принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва, що полягає у:

праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки;

праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснювати її в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законами України;

обов'язку додержувати під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України;

виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності.

Принцип юридичної рівності і недискримінації, що полягає у:

рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави, під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

забороні будь-яких, окрім передбачених цим законом, дій держави, результатом яких є обмеження прав і дискримінація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також іноземних суб'єктів господарської діяльності за формами власності, місцем розташування та іншими ознаками;

неприпустимості обмежувальної діяльності з боку будь-яких її суб'єктів, окрім випадків, передбачених цим законом.

Принцип верховенства закону, що полягає у:

регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України;

забороні застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, які встановлені законами України;

Принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, який полягає у тому, що Україна як держава:

забезпечує рівний захист інтересів усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності на її території згідно з законами України;

здійснює рівний захист всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за межами України згідно з нормами міжнародного права;

здійснює захист державних інтересів України як на її території, так і за її межами лише відповідно до законів України, умов підписаних нею міжнародних договорів та норм міжнародного права.

Принцип еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу за умови ввезення та вивезення товарів вказує на необхідність:

забезпечення правовими засобами економічної рівноваги під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

обміну рівними вартостями;

недопущення фіктивного експорту з метою отримання бюджетного відшкодування податку на додану вартість тощо).

Лабораторне завдання для вирішення на лабораторному занятті за темою 1 "Інституційне забезпечення ЗЕД"

Мета роботи – засвоєння студентами навичок роботи з офіційними нормативно-правовими актами та офіційними сайтами органів виконавчої влади у митній сфері; на основі отриманої інформації аналізувати нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності та організаційну структуру державного регулювання ЗЕД.

1.1. Загальні методичні рекомендації

Відповідно до **нормативно-правових документів регулювання зовнішньоекономічної діяльності** здійснюють як найвищі органи управління України (Президент України; Верховна Рада; Кабінет Міністрів України), так і органи регулювання виконавчої влади: Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерство фінансів України, Державна служба експортного контролю, Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей, Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, тощо (рис. 1.2). У системі митних органів України виокремлюють вищі органи, які здійснюють формування державної політики у митній сфері, а також нижчі органи, які зобов'язані здійснювати всі необхідні заходи щодо її ефективного реалізації на місцях.

Згідно зі ст. 106 Конституції України Президент України представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України, у тому числі й з питань митної справи; призначає за поданням прем'єр-міністра України керівника Держмитслужби України – центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом; має право утворювати, реорганізовувати та ліквідувати за поданням прем'єр-міністра України центральні органи виконавчої влади, діючи

при цьому в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади.

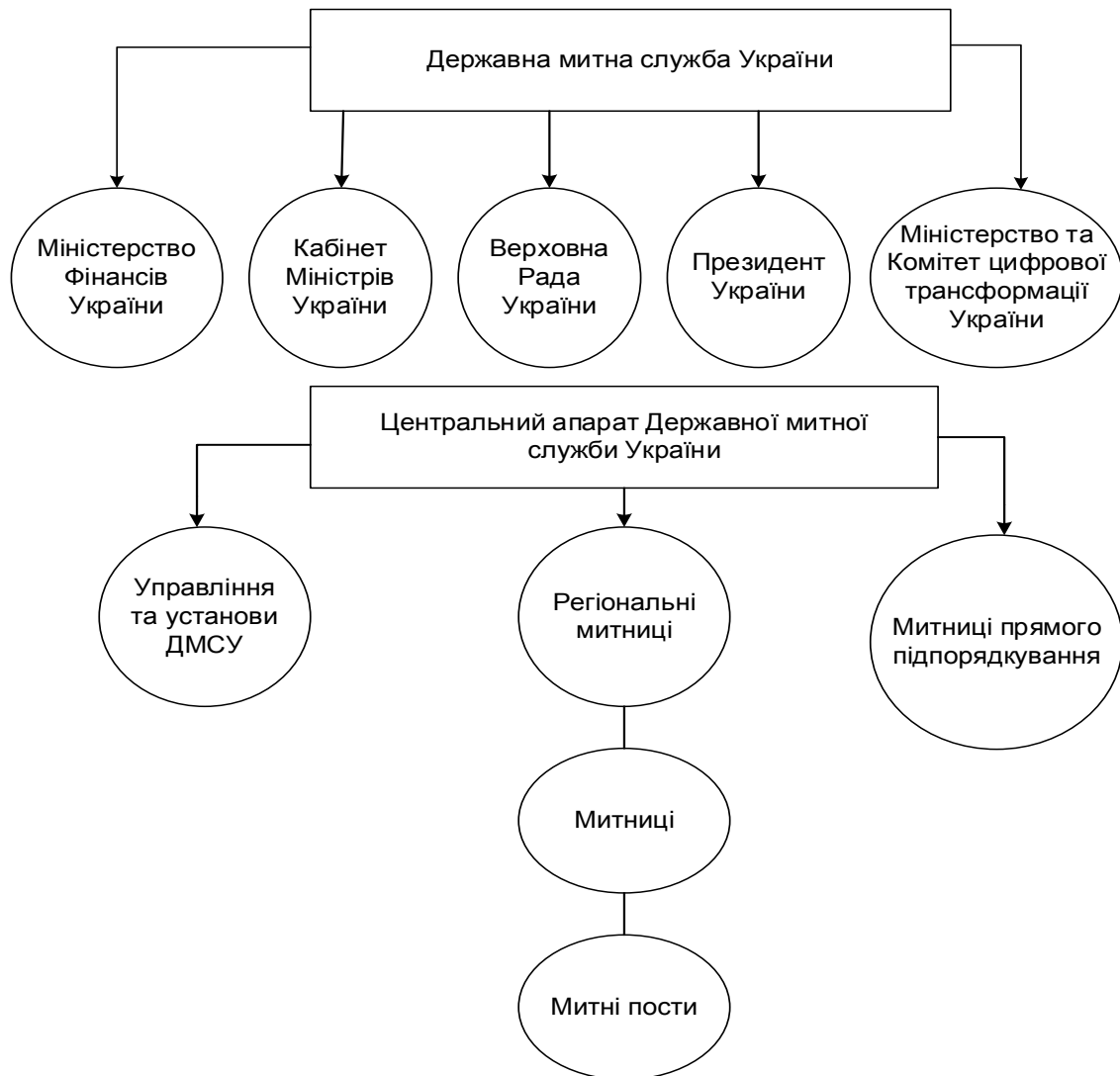

Рис. 1.2. Структура органів управління

Контроль за діяльністю митних органів України в процесі здійснення митної справи здійснюють уповноважені на те органи державної влади: Служба безпеки України (Закон України "Про службу безпеки України" від 25 березня 1992 року), Рахункова палата України (Закон України "Про Рахункову палату" від 11 липня 1996 року), Державна контрольно-ревізійна служба України (Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні" від 26 січня 1993 року).

У другій главі Митного кодексу України визначають **структуру та організацію діяльності митної служби України**. Митна служба України – це єдина загальнодержавна система, яка складається з митних органів та спеціалізованих митних установ і організацій. Митними органами України є спеціально вповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи, регіональні митниці, митниці. У ст. 11 Митного кодексу України визначено, що безпосереднє здійснення митної справи покладають на митні органи України, які, реалізуючи митну політику, виконують визначені завдання. За змістом і призначенням ці завдання потрібно розділити на такі основні напрями: економічний (фіскальний); технологічний; правоохоронний.

Регіональні митниці входять в єдину систему митних органів, які на території закріплених за ними регіонів у межах своєї компетенції здійснюють митну справу та забезпечують комплексний контроль за дотриманням митного законодавства. У безпосередньому підпорядкуванні регіональної митниці знаходяться усі розташовані на підпорядкованій їй території митниці та спеціалізовані митні установи та організації, за виключенням тих, які безпосередньо підпорядковані центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Митниця є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади в галузі митної справи, який безпосередньо забезпечує дотримання законодавства України з питань митної справи, справляння податків і зборів та виконання інших завдань, покладених на митну службу України. Митниці належать до єдиної системи митних органів і здійснюють свою діяльність під безпосереднім керівництвом регіональних митниць, у зоні діяльності яких знаходяться.

Поділ митниць на прикордонні, внутрішні та спеціалізовані відповідає світовій практиці, сприяє прискоренню пасажиро- та вантажопотоків через митний кордон держави і дозволяє зробити митний контроль більш дієвим та ефективним. Завдання митниць визначаються в МК України, підзаконним нормативними актами та прикладними положеннями про митницю.

Митниця є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України та із своїм найменуванням і діє відповідно до Конституції України, МК України,

інших нормативно-правових актів та на підставі положення, яке затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Митниця здійснює свою діяльність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Окремі митниці можуть здійснювати свою діяльність на територіях двох чи більше адміністративно-територіальних одиниць або на всій території України. Створення, реорганізація та ліквідація митниць здійснюють центральні органи виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

У населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських і річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці (у разі необхідності) створюють її відокремлені структурні підрозділи (митні пости).

Митний пост належить митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на центральний орган виконавчої влади. Положення про митні пости затверджують керівники відповідних митниць. Створення, реорганізацію та ліквідацію митних постів здійснюють центральні органи виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, за поданням керівника відповідної митниці. Зони діяльності митних постів визначають положенням про ці пости.

У системі митного законодавства задіяні нормативні акти різної юридичної сили. Тобто можна стверджувати, що митному законодавству притаманна ієрархічна системність. Безумовно, у правовому регулюванні діяльності митних органів визначальними є норми Конституції України, тобто вона формує вищий рівень. Основний Закон має найвищу юридичну силу, а закони та інші нормативно-правові акти належить приймати на його підставі, вони повинні відповідати йому. Наступним структурним елементом системи митного законодавства є власне закони. Пріоритет закону проявляється у тому, що:

усі інші митно-правові акти повинні видаватися й реалізовуватись на основі законів і не суперечити їм;

як найвище вираження державної волі в митно-правовій сфері зміст законів не підлягає контролю з боку будь-яких органів, окрім Верховної Ради й Конституційного Суду України;

митно-правові закони можуть бути скасовані або змінені лише іншим законом.

З кодифікованих законів основним законодавчим джерелом національного митного права є Митний кодекс України. За своїм характером він є комплексним митним законом, що врегульовує вихідні відносини митного характеру та підґрунтям для всього митного законодавства країни.

Іншим важливим кодифікованим актом у системі джерел митного права є **Податковий кодекс України**. Так, розділ II "Адміністрування податків, зборів, платежів" визначає порядок адміністрування податків та зборів, у тому числі й митних платежів, а також порядок контролю за дотриманням вимог митного законодавства у випадках, коли здійснення такого контролю покладено на контролюючі органи.

На підставі МК України сформовано достатньо **розгалужену систему поточних митних законів**, що передбачають упорядкування окремих аспектів реалізації митної справи. Поточні митні закони можна розподілити на дві групи:

- закони, основним змістом яких є саме митні питання (спеціальні);
- інші закони, в яких містяться норми митного права (загальні).

1.2. Порядок виконання роботи

1. Проаналізувати організаційну структуру регулювання зовнішньоекономічної діяльності та їх функціональні обов'язки.

1.1. На основі закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність України" побудувати структурно-логічну схему органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, визначити їх обов'язки.

1.2. Розглянути Положення про Державну митну службу України, визначити її завдання та права. Побудувати структурно-логічну схему апарату служби (рис. 1.3 – 1.4).

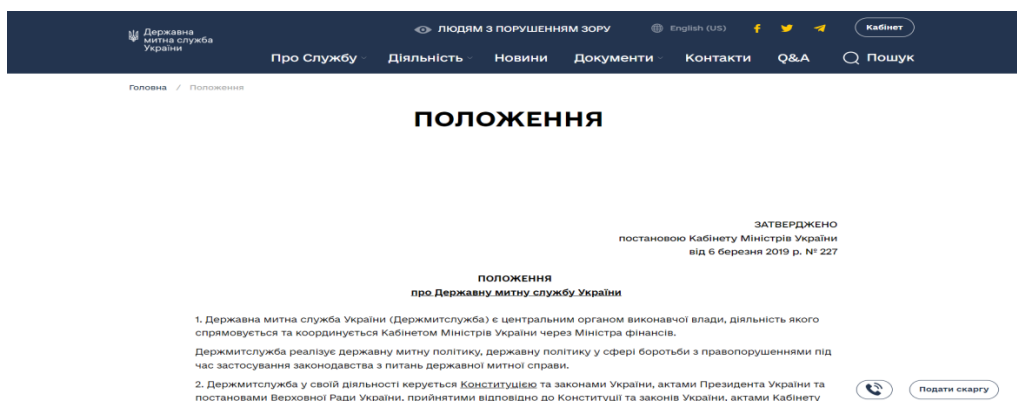

Рис. 1.3. Положення про Державну митну службу України (сайт <https://customs.gov.ua/polozhennia>)

СТРУКТУРА

*Інформація_оновлюється

Апарат Служби

Організаційно-розпорядчий департамент	▼
Відділ прес-служби та взаємодії з громадськістю	▼
Юридичний департамент	▼
Управління внутрішнього аудиту	▼
Департамент по роботі з персоналом	☎️

Подати скаргу

Рис. 1.4. Організаційна структура ДМС України (сайт <https://customs.gov.ua/structure>)

1.3. Визначити структуру митниць України та їх основні завдання (рис. 1.5 – 1.6).

Про затвердження Класифікатора Державної митної служби України, її територіальних органів та їх структурних підрозділів

Документ **v0495201-19**, чинний, поточна редакція – Редакція від **14.09.2022**, підстава - [v0284201-22](#)

Інформація · Зберегти · Картка документа · Зміст документа · Пошук у тексті · Текст для друку

14.09.2022 · [Іконки]

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

26.11.2019 № 495

Про затвердження Класифікатора Державної митної служби України, її територіальних органів та їх структурних підрозділів

Рис. 1.5. Наказ Про затвердження Класифікатора Державної митної служби України, її територіальних органів та їх структурних підрозділів (сайт <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0495201-19#n13>)

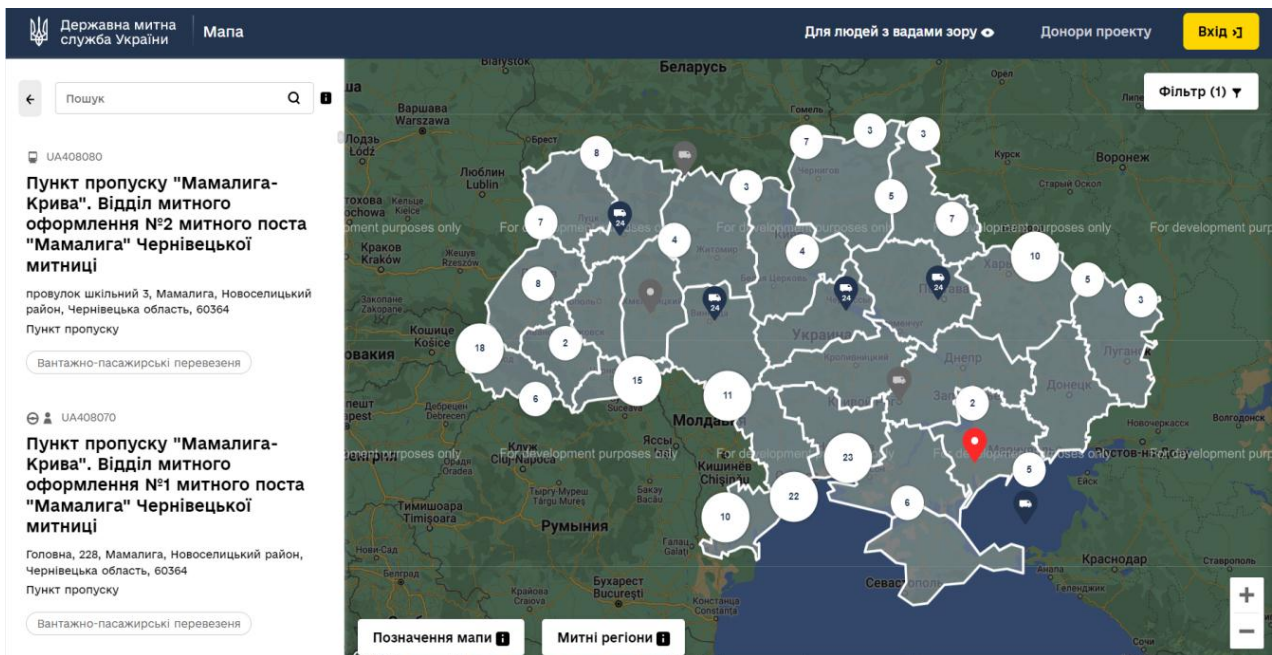

Рис. 1.6. **Мапа митниць**
(сайт <https://map.customs.gov.ua/?locationTypes=1>)

1.3. Звіт за лабораторною роботою

Звіт за лабораторною роботою виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Результати аналізу мають бути подані у вигляді таблиць та рисунків, зроблені відповідні висновки щодо отриманих завдань. Обсяг звіту, враховуючи вихідні дані, таблиці, графіки, має становити не менше п'яти сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом Times New Roman, кг. 14 (у таблицях – кг. 12), міжрядковий інтервал 1,5 см (у таблицях – 1 см). Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.
Основна: [1 – 9]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси: [22; 25; 27].

Тема 2. Міжнародна торгівля у системі міжнародних економічних відносин

Мета – формування у студентів теоретико-прикладних знань з вивчення сутності міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин, форм міжнародної торгівлі, особливостей правового забезпечення міжнародної торгівлі.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати термінологічний апарат у сфері міжнародної торгівлі, форми міжнародної торгівлі, основні законодавчі документи якими регулюють міжнародні економічні відносини; вміти оцінювати стан системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й тенденції їх розвитку, світогосподарські явища та процеси в контексті національних інтересів України; аналіз світогосподарських процесів та прийняття на цій основі обґрунтованих, виважених управлінських рішень; визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 1

1. Сфери реалізації міжнародних економічних відносин.
2. Етапи міжнародного поділу праці та його роль у розвитку економік держав.
3. Форми міжнародної торгівлі.
4. Економічна сутність міжнародних валютних відносин.
5. Критерії та типи сучасних міжнародних організацій.
6. Види валютних курсів.
7. Види міжнародних посередників.

Питання для самостійного опрацювання за темою 2

1. Визначити, хто здійснює контроль за зберіганням і використанням офіційних валютних резервів.
2. Дати визначення понять протекціонізму та лібералізму.
3. Вивчити поняття середовища МЕВ та його структуру.
4. Визначити, якими законодавчими актами регулюють валютні відносини в Україні.
5. Визначити, на які форми поділяють міжнародну торгівлю залежно від об'єкта міжнародної торгівлі.
6. Вивчити поняття валютних відносин.
7. Визначити, що таке принцип обумовленості та які його головні умови.
8. Визначити, які міжнародні економічні організації займаються уніфікацією та гармонізацією міжнародного торгового права.

9. Вивчити поняття міжнародної торгівлі та форми міжнародної торгівлі.
10. Визначити міжнародні товарні біржі (МТБ). Вивчити поняття протекціонізму та лібералізму.
11. Розглянути світову валютну систему.
12. Дослідити основні закономірності розвитку міжнародної торгівлі.
13. Коротко охарактеризувати основні міжнародні торгові операції.
14. Визначити сутність частково конвертованої валюти, її розподіл та навести відповідні приклади.
15. Назвати та охарактеризувати етапи розвитку міжнародного поділу праці.
16. Самостійно опрацювати матеріал та створити схему: "Класифікація валют".
17. Визначити, яка різниця полягає між "національною валютою" та "іноземною валютою".
18. Визначити причину введення колективної валюти та її основні функції.

Питання для самодіагностики за темою 2

1. Міжнародні економічні відносини – це...
2. Яке значення має міжнародна торгівля для розвитку світового господарства та його суб'єктів?
3. Охарактеризуйте вплив на розвиток МЄВ природно-географічного, політико-правового, економічного, технологічного та соціального середовищ.
4. Які тенденції спостерігаються у розвитку сучасної світової торгівлі?
5. Перший суспільний поділ праці виник...
6. Товарна структура міжнародної торгівлі – це?
7. Протекціонізм – це?
8. У разі реімпорту товарів протягом якого часу з дати їх експорту суми вивізного (експортного) мита, сплачені під час їхнього експорту, повертаються власникам цих товарів або уповноваженим ними особам на підставі їх заяв?
9. Який етап суспільного поділу праці вважають особливо помітним кроком у зародженні товарного виробництва?
10. Назвіть сфери, через які реалізуються МЄВ.
11. Які основні фактори впливу на валютний курс?
12. Які принципи функціонування міжнародних організацій існують?

13. Яку теорію міжнародної торгівлі можна вважати першою систематизованою теорією?

14. Яке значення для практики мають концепції зовнішньо-економічної діяльності?

15. Які існують види посередників під час здійснення міжнародної торгівлі?

16. Дайте визначення поняттю "поділ праці". Скільки етапів поділу праці виокремлюють? Коротко опишіть відмінність цих етапів.

17. Від чого залежать види валют?

18. Що належить до організованих товарних ринків?

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 2

1. Поділ праці – це:

а) процес, за якого різні види оброблення продуктів відокремлюються один від одного, створюючи все нові виробництва і галузі;

б) система господарських зв'язків між національними економіками окремих країн, які реалізують через відповідні суб'єкти господарювання;

в) історично перша форма міжнародних економічних зв'язків, що становить обмін товарами і послугами між державно оформленими національними господарствами, тобто між державами;

г) форма зв'язку між товаровиробниками різних країн, яка виникає на основі міжнародного розподілу праці і визначає їхню взаємну економічну залежність.

2. Багатостороння кредитна установа, що об'єднує п'ять інституцій, діяльність яких спрямована на підвищення рівня життя у країнах, що розвиваються, за рахунок фінансової допомоги розвинених країн – це:

а) Міжнародний валютний фонд;

б) Міжнародний банк реконструкції і розвитку;

в) Світовий банк;

г) Європейський банк реконструкції та розвитку.

3. Міжнародні економічні відносини – це:

а) організація виробництва, за якої підприємства двох або більше країн спеціалізуються на виробництві певних товарів і послуг з подальшим їх обміном;

б) форма міжнародних економічних зв'язків, що становить обмін товарами і послугами між державно оформленими національними господарствами, тобто між державами;

в) торгівля між резидентами різних країн, якими можуть виступати фізичні та юридичні особи, фірми, ТНК, некомерційні організації тощо;

г) система господарських зв'язків між національними економіками окремих країн, які реалізуються через відповідні суб'єкти господарювання.

4. Типи міжнародного поділу праці – це:

а) загальний, одиничний;

б) частковий та одиничний;

в) тільки загальний;

г) загальний, частковий, одиничний.

5. Продовжити речення: географічна структура міжнародної торгівлі ...:

а) узагальнює дані про масштаби міжнародної торгівлі країн, що належать до однієї частини світу або укрупненої групи країн (розвинуті країни, країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою);

б) формується під впливом конкурентних переваг, які має народне господарство країни. Конкурентні переваги є у випадках, коли в країні ціни на експортні товари (або внутрішні ціни) нижчі від світових;

в) узагальнює дані про міжнародну торгівлю або між країнами, що належать до інтеграційних торговельнополітичних об'єднань, або торгівлю між країнами, що виокремлені у певну групу за обраним критерієм (країни-експортери нафти, країни – цілковиті боржники тощо);

г) це розподіл торговельних потоків між окремими країнами та їхніми групами, створеними за територіальною або організаційною ознакою.

6. Міжнародна резервна валюта – це:

а) така вільноконвертована валюта, в якій центральні банки інших країн нагромаджують та зберігають резерви для здійснення міжнародних розрахунків;

б) сукупність економічних відносин, що виникають у процесі кредитно-грошових і розрахунково-кредитних стосунків у міжнародній сфері;

в) усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект;

г) будь-які грошові кошти, формування та використання яких прямо чи опосередковано пов'язано із зовнішньоекономічними відносинами.

7. Комісiонери – це:

а) фiзичнi i юридичнi особи, що роблять операцiї вiд iменi i за рахунок своїх клiєнтiв, але не пiдписують мiжнародного господарського контракту;

б) фiзичнi i юридичнi особи, що укладають мiжнароднi господарськi контракти вiд свого iменi, але за рахунок комiтентiв (продавцiв i покупцiв), що несуть при цьому комерцiйний ризик;

в) фiзичнi i юридичнi особи, що здiйснюють перепродаж товарiв вiд свого iменi, роблять покупцям послуги сервiсного характеру, рекламують продукцiю; а також збутовi посередники, яких називають дистриб'юторами;

г) фiзичнi i юридичнi особи приватного права, що сприяють пошуковi партнерiв i укладанню мiжнародних господарських контрактiв, але не беруть участi у їхньому виконаннi.

8. Агенти – це:

а) незалежнi фiзичнi i юридичнi особи, що здiйснюють перепродаж товарiв доврительiв вiд свого iменi i за свiй рахунок;

б) фiзичнi i юридичнi особи, що роблять операцiї вiд iменi i за рахунок своїх клiєнтiв, але не пiдписують мiжнародного господарського контракту;

в) фiзичнi i юридичнi особи, що укладають мiжнароднi господарськi контракти вiд свого iменi, але за рахунок комiтентiв (продавцiв i покупцiв), що несуть при цьому комерцiйний ризик;

г) фiзичнi i юридичнi особи, що здiйснюють перепродаж товарiв вiд свого iменi, роблять покупцям послуги сервiсного характеру, рекламують продукцiю; а також збутовi посередники, яких називають дистриб'юторами.

9. Дилери – це:

а) фiзичнi i юридичнi особи, що приймають товар на свiй склад, реалiзують його, а нереалiзованi повертають;

б) фiзичнi i юридичнi особи, що роблять операцiї вiд iменi i за рахунок своїх клiєнтiв та не пiдтримують мiжнародних договорiв;

в) незалежнi фiзичнi та юридичнi особи, що здiйснюють перепродаж товару вiд свого iменi та за свiй рахунок;

г) фiзичнi i юридичнi особи, що сприяють пошуковi партнера i укладанню мiжнародних договорiв.

10. До мiждержавного типу органiзацiї можна зарахувати:

а) ООН, ЄС, МВФ, Свiтовий банк, СОТ;

б) ЄС, НАФТА, ГУАМ;

- в) ОЕСР, ОЧЕС, ЄАВТ, СОТ;
- г) ЛАД, ЄС, Всесвітній поштовий союз, ОПЕК.

11. До глобальних (всесвітніх) організацій зараховують:

- а) ЄС, ОЧЕС, ЛАД;
- б) СОТ, МВФ, МОП;
- в) ООН, МВФ, СОТ;
- г) ГУАМ.

12. Конвертована валюта – це:

а) форма конвертованості, за якої кожна особа (фізична й юридична, іноземець і громадянин даної держави) має право обмінювати будь-яку кількість своєї національної валюти на іноземну валюту такого самого статусу, розраховуватися нею за експортно-імпортні операції, депонувати у національних банках, використовувати для створення різноманітних фінансових активів (цінні папери тощо) і купувати державу та приватні цінні папери;

б) національна валюта, щодо якої держава повністю забороняє будь-які операції з її обміну на іноземну або дозволяє це робити за згодою уповноважених валютних органів;

в) форма конвертованості, за якої допускається лише зовнішня конвертованість, тобто вільне використання валюти іноземними громадянами (юридичними і фізичними) і тільки в поточних, а інколи лише у зовнішньоторговельних розрахунках;

г) національна грошова одиниця, яка може вільно (шляхом купівлі-продажу) обмінюватися на іноземні валюти, виконувати функції світових грошей, тобто вільно використовуватися в міжнародному платіжному обороті для здійснення міжнародних розрахунків.

13. Валютні відносини – це:

а) система господарських зв'язків між національними економіками окремих країн, які реалізуються через відповідні суб'єкти господарювання;

б) такі торговельні установи, де здійснюють продаж одного товару великими партіями;

в) сукупність економічних відносин, що виникають у процесі кредитно-грошових і розрахунково-кредитних стосунків у міжнародній сфері;

г) діяльність, яка пов'язана з продажем і вивезенням за кордон товарів для передавання їх у власність іноземного контрагента.

14. Серед посередників міжнародної торгівлі виокремлюють:

- а) простих посередників, комісіонерів, консигнаторів;
- б) простих посередників, комісіонерів, агентів, дилерів;

- в) простих посередників, комісіонерів, агентів, дилерів, консигнаторів;
- г) простих посередників, збутових посередників, комісіонерів, агентів, дилерів, консигнаторів.

15. У процесі здійснення реекспортних операцій:

- а) товари, що були раніше вивезені за межі митної території даної країни, ввозяться на митну територію без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- б) товари, що були раніше ввезені на митну територію даної країни, вивозяться за межі її митної території зі сплатою вивізного мита та із застосуванням заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- в) товари, що були раніше ввезені на митну територію даної країни, вивозяться за межі її митної території без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- г) товари, що були раніше вивезені за межі митної території даної країни, ввозяться на митну територію зі сплатою вивізного мита та із застосуванням заходів нетарифного регулювання ЗЕД.

16. Протекціонізм – це:

- а) державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції та сприяння національним компаніям у проникненні на зовнішній ринок;
- б) державна політика, спрямована на зниження митних тарифів та інших обмежень у зовнішній торгівлі;
- в) захист власного експорту владою за межами своєї країни для просування своєї продукції за кордоном.

17. За критерієм регулювання МТВ:

- а) дискримінаційна МТ – введення обмежень державою на експортно-імпортні операції; преференційна торгівля – торгівля, під час здійснення якої застосовуються пільги (податкові, митні);
- б) торгівля кооперованою і спеціалізованою продукцією, яку здійснюють на основі довгострокових угод;
- в) зустрічна торгівля (бартер, операції з давальницькою сировиною, операції на компенсаційній основі);
- г) традиційна торгівля (експорт-імпорт товарів і послуг).

18. Товари можуть переміщуватися через митний кордон країни у режимі реімпорту, якщо вони:

- а) не походять з митної території цієї країни;
- б) ввозяться у тому ж стані, в якому вони перебували на момент вивезення (експорту), окрім змін унаслідок природного зношення або втрат за нормальних умов транспортування та зберігання;

- в) ввозяться через два роки після їх вивезення (експорту);
- г) використовувалися за межами країни з метою одержання прибутку.

19. Вид діяльності міжнародних організацій, що має функції встановлення для держав, міжнародних організацій або їхнього персоналу певних стандартів, норм, правил поведінки, які мають морально-політичне чи юридичне значення:

- а) консультативна;
- б) контрольна;
- в) координаційно-інформаційна;
- г) регульовальна.

20. Міжнародний банк реконструкції і розвитку – це:

а) міжнародна наднаціональна валютно-кредитна організація, яка була створена з метою регулювання валютних відносин між країнами-членами ООН;

б) регіональний міжнародний банк, головною особливістю якого є його відмінність від інших банків розвитку, а також підтримка ним приватної підприємницької ініціативи;

в) це міжнародна фінансово-кредитна установа, яка надає довгострокові кредити під державні програми тільки урядам та центральним банкам країн-членів;

г) багатостороння кредитна установа, що об'єднує п'ять інституцій, діяльність яких спрямована на підвищення рівня життя у країнах, що розвиваються, за рахунок фінансової допомоги розвинених країн.

21. До форм торгової політики зараховують:

- а) лібералізм, протекціонізм;
- б) державна політика інформатизації, кратополітика;
- в) русифікація, демографічна політика;
- г) кратополітика, нова економічна політика.

22. Валютний курс становить:

а) будь-які грошові кошти, формування та використання яких прямо чи опосередковано пов'язано із зовнішньоекономічними відносинами;

б) ціну грошової одиниці однієї країни, виражену в грошових одиницях іншої країни під час угод купівлі-продажу;

в) спільно розроблену державами світу й закріплена міжнародними угодами форму реалізації валютних відносин, що містить сукупність способів, інструментів і міждержавних органів, за допомогою яких здійснюють взаємний платіжно-розрахунковий обіг у межах світового господарства.

23. Міжнародна торгівля товарами – це:

а) специфічна форма світогосподарських зв'язків щодо обміну послугами між продавцями і покупцями з різних країн;

б) форма зв'язку між товаровиробниками різних країн, яка виникає на основі міжнародного розподілу праці і визначає їх взаємну економічну залежність;

в) поступове зростання торгівлі напівфабрикатами, окремими деталями, виробами, з яких потім складають кінцевий продукт.

24. Прості посередники – це:

а) фізичні і юридичні особи, що укладають міжнародні господарські контракти від свого імені, але за рахунок комітентів (продавців і покупців), що несуть при цьому комерційний ризик;

б) фізичні і юридичні особи, що приймають товар на свій склад (консигнаційний), реалізують його, а нереалізований повертають його власникові;

в) фізичні і юридичні особи, що роблять операції від імені і за рахунок своїх клієнтів, але не підписують міжнародного господарського контракту;

г) фізичні і юридичні особи приватного права, що сприяють пошукові партнерів і укладанню міжнародних господарських контрактів, але не беруть участі у їхньому виконанні.

25. Фізичні і юридичні особи, що приймають товар на свій склад, реалізують його, а нереалізований повертають його власникові – це:

а) комісіонери;

б) дилери;

в) консигнатори;

г) агенти.

26. Вільноконвертована валюта, в якій центральні банки інших країн нагромаджують та зберігають резерви для здійснення міжнародних розрахунків – це:

а) валюта;

б) клірингова валюта;

в) міжнародна резервна валюта;

г) міжнародна торгова валюта.

27. Існують такі форми міжнародних економічних відносин:

а) міжнародна міграція робочої сили, міжнародний рух капіталу, міжнародний поділ праці;

б) міжнародна спеціалізація виробництва, міжнародна торгівля, міжнародна міграція робочої сили;

в) міжнародна торгівля, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний рух капіталу;

г) міжнародний рух капіталу, міжнародний поділ праці, міжнародна міграція робочої сили.

28. Світові ціни – це:

а) ціни реалізації товарів на світовому ринку, де торговельні операції повинні здійснюватися на регулярній основі;

б) форма зв'язку між товаровиробниками різних країн, яка виникає на основі міжнародного розподілу праці і визначає їх взаємну економічну залежність;

в) спеціально створені ринки певних товарів, які функціонують за встановленими правилами, що зафіксовані в міжнародних та національних нормативних актах.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 2

Завдання 2.1. Розмістити подані форми міжнародної торгівлі до класифікаційної ознаки за критерієм об'єкта, за критерієм взаємодії суб'єктів МТВ, за критерієм регулювання МТВ та залежно від характеру та способу організації:

торгівля спеціалізованою продукцією;

торгівля продовольством;

зустрічна торгівля;

преференційна торгівля;

виробнича кооперація;

дискримінаційна МТ;

торгівля сировиною;

традиційна торгівля;

торгівля паливом;

лізинг;

торгівля напівфабрикатами;

торгівля готовими виробами;

торгівля послугами;

зустрічна торгівля;

електронна торгівля;

звичайна МТ;

неконвертована.

Завдання 2.2. Розмістити подані види валют залежно від емітента валютних коштів, режиму використання, форм та методів використання:

- валюта кредиту;
- національна;
- конвертована повно;
- конвертовано частково;
- валюта оплати;
- іноземна;
- колективна;
- валютні угоди.

Завдання 2.3. Установіть відповідність між термінами та визначеннями (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Умови ситуаційного завдання

№ з/п	Терміни		Визначення
1	Поділ праці	а	Організація виробництва, за якої підприємства двох або більше країн спеціалізуються на виробництві певних товарів і послуг з подальшим їх обміном
2	Міжнародні товарні біржі	б	Спеціально створені ринки певних товарів, які функціонують за встановленими правилами, що зафіксовані в міжнародних та національних нормативних актах, і на яких у заздалегідь визначений час здійснюють міжнародні торгові угоди між продавцями та покупцями товару, формуючи пропозицію й попит на нього
3	Організовані товарні ринки	в	Процес, за якого різні види оброблення продуктів відокремлюють один від одного, створюючи все нові виробництва і галузі
4	Міжнародний поділ праці	г	Такі торговельні установи, де здійснюють продаж одного товару великими партіями

Завдання 2.4. Розмістить класифікаційні ознаки до відповідного показника: сутність здійснення експортних операцій, умови здійснення реекспортних операцій, умови дозволу переміщення товарів через митний кордон у режимі реімпорту, сутність здійснення імпорتنних операцій:

- митному органу подано дозвіл на реекспорт товарів;
- походять з митної території цієї країни і ввозяться не пізніше ніж через один рік після їх вивезення (експорту);
- сплату податків і зборів, якими обкладаються товари під час введення на митну територію країни відповідно до її законів;

подання митному органу документів, які засвідчують підстави та умови вивезення товарів за межі митної території країни;

ввозяться у тому ж стані, в якому вони перебували на момент вивезення (експорту), окрім змін внаслідок природного зношення або втрат за нормальних умов транспортування та зберігання;

не використовувалися за межами країни походження з метою одержання прибутку;

подання митному органу документів, що засвідчують підстави та умови ввезення товарів на митну територію країни;

подання митному органу документів, що засвідчують підстави та умови ввезення товарів на митну територію країни;

дотримання експортером вимог, передбачених законом;

товари перебувають у тому ж стані, в якому вони перебували на момент ввезення на митну територію країни, окрім змін внаслідок природного зношення або втрат за нормальних умов транспортування та зберігання;

сплату податків і зборів, встановлених на експорт товарів;

дотримання вимог, передбачених законом, щодо заходів нетарифного регулювання та інших обмежень.

Завдання 2.5. Установіть відповідність між термінами та визначеннями (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Умови ситуаційного завдання

№ з/п	Терміни		Визначення
1	Комісіонери	а	Фізичні і юридичні особи, що роблять операції від імені і за рахунок своїх клієнтів, але не підписують міжнародного господарського контракту
2	Прості посередники	б	Фізичні і юридичні особи, що укладають міжнародні господарські контракти від свого імені, але за рахунок комітентів (продавців і покупців), що несуть при цьому комерційний ризик
3	Дилери	в	Фізичні і юридичні особи, що приймають товар на свій склад (консигнаційний), реалізують його, а нереалізований повертають його власникові
4	Консигнатори	г	Фізичні і юридичні особи приватного права, що сприяють пошукові партнерів і укладанню міжнародних господарських контрактів, але не беруть участі у їхньому виконанні
5	Агенти	д	Незалежні фізичні і юридичні особи, що здійснюють перепродаж товарів довірительів від свого імені і за свій рахунок

Завдання 2.6. Установіть відповідність між термінами та визначеннями (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Умови ситуаційного завдання

№ з/п	Терміни		Визначення
1	Географічна структура міжнародної торгівлі	а	Узагальнює дані про міжнародну торгівлю або між країнами, що належать до інтеграційних торговельно-політичних об'єднань, або торгівлю між країнами, що виділені в певну групу за обраним критерієм (країни-експортери нафти, країни — цілковиті боржники тощо)
2	Територіальна географічна структура	б	Розподіл торговельних потоків між окремими країнами та їх групами, створеними за територіальною або організаційною ознакою
3	Організаційна географічна структура	в	Ціни реалізації товарів на світовому ринку, де торговельні операції повинні: здійснюватися на регулярній основі; мати роздільний комерційний характер; виконуватися в умовах вільного торговельно-політичного режиму; здійснюватися у вільно конвертованій валюті
4	Товарна структура міжнародної торгівлі	г	Узагальнює дані про масштаби міжнародної торгівлі країн, що належать до однієї частини світу або укрупненої групи країн (розвинуті країни, країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою)
5	Світові ціни	д	Формується під впливом конкурентних переваг, які має народне господарство країни. Конкурентні переваги є у випадках, коли в країні ціни на експортні товари (або внутрішні ціни) нижчі від світових. Відмінності в цінах зумовлені різними витратами виробництва, які залежать від двох груп чинників

Завдання 2.7. Установіть послідовність етапів розвитку суспільного поділу праці:

а) цей етап ознаменувався відокремленням торгівлі (купівельського капіталу). Торгівля стала самостійною галуззю господарства. Новий крок до розвитку товарно-грошових відносин. Формується і поглиблюється територіальний поділ праці, у тому числі поділ праці між країнами;

б) цей етап поділу праці відбувся між скотарями і землеробними племенами. Це вже були зачатки виникнення товарного виробництва. Обмін відбувався не всередині племен, а на їх лінії зіткнення;

в) цей етап пов'язаний з виникненням і розвитком машинної індустрії, формуванням нових галузей виробництва. У промисловості поділ праці

охопив підприємства, багато з яких почали спеціалізуватися на виробництві окремих видів продукції. Поступово розвивається міжнародний поділ праці;

г) цей етап виник на основі відокремлення ремесла, тобто появи прообразу промисловості. Вважається особливо помітним етапом у зародженні товарного виробництва. На цьому етапі завершується загальний поділ праці, суспільне виробництво розчленовується на великі сфери – промисловість, сільське господарство, транспорт, будівництво.

Завдання 2.8. Відобразити послідовні етапи формування світової валютної системи:

а) доларовий стандарт, стерлінговий стандарт;

б) золотозлитковий та золото девізний стандарти – Генуезька валютна система;

в) Ямайська валютна система;

г) золотомонетний стандарт – Паризька валютна система;

д) Бреттон-Вудська валютна система.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 1

Завдання:

Дайте визначення квотуванню, відповідь оформити у вигляді таблиці.

Приклад вирішення та відповідь (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Вирішення ситуаційного завдання

Види квот	Визначення
Квота глобальна	Квоти, які встановлюють за товаром (товарами) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортують або з яких його (їх) імпортують
Квота групова	Квоти, які встановлюють за товаром (товарами) з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортують або з яких його (їх) імпортують
Квота експортна, імпортна	Граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначають у натуральних чи вартісних одиницях
Квота індивідуальна	Квоти, що встановлюються за товаром (товарами) з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може бути експортованим або з якої його (їх) можна імпортувати

Перелік практичних завдань для вирішення на практичному занятті та самостійного опрацювання за темою 2

Завдання 2.9. Розрахуйте обсяг експорту на душу населення в 2018 році, якщо обсяг експорту країни у звітному році склав 120 тис. од., а кількість населення у країні складає 900 тис. осіб.

Завдання 2.10. Підприємство "ПБС" імпортує лінолеум із Німеччини в обсязі 50 тис. м² на суму 150 тис. дол. США за умови собівартості 1,5 дол. США. Лінолеум в Україні коштує: 1 м² – 10 грн, а його собівартість складає 7 грн. Транспортні витрати – 20 тис. дол. США, а організаційні витрати – 6 тис. дол. США. Розрахувати ефективність імпорту лінолеуму. Валютний курс 1 / 5,6.

Завдання 2.11. Обсяг вітчизняного експорту складає X млрд грн, обсяг імпорту – Y млрд грн. Обсяг експорту всіх зарубіжних країн складає 5 800 млрд грн, обсяг імпорту – Z млрд грн. Розрахуйте світовий торговельний оборот кожного з регіонів, їхню частку в світовому торговельному обороті, сальдо торговельного балансу кожної з країн. Умови практичного завдання за варіантами наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Умови практичного завдання

Варіанти	Експорт X, млрд грн	Імпорт Y, млрд грн	Імпорт Z, млрд грн
1	56	52	5 680
2	57	54	5 970
3	52	56	5 479
4	54	53	5 430
5	59	54	5 480
6	51	57	5 580
7	57	51	5 530
8	55	53	5 850
9	52	58	5 680
10	54	51	5 375
11	56	48	5 790
12	58	57	5 670
13	53	43	5 680
14	56	51	5 740
15	51	48	5 370
16	59	53	5 360
17	52	54	5 290
18	50	56	5 675

Приклад вирішення практичного завдання за темою 2

Завдання.

Підприємство "ПБС" імпортує лінолеум із Німеччини в обсязі 50 тис. м² на суму 150 тис. ум. од., за умови собівартості 1,5 ум. од. Лінолеум в Україні коштує: 1 м² – 10 грн, а його собівартість складає 7 грн. Транспортні витрати – 20 тис. ум. од., а організаційні витрати – 6 тис. ум. од. Розрахувати ефективність імпорту лінолеуму. Валютний курс 1 / 5,6.

Приклад вирішення.

1. Щоб імпорт товару був вигідним, прибуток від проведення імпортової операції повинен перевищувати витрати. Відносним показником, який виражає цю залежність є коефіцієнт імпорту товарів споживання:

$$E_{\text{імп}} = V_i / (C_i + T_v + O_v),$$

де $E_{\text{імп}}$ – базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів споживання;

V_i – виторг від продажу імпортного товару;

C_i – вартість імпортованого товару;

T_v – транспортні витрати;

O_v – організаційні витрати.

$$E_{\text{імп}} = (150\,000 \times 5,6) / ((1,5 \times 50\,000 + 20\,000 + 6\,000) \times 5,6) = 1,49.$$

2. Для визначення ефективності імпорту необхідно також розрахувати альтернативний коефіцієнт імпорту товарів споживання:

$$E_{\text{імпА}} = (V_i - C_i - T_v - O_v) / (V_v - C_v),$$

де $E_{\text{імпА}}$ – альтернативний показник ефективності імпорту товарів споживання;

C_v – вартість вітчизняного товару, аналогічного імпорту.

$$E_{\text{імпА}} = (150\,000 - 1,5 \times 50\,000 - 20\,000 - 6\,000) \times 5,6 / ((10 - 7) \times 50\,000) = 1,83.$$

Відповідь: ураховуючи те, що базовий і альтернативний коефіцієнти імпорту товару більші 1, то імпорт цього товару є ефективним.

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.

Основна: [1 – 9]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси: [22; 25 – 27].

Тема 3. ІНКОТЕРМС

Мета – формування у студентів теоретико-прикладних знань з використання правил ІНКОТЕРМС для міжнародної торгівлі з метою формування підприємницької культури через сприяння розвитку національного підприємництва, міжнародної кооперації та поширення на території держави стандартів, норм та етики ведення сучасного бізнесу.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати нормативно-правове забезпечення міжнародних перевезень; основні класифікаційні характеристики та принципи термінів, які використовують в ІНКОТЕРМС; правила для будь-якого виду транспорту у контексті ІНКОТЕРМС – 2020, а також відповідальність та обов'язки обох сторін зовнішньоторговельних угод; уміти практично застосувати правила ІНКОТЕРМС у міжнародних договорах; визначати, розраховувати та аналізувати найбільш оптимальний варіант міжнародних перевезень на основі аналізу поданої інформації щодо різних умов поставок.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 3

1. Історія виникнення та розвитку ІНКОТЕРМС.
2. Принципи застосування ІНКОТЕРМС у договорах.
3. Зовнішньоторговельна документація за договорами ІНКОТЕРМС.
4. Універсальні терміни ІНКОТЕРМС.
5. Принципові відмінності між новою і старою редакцією ІНКОТЕРМС.

Питання для самостійного опрацювання за темою 3

1. Визначити формат єдиного набору міжнародних правил ІНКОТЕРМС для тлумачення найбільш уживаних термінів у зовнішній торгівлі.
2. Вивчити значення терміна "поставка зі сплатою мита" в ІНКОТЕРМС – 2020.
3. Вивчити сутність та структуру міжнародного контракту купівлі-продажу.
4. Вивчити фінансові умови міжнародних контрактів купівлі-продажу.
5. Знати зовнішньоторговельну документацію для виконання комерційної угоди. Стандартні документи та системи.
6. Визначити значення терміна "поставка зі сплатою мита" в ІНКОТЕРМС – 2020.

7. Проаналізувати, чи має ІНКОТЕРМС – 2020 термін, який відрізняється від попередніх видань ІНКОТЕРМС. Якщо так, то дати назву цього терміна.

Питання для самодіагностики за темою 3

1. Історія виникнення правил ІНКОТЕРМС.
2. Характеристика й сутність ІНКОТЕРМС.
3. Права та обов'язки сторін щодо постачання проданих товарів.
4. Принципи класифікації ІНКОТЕРМС.
5. Правила ІНКОТЕРМС – 2010 та ІНКОТЕРМС – 2020, їх спільні риси та відмінності.
6. Терміни ІНКОТЕРМС – 2020 щодо вантажоперевезень.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 3

1. У якому році був опублікований перший звіт правил ІНКОТЕРМС:
 - а) 1936;
 - б) 1967;
 - в) 2000?
2. Метою ІНКОТЕРМС є:
 - а) забезпечення єдиного набору міжнародних правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі;
 - б) забезпечення тлумачення торговельних термінів;
 - в) забезпечення єдиного набору правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у внутрішній торгівлі;
 - г) забезпечення єдиного набору правил для визначення в основному обов'язків осіб у зовнішній торгівлі.
3. Одним із головних принципів термінів ІНКОТЕРМС є:
 - а) з якого моменту з покупця на продавця переходить ризик випадкової втрати товару;
 - б) визначення місця поставки вантажу;
 - в) порядок розподілу витрат з доставки товару між продавцем та покупцем;
 - г) виконання обов'язків за поставкою на місце товару.
4. До першого класу належать правила ІНКОТЕРМС, які поширюються на:
 - а) морський вид транспорту;
 - б) річний водний транспорт;

в) повітряний та наземний транспорти;

г) усі види транспорту.

5. У ІНКОТЕРМС – 2020 можна виокремити:

а) одну групу;

б) п'ять груп;

в) чотири групи.

6. Міжнародні торгові терміни покликані регулювати такі сфери торгових взаємин, окрім:

а) визначення дати поставки товару;

б) розподіл між сторонами договору транспортних витрат та інших витрат, пов'язаних із перевезенням вантажу;

в) розподіл між сторонами договору торгових витрат та інших витрат, не пов'язаних із перевезенням вантажу;

г) врегулювання умов переходу відповідальності за ризики, пов'язані із загибеллю, втратою або псуванням товару в процесі транспортування.

7. Термін DDP передбачає, що:

а) продавець надасть товар, що пройшов митне очищення;

б) продавець надасть товар, що не пройшов митне очищення;

в) митні платежі сплачують за повними ставками;

г) митні платежі сплачують за преференційними ставками.

8. Термін "Франко–завод" означає, що:

а) продавця вважають тим, хто виконав свої обов'язки з постачання, коли він надасть товар у розпорядження покупця на своєму підприємстві чи в іншому названому місці (наприклад, на заводі, фабриці, складі тощо);

б) продавця вважають тим, хто не виконав свої обов'язки з постачання, коли він надасть товар у розпорядження покупця на своєму підприємстві чи в іншому названому місці (наприклад, на заводі, фабриці, складі);

в) продавця вважають тим, хто виконав свої обов'язки з постачання, коли він надасть товар у розпорядження покупця на причалі порту;

г) продавець вважається тим, хто виконав свої обов'язки з постачання, коли він надасть товар у розпорядження покупця під час перетину митного кордону.

9. Усі терміни, що належать до складу ІНКОТЕРМС, позначені у вигляді аббревіатури, перша буква якої вказує на момент і місце переходу зобов'язань від постачальника до одержувача. Що позначає буква F:

а) зобов'язання переходять до покупця безпосередньо в момент відправлення і, відповідно, у місці відправлення товару;

б) оплату основного перевезення, що проводять у повному обсязі, зобов'язання переходять в момент надходження вантажу до терміналу прибуття;

в) точку переходу зобов'язань є термінал відправлення перевезення за умови, що основна частина транспортування залишається неоплаченою;

г) "повноцінну доставку", коли перехід зобов'язань здійснюється в момент прийняття товару покупцем.

10. Усі терміни, що належать до складу ІНКОТЕРМС, позначені у вигляді аббревіатури. Назвіть ці букви:

а) E, F, C, D;

б) F, A, H, E;

в) B, C, D, F;

г) Z, G, F, C.

11. ІНКОТЕРМС – у перекладі англійською:

а) International commerce terms;

б) International company type;

в) Internet connection that.

12. ІНКОТЕРМС:

а) установлюють правила, які регулюють питання, пов'язані з доставкою товарів від продавця до покупця;

б) визначають ціну експорту та імпорту товару;

в) за допомогою цього документа здійснюють передавання товару від продавця до покупця;

г) документ визначає заборону чи дозвіл на ввезення та вивезення товару з території України.

13. У нових правилах ІНКОТЕРМС – 2020 хотіли видалити терміни:

а) CPT, CIP і DAP;

б) EXW, FAS і DDP;

в) FOB, CFR і CIF;

г) CNI, DTP і DPP.

14. Який термін ІНКОТЕРМС – 2020 перекладають як вартість, страхування і фрахт:

- а) CFR;
- б) CIF;
- в) FAS;
- г) FOB.

15. Перша буква, що входить до складу ІНКОТЕРМС, позначає, що зобов'язання переходять до покупця безпосередньо в момент відправлення і, відповідно, у місці відправлення товару:

- а) F;
- б) D;
- в) C;
- г) E.

16. Термін "Франко–перевізник" означає, що:

а) продавець доставляє товар, що пройшов митне очищення. Якщо поставку здійснюють на площах продавця, то він несе відповідальність за товар. Якщо поставку здійснюють в інше місце, то продавець не несе відповідальність за вантаж;

б) продавцем була здійснена поставка, товар перейшов на судно в зазначеному в контракті порту. Усі витрати і ризики несе покупець;

в) продавець поставив товар, надавши проведення його митного очищення для імпорту вантаж покупцеві на борту судна в порту призначення. Продавець несе витрати і ризики з доставки до моменту розвантаження товару.

17. Франкування – це:

а) міжнародні правила, визнані урядовими органами, юридичними компаніями і комерсантами у всьому світі як тлумачення найбільш застосовуваних у міжнародній торгівлі термінів;

б) економічні і правові умови, що зумовлюють порядок включення до ціни тих чи інших витрат на транспортування, вантажні роботи, зберігання й страхування вантажів.

18. Який шаблон пропонує МТП (ICC) для застосування правила ІНКОТЕРМС у контракт:

а) "[обрана умова поставки ІНКОТЕРМС] [назва порту, пункту або місця] ІНКОТЕРМС [рік публікації]";

б) "[назва порту, пункту або місця] [обрана умова поставки ІНКОТЕРМС] ІНКОТЕРМС [рік публікації]";

в) "[обрана умова поставки ІНКОТЕРМС] [назва порту, пункту або місця];

г) "ІНКОТЕРМС [рік публікації]" [назва порту, пункту або місця] [обрана умова поставки ІНКОТЕРМС].

19. С – (від англ. Main carriage paid – основне перевезення оплачено). До цього поняття зараховують:

а) оплату основного перевезення проводять в повному обсязі, зобов'язання переходять в момент надходження вантажу до терміналу прибуття;

б) зобов'язання переходять до покупця безпосередньо в момент відправки і, відповідно, в місці відправлення товару;

в) "повноцінна доставка", коли перехід зобов'язань здійснюється в момент прийняття товару покупцем;

г) точкою переходу зобов'язань є термінал відправлення перевезення за умови, що основна частина транспортування залишається неоплаченою.

20. Який термін поставки є найменш вигідним для експортера:

а) DDT;

б) DAT;

в) FAS?

21. Термін ... означає, що продавець виконав постачання, коли товар перейшов через поручні судна в порту відвантаження. За умовами терміна ... на продавця покладають обов'язок з митного очищення товару для експорту. Про який термін йдеться?

а) CFR;

б) FAS;

в) EXW.

22. Які два терміни у ІНКОТЕРМС – 2010 є замінами термінів DAF, DES, DEQ, DDU з ІНКОТЕРМС – 2000:

а) DAT, DAP;

б) терміни не змінювались;

в) DDP, DAP?

23. Скільки термінів містять чинні умови поставок ІНКОТЕРМС – 2020:

а) 15;

б) 10;

в) 11;

г) 7?

24. Усі терміни, що входять до складу ІНКОТЕРМС, позначені у вигляді аббревіатури, перша буква в якій вказує на момент і місце переходу зобов'язань від постачальника до одержувача. На який момент і місце переходу зобов'язань вказує F:

а) зобов'язання переходять до покупця безпосередньо в момент відправлення і, відповідно, у місці відправлення товару;

б) точку переходу зобов'язань є термінал відправлення перевезення за умови, що основна частина транспортування залишається неоплаченою;

в) оплату основного перевезення, що проводиться в повному обсязі, зобов'язання переходять у момент надходження вантажу до терміналу прибуття;

г) перехід зобов'язань здійснюється в момент прийняття товару покупцем?

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 3

Завдання 3.1. Розмістити терміни: FCA, DAP, EXW, CFR, CIP, DAT відповідно до їхньої сутності: відвантаження, основні перевезення, доставка.

Завдання 3.2. Розмістити дії відповідно до груп термінів Incoterms F, C, D, E:

товар доставляють основному перевізнику замовника, основне перевезення до зазначеного в договорі терміналу прибуття оплачує продавець, витрати зі страхування несе покупець, імпордне розмитнення і доставку з терміналу прибуття основного перевізника здійснює покупець;

постачання до зазначеного в договорі імпортного митного терміналу оплачена, тобто експортні платежі й основне перевезення, включаючи страхування, оплачує продавець, митне очищення з імпорту здійснює покупець;

товар доставляють основному перевізнику замовника до зазначеного в договорі терміналу відправлення, експортні мита сплачує продавець;

постачання в місце призначення, вказане в договорі, імпорнтні мита і місцеві податки оплачує покупець;

товар забирає покупець із зазначеного в договорі складу продавця, оплату експортних мит здійснює покупець;

товар доставляють до зазначеного в договорі порту призначення покупця, страхування основного перевезення, розвантаження і перевалки оплачує покупець;

те саме, що СРТ, але основне перевезення страхує продавець;

товар доставляють замовнику в місце призначення, вказане в договорі, звільнений від усіх митних зборів і ризиків;

товар доставляють до судна покупця, у договорі зазначають порт завантаження та завантаження оплачує покупець.

Завдання 3.3. Розмістити дії відповідно до термінів що застосовують до вантажоперевезень, які здійснюють морським і іншим транспортом (FOB, FAS, CFR, CIF):

продавець зобов'язаний: виконати експортне митне оформлення, застрахувати, здійснити завантаження товару на борту судна і доставити в порт розвантаження. Покупець зобов'язаний: розвантажити і прийняти товар у порту розвантаження, а також виконати імпорнтне митне оформлення. Ризики переходять на борту судна з моменту повного вантаження;

продавець зобов'язаний: виконати експортне митне оформлення, здійснити завантаження товару на борт судна і доставити в порт розвантаження. Покупець зобов'язаний: розвантажити і прийняти товар у порту розвантаження, а також виконати імпорнтне митне оформлення. Ризики переходять на борту судна з моменту повного вантаження;

продавець зобов'язаний: виконати експортне митне оформлення, доставити товар у порт відвантаження і занурити на борт судна призначеного продавцем. Покупець зобов'язаний: доставити товар у порт розвантаження, а також виконати імпорнтне митне оформлення. Ризики переходять на борту судна з моменту повного вантаження;

продавець зобов'язаний: виконати експортне митне оформлення і розмістити товар у порту відвантаження вздовж борту судна призначеного продавцем. Покупець зобов'язаний: здійснити завантаження товару на судно і доставити в порт розвантаження, а також виконати імпорнтне митне оформлення. Ризики переходять у порту в момент розміщення товару вздовж борту судна.

Завдання 3.4. Співвіднести абревіатури FAS, DDP, CIF, EXW та їх пояснення: розмитнення здійснює продавець; морське перевезення здійснює продавець, а вивантаження з судна – покупець; завантаження вантажу здійснює продавець; доставку до місця призначення здійснює продавець; вивантаження з судна здійснює продавець; замітнення вантажу здійснює продавець; доставку до порту завантаження здійснює продавець, а завантаження на судно покупець; страхування вантажу здійснюється продавець.

Завдання 3.5. Установити відповідність між терміном та його характеристикою (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Умови практичного завдання

№ з/п	Терміни		Характеристика
1	EXW	а	Міжнародний торговий термін, який означає, що продавець доставить товар обраному ним самим перевізнику
2	FAS	б	Відповідальність продавця завершується під час передавання товару покупцеві або найнятому ним перевізнику у приміщенні продавця (наприклад, на складі або у магазині)
3	CIF	в	Відповідальність продавця припиняється після того, як товар доставлений до вказаного місця у країні покупця
4	DDP	г	Продавець несе витрати за доставку до порту відправлення

Завдання 3.6. Установити відповідність між умовою постачання та її характеристикою (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Умови практичного завдання

№ з/п	Умова поставки		Умова
1	EXW	а	Продавець зобов'язаний передати товар зазначеному покупцем перевізнику
2	FCA, FAS і FOB	б	Продавець тільки надає товар у розпорядження покупця в своїх приміщеннях
3	CFR, CIF, CPT і CIP	в	Продавець зобов'язаний укласти договір перевезення, але не приймаючи на себе ризик втрати або пошкодження товару або додаткові витрати внаслідок подій, що відбулися після відвантаження та відправлення

Завдання 3.7. Установити послідовність порядку дій продавця "Франко-завод":

надання товару відповідно до договору;
договори перевезення та страхування;
ліцензії, дозволи та інші формальності;
розподіл витрат;
перевірка – упаковка – маркування;
постачання;
повідомлення покупцю;
перехід ризиків;
докази постачання, транспортні документи або еквівалентні електронні повідомлення;
інші обов'язки.

Завдання 3.8. Розмістити терміни ІНКОТЕРМС до відповідного зобов'язання продавця та зобов'язання покупця (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Умови практичного завдання

Терміни	Продавець зобов'язаний	Покупець зобов'язаний
DAP	Виконати експортне митне оформлення і доставити товар до узгодженого пункту призначення	Виконати експортне, імпортне митне оформлення і доставити товар
CIP	Виконати експортне митне оформлення, застрахувати і доставити товар в узгоджене місце призначення	Розвантажити товар і виконати імпортне митне оформлення
EXW	Надати готовий до відвантаження товар	Здійснити розвантаження товару і виконати імпортне митне оформлення

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 3

Завдання.

Порівняти ІНКОТЕРМС – 2010 та ІНКОТЕРМС – 2020. Відповідь оформити у вигляді таблиці або рисунка.

Приклад вирішення та відповідь (рис. 3.1).

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.

Основна: [1 – 7]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси. [22; 26 – 28].

Інкотермс 2020	Інкотермс 2010
<p align="center">Термін DAT перейменований в умова поставки DPU. Дана зміна було викликано двома причинами:</p> <p>По-перше, виникла плутанина щодо відмінностей між терміном DAT Інкотермс 2010 (Доставка на терміналі) і терміном DAP Інкотермс 2010 (Поставка в місці призначення). Ключове відмінність між цими умовами полягає в тому, що відповідно до правила DAT доставка здійснюється після того, як товари були вантажені з транспортного засобу і надані покупцеві в зазначеному терміналі. Тоді як в рамках умови DAP доставка здійснюється до вантаження товарів - коли вони надані покупцеві на прибулому транспортному засобі готові до розвантаження.</p> <p>Друга причина цієї зміни полягала в тому, щоб забезпечити більшу гнучкість у визначенні місця доставки товару. Тепер продавець і покупець можна узгодити будь-яке місце для доставки товару, а не тільки в конкретному терміналі;</p>	
<p>Умови поставки DPU Інкотермс 2020 року - це торговий термін міжнародних правил Інкотермс 2020 року, розшифровується «Delivered Named Place Unloaded» named place of destination, перекладається «Поставка на місце вантаження» вказана назва місця призначення - означає, що продавець зобов'язаний виконати свої зобов'язання з постачання тоді, коли товар, вилучений в митному режимі експорту, розвантажений з прибулого транспортного засобу та наданий у розпорядження покупця в зазначеному місці призначення.</p>	<p>DAT Інкотермс 2010 - розшифровка «Delivered At Terminal» named terminal of destination перекладається «Поставка на терміналі» вказана назва терміналу означає, що продавець зобов'язаний виконати свої зобов'язання тоді, коли товар, вилучений в митному режимі експорту, розвантажений з прибулого транспортного засобу та наданий у розпорядження покупця в узгодженому терміналі.</p>
<p align="center">Зміни в умовах поставки FCA</p> <p>Проблеми виникли з цим терміном, коли доставка товару здійснювалася морським транспортом (морським контейнером), і якщо продавець і покупець домовилися використувати банківський акредитив, як спосіб оплати за товар. Для отримання оплати продавець повинен підтвердити відправку товару покупцеві, тобто після вантаження товару на борт морського судна надати в банк, для отримання оплати, коносамент з позначкою «на борту». Але морський перевізник, як правило, не надавав продавцю, коносамент з такою відміткою. Тому, експортери часто використовували для морських контейнерних перевезень, умови поставки FOB, що вимагало від продавця вантаження товару на судно, а від морського перевізника надання коносаменту продавцю. Відповідно до нових правил Incoterms 2020 року, умова поставки FCA дозволяє сторонам домовитися в договорі купівлі-продажу, що покупець повинен дати вказівку своєму перевізнику видати коносамент з бортовою записом продавцю;</p>	
<p>Умови поставки FCA Інкотермс 2020 року - це торговий термін міжнародних правил Інкотермс 2020 року, розшифровується «Free Carrier» named place, перекладається «Франко перевізник» вказана назва місця - означає, що продавець зобов'язаний виконати свої зобов'язання з постачання тоді, коли товар вилучений в митному режимі експорту, вантажений на транспортний засіб перевізника вказане покупцем у вказаному місці.</p>	<p>Умови поставки FCA Інкотермс 2010 - розшифровка «Free Carrier» named place перекладається «Франко перевізник» вказана назва місця - означає, що продавець передасть товар, вилучений в митному режимі експорту, шляхом передачі призначеному покупцем перевізнику у вказаному місці.</p>
<p align="center">Зміна рівня страхового покриття для терміна CIF</p> <p>У новій редакції Інкотермс 2020 для умов поставок CIF, як і раніше в правилах Інкотермс 2010, потрібна мінімальна страхове покриття. Сторони можуть погодити в контракті більш високі рівні покриття, якщо вони того побажають. Для умов поставки CIF Інкотермс 2020 року, тепер продавець зобов'язаний застрахувати товар від всіх ризиків з максимальним страховим покриттям і страховою сумою не менше 110% від вартості товару. Сторони можуть погодитися в контракті на більш низький рівень страхового покриття, якщо вони того побажають. Дана поправка виправдає тим, що умова поставки CIF Інкотермс 2020 зазначив використовуватися для морських перевезень вантажів навалом (сировина, мінерали і т.д.). Вартість за кілограм яких дуже низька, і вимога страхування з максимальним покриттям значно підвищило б кінцеву ціну товару. Умова поставки CIF Інкотермс 2020 року - це Мультимодальний термін, часто використовуваний для доставки промислових товарів, які можуть вимагати більш високого рівня страхового покриття.</p>	
<p>Умови поставки CIF Інкотермс 2020 року - це торговий термін міжнародних правил Інкотермс 2020 року, розшифровується «Carriage and Insurance Paid to» named place of destination перекладається «Фрахт / перевезення та страхування оплачені до» вказана назва місця призначення - означає, що продавець зобов'язаний виконати свої зобов'язання по постачання тоді, коли він передав застрахований на користь покупця товар, вилучений в митному режимі експорту, своєму перевізнику для перевезення до місця призначення.</p>	<p>Умови поставки CIF Інкотермс 2010 - розшифровка «Carriage and Insurance Paid to» named place of destination перекладається «Фрахт / перевезення та страхування оплачені до» вказана назва місця призначення означає, що продавець передасть застрахований товар, вилучений в митному режимі експорту, вказаному ним перевізнику для перевезення товару до місця призначення.</p>
<p align="center">Розподіл витрат</p> <p>Всі витрати, пов'язані з різними аспектами купівлі-продажу, тепер перераховані в статтях A9 / B9 «Розподіл витратів» для кожного правила Інкотермс, а також у відповідних статтях Інкотермс, до яких вони належать. Метою цієї зміни є надання користувачам повного списку витрат в одному місці, щоб продавець і покупець були краще інформовані про витрати, за які кожен буде нести відповідальність відповідно до визначень Інкотермс 2020.</p>	

Рис. 3.1. Приклад порівняльної характеристики ІНКOTЕРМС – 2010 та ІНКOTЕРМС – 2020

Змістовий модуль 2

Основи митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 4. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)

Мета – формування у студентів теоретико-прикладних знань з вивчення сутності класифікації й кодування товарів згідно з УКТ ЗЕД.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати роль товарної номенклатури у митно-тарифному й нетарифному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності; принципи побудови УКТ ЗЕД; місця УКТ ЗЕД як нормативно-правового акта у організації митного контролю, під час нарахування митних платежів, веденні статистики зовнішньої торгівлі; вміти правильно визначати код товару відповідно до УКТ ЗЕД з урахуванням приміток та правил інтерпретації.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 4

1. Гармонізована система опису та кодування товарів.
2. Структура коду товару УКТ ЗЕД.
3. Порядок дій для здійснення кодування товарів.
4. Правила класифікації товарів.
5. Основні завдання УКТ ЗЕД.

Питання для самостійного опрацювання за темою 4

1. Визначити, хто здійснює контроль правильності класифікації товарів.
2. Систематизувати наслідки неправильної класифікації товарів для використання митного оформлення.
3. Визначити, зі скількох розділів, груп, позиції складається ГС.
4. Охарактеризувати передумови для створення УКТ ЗЕД.
5. Визначити, які рівні деталізації у УКТ ЗЕД позначають дефісом.
6. Визначити, які правила застосовують послідовно у випадку, коли не існує товарної позиції, текстовий опис якої конкретно описує товар.
7. Охарактеризувати порядок дій для більш правильного і точного здійснення класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД.

8. Систематизувати правила, які належать до структури коду товару в УКТ ЗЕД України.

9. Проаналізувати переваги та недоліки, які з'явилися після застосування десятизначного коду.

10. Систематизувати повний перелік скорочень та символів ОВО, які використовуються в УКТ ЗЕД.

11. Зробити схему з групами УКТ ЗЕД.

12. Проаналізувати класифікаційні рівні позначення товарів в УКТ ЗЕД.

13. Опрацювати питання: "Чи можна визначити код до товару самостійно?".

14. Проаналізувати розподіл номенклатури товарів у гармонізованій системі.

15. Самостійно опрацювати матеріал та створити таблицю: "Основні правила інтерпретації класифікації товарів".

16. Визначити, до якого коду належать живі коні, віслюки, мули та лошаки, вівці та кози?

17. Дослідити, зі скількох значень складається код товару УКТ ЗЕД.

18. З'ясувати, до якого класу належить термін, у якому покупець може взяти на себе обов'язок з митного очищення товару для експорту, не дивлячись на те, що за умовами терміну обов'язок з митного очищення товару несе продавець? Дати визначення терміна.

Питання для самодіагностики за темою 4

1. Основні правила інтерпретації УКТ ЗЕД.

2. Найвищий рівень класифікації в УКТ ЗЕД.

3. Орган, що має право вносити зміни та поправки до УКТ ЗЕД.

4. Основні особливості УКТ ЗЕД.

5. Призначення приміток до розділів та груп товарної номенклатури.

6. Основні дії для здійснення порядку класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД.

7. Складові частини УКТ ЗЕД.

8. Проаналізувати зміст підкатегорій УКТ ЗЕД.

9. Скільки саме основних груп кодів існує (УКТ ЗЕД).

10. Основні завдання УКТ ЗЕД.

11. Структура десятизначного коду УКТ ЗЕД.

12. Кількість розділів УКТ ЗЕД.

13. До якого правила класифікації товарів належать футляри, коробки та аналогічні контейнери.

14. Умови, за яких може застосовуватись шосте правило під час класифікації товару.

15. Що у першу чергу визначають під час класифікації товару.

16. На що вказують правила ІНКОТЕРМС – 2020.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 4

1. Скільки існує основних правил інтерпретації УКТ ЗЕД:

а) 5;

б) 6;

в) 8?

2. Що означають перші шість цифр коду УКТ ЗЕД:

а) код товару за КН ЕС;

б) додаткова деталізація Європейської співдружності;

в) код товару відповідно за ГС?

3. Скільки розділів має УКТ ЗЕД:

а) 25;

б) 21;

в) 19?

4. УКТ ЗЕД має такі рівні деталізації:

а) розділи, групи, позиції, категорії;

б) розділи, групи, підгрупи, позиції, категорії;

в) розділи, групи, позиції, категорії, підкатегорії;

г) розділи, групи, позиції, підпозиції, категорії, підкатегорії.

5. Гармонізована система опису та кодування товарів – це:

а) комплект міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів у галузі міжнародної торгівлі;

б) національна номенклатура товарів, розроблена українською митною організацією;

в) міжнародна номенклатура товарів, розроблена Всесвітньою митною організацією;

г) сукупність національних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних товарів у галузі міжнародної торгівлі.

6. Усі предмети, що підлягають митному контролю, систематизовано у:

а) у 22 розділах, 80 главах, 1 356 товарній позиції і 5 019 товарних підпозиціях;

б) у 19 розділах, 96 главах, 1 241 товарній позиції і 5 560 товарних підпозиціях;

в) у 21 розділах, 97 главах, 1 241 товарній позиції і 5 019 товарних підпозиціях;

г) у 21 розділах, 95 главах, 1 485 товарній позиції і 5 019 товарних підпозиціях?

7. Яку назву описують перші два знаки коду:

а) товарну позицію;

б) товарну підкатегорію;

в) товарну категорію;

г) товарну групу?

8. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності – це:

а) документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону України, виданий компетентним органом відповідно до законодавства України вивезення товару;

б) документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо в країні вивезення сертифікат видають на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару;

в) систематизований перелік товарів, який містить код товару, його найменування, одиницю вимірювання та обліку;

г) документ, засвідчений державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями.

9. Розділи УКТ ЗЕД нумерують:

а) арабськими цифрами;

б) головними буквами;

в) римськими цифрами;

г) прописними буквами.

10. Пункт, що не належить до основних завдань УКТ ЗЕД – це:

а) прийняття рішень щодо класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД;

б) відстежування змін та доповнень до міжнародної основи УКТ ЗЕД, пояснень та інших рішень з тлумачення цієї основи, що приймаються Всесвітньою митною організацією;

в) регулюванні зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України;

г) організацію роботи з видання і поширення УКТ ЗЕД та пояснень до УКТ ЗЕД.

11. Скорочення ГС розшифровують як:

а) українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;

б) *international on standartization organization* (міжнародна організація зі стандартизації);

в) гармонізована система опису та кодування товарів;

г) *international non-proprietary name* (міжнародна непатентована назва).

12. Основа УКТ ЗЕД – це:

а) система класифікації;

б) гармонізована система опису та кодування товарів;

в) національна система класифікації.

13. Що містить правило 4 УКТ ЗЕД:

а) будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який товар стосується також некомплектних чи незавершених товарів, за умови, що вони мають основні характеристики комплектних чи завершених товарів. Це правило застосовують у разі посилання на комплектний чи завершений товар (чи такий, який класифікують як комплектний чи завершений згідно з цим правилом), поданий незібраним чи розібраним;

б) будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який матеріал чи речовину, стосується також сумішей або сполучень цього матеріалу чи речовини з іншими матеріалами чи речовинами. Будь-яке посилання на товар з певного матеріалу чи речовини розглядають як посилання на товари, які повністю або частково складаються з цього матеріалу чи речовини. Класифікація товарів, які складаються більше ніж з одного матеріалу чи речовини;

в) назви розділів, груп та підгруп наводять лише для зручності користування. Для юридичних цілей класифікацію товарів проводять виходячи з найменувань товарних позицій і відповідних приміток до розділів чи груп і, якщо такі тексти назв та примітки не вимагають іншого, відповідно до таких положень;

г) товари, які не можуть бути класифіковані згідно з наведеними правилами, класифікують у товарній позиції, яка відповідає найбільш подібним товарам, що розглядають?

14. Що потрібно робити на третьому етапі для більш правильного і точного здійснення класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД:

а) визначають товарні позиції товарної номенклатури УКТ ЗЕД, у текстовому описі якої описують класифікований товар. При цьому необхідно визначити, чи не існує відповідних приміток до розділу або групи, що регламентують класифікацію таких товарів;

б) послідовно визначають товарну підпозицію, категорію і підкатегорію, текстовий опис яких відповідає товару?

15. Хто здійснює декларування товарів:

а) митний брокер;

б) держмитслужба;

в) КМУ;

г) працівники митниці?

16. У першому правилі інтерпретації класифікації товарів йдеться про:

а) назви розділів, груп та підгруп наводять лише для зручності користування. Для юридичних цілей класифікацію товарів проводять, виходячи з найменувань товарних позицій і відповідних приміток до розділів чи груп, і якщо такі тексти назв та примітки не вимагають іншого, то відповідно до таких положень;

б) будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який матеріал чи речовину стосується також сумішей або сполучень цього матеріалу чи речовини з іншими матеріалами чи речовинами. Будь-яке посилання на товар з певного матеріалу чи речовини розглядають як посилання на товари, які повністю або частково складаються з цього матеріалу чи речовини;

в) будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який товар стосується також некомплектних чи незавершених товарів, за умови, що вони мають основні характеристики комплектних чи завершених товарів;

г) перевагу надають тій товарній позиції, яка більш конкретно описує товар порівняно з найменуваннями товарних позицій, що дають більш загальний опис.

17. Щоб уникнути неправильної класифікації, необхідно враховувати, що УКТ ЗЕД складається з таких складових частин:

а) основних правил інтерпретації УКТ ЗЕД, текстового опису групвань УКТ ЗЕД та їх цифрового позначення;

б) основних правил інтерпретації УКТ ЗЕД; приміток до розділів та груп УКТ ЗЕД (розділ, група, позиція, підпозиція, категорія, підкатегорія);

в) текстового опису групувань УКТ ЗЕД та їх цифрового позначення;
г) текстового опису групувань УКТ ЗЕД та їх цифрового позначення, приміток до розділів та груп УКТ ЗЕД (розділ, група, позиція, підпозиція, категорія, підкатегорія);

д) приміток до розділів та груп УКТ ЗЕД (розділ, група, позиція, підпозиція, категорія, підкатегорія).

18. Кодування (класифікація) товарів здійснюють відповідно до вимог:

а) УКТ ЗЕД;

б) ПКУ;

в) Конституції України;

г) ГКУ.

19. Однією з важливих особливостей УКТ ЗЕД є:

а) наявність так званої "дефісної системи";

б) визначення відповідної товарної позиції;

в) порядок віднесення товару до певної товарної позиції.

20. Наслідки неправильної класифікації товарів для використання митного оформлення може призвести до:

а) складання протоколу про порушення митних правил, накладення штрафу в розмірі 100 % вартості;

б) збільшення обсягів та зміни в структурі міжнародної торгівлі обумовлюють необхідність внесення доповнень.

21. Введення Української класифікації товарів зовнішньо-економічної діяльності є:

а) метою встановлення достовірних відомостей про товари та їх відповідності опису класифікаційних групувань УКТ ЗЕД;

б) збільшення обсягів та зміни в структурі міжнародної торгівлі обумовлюють необхідність внесення доповнень, змін та уточнень УКТ ЗЕД;

в) одним із основних завдань митних органів з реалізації митної політики України.

22. Які ознаки використовують під час групування товарів в УКТ ЗЕД:

а) призначення, вид початкового матеріалу;

б) походження, хімічний склад;

в) призначення, хімічний склад;

г) призначення, вид початкового матеріалу, походження, хімічний склад?

23. *Зміни до УКТ ЗЕД вносить:*

- а) ДМСУ;
- б) Державний комітет статистики;
- в) Міністерство ЗЕД та торгівлі;
- г) Міністерство економіки.

24. *Зміни та доповнення до УКТ ЗЕД вносяться:*

- а) на міжнародній основі;
- б) на міжрегіональній основі;
- в) на національному рівні;
- г) на міжнародному та національному рівні.

25. *Система класифікації має:*

- а) вісім ступенів;
- б) шість ступенів;
- в) десять ступенів.

26. *Скільки країн світу застосовують Гармонізовану систему опису та кодування товарів:*

- а) лише країни ЄС;
- б) більше 200 країн;
- в) 50 країн;
- г) тільки Україна?

27. *Що таке "дефісна система":*

- а) зазначення певної кількості рисок перед текстових найменуванням деталізованих угруповань УКТ ЗЕД;
- б) міжнародна номенклатура товарів, розроблена Всесвітньою митною організацією;
- в) коди УКТ ЗЕД;
- г) немає правильної відповіді?

28. *УКТ ЗЕД фактично складається з:*

- а) набору кодів товарів;
- б) описів товарів, які відповідають цим кодам;
- в) правил і пояснень, як класифікувати товари за тими чи іншими кодами;
- г) усі відповіді правильні.

29. *Код товарної підпозиції – це:*

- а) перші 2 цифри;
- б) перші 4 цифри;

в) перші 6 цифр;

г) перші 8 цифр.

30. Для визначенні товарного коду товару необхідно мати чітку інформацію:

а) що становить даний товар, із чого він виготовлений, для чого його використовують, у якому вигляді його використовують;

б) щодо обов'язкового лабораторного дослідження для всіх товарів, що становить даний товар, із чого його виготовляють, для чого його використовують;

в) колір штрих-коду, що становить даний товар, дата виготовлення товару, для чого його використовують;

г) дата виготовлення товару, що становить даний товар, із чого його виготовляють, для чого його використовують.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 4

Завдання 4.1. Розмістити опис до відповідного рівня деталізації УКТ ЗЕД – група, позиція, підпозиція, категорія, підкатегорія:

мають двозначну нумерацію арабськими цифрами, яка не має зв'язку з нумерацією розділів;

мають чотиризначну нумерацію, в якій перші два знаки відповідають номеру групи, яка містить цю товарну позицію;

нумерують римськими цифрами, які не зазначають у товарному коді. Містять примітки, які мають юридичну силу під час класифікації товарів;

мають восьмизначну нумерацію, в якій перші шість знаків відповідають номеру підпозиції, яка містить цю категорію;

містять опис товару та його десятизначний товарний код;

є найнижчим рівнем деталізації товарів, на якому код товару та його текстовий опис відповідають УКТ ЗЕД, мають шестизначну нумерацію.

Завдання 4.2. Розмістити правила інтерпретації класифікації товарів відповідно до їх опису:

товари, які не можуть бути класифіковані згідно з наведеними правилами, класифікують у товарній позиції, яка відповідає найбільш подібним товарам, які розглядають;

будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який товар стосується також некомплектних чи незавершених товарів, за умови, що вони мають основні характеристики комплектних чи завершених

товарів. Це правило застосовують під час посилання на комплектний чи завершений товар (чи такий, що класифікують як комплектний чи завершений згідно з цим правилом), поданий незібраним чи розібраним;

суміші, багатокomпонентні вироби, які складаються з різних матеріалів або вироблені з різних компонентів, і товари, що надходять у продаж у наборах для роздрібно́ї торгівлі, класифікація яких не може проводитися відповідно до правила 3:а), класифікують відповідно до матеріалу чи складових, які визначають основний характер цих товарів, за умови, що цей критерій можна застосувати;

товари, класифікацію яких не можна провести відповідно до правила 3:а) або 3:б), класифікують у товарній позиції з найбільшим порядковим номером серед товарних позицій, які розглядають;

перевагу надають тій товарній позиції, яка більш конкретно описує товар порівняно з найменуваннями товарних позицій, що дають більш загальний опис. Однак, коли кожна з двох або більше товарних позицій стосується лише частини матеріалів чи речовин, які належать до складу суміші чи багатокomпонентного товару, або лише до окремих частин товарів, що надходять у продаж у наборі, призначеному для роздрібно́ї торгівлі, тоді ці товарні позиції розглядають рівнозначними щодо цього товару, навіть якщо одна з них має повніший або більш точний опис товару;

будь-яке посилання у найменуванні товарної позиції на будь-який матеріал чи речовину стосується також сумішей або сполучень цього матеріалу чи речовини з іншими матеріалами чи речовинами. Будь-яке посилання на товар з певного матеріалу чи речовини розглядається як посилання на товари, які повністю або частково складаються з цього матеріалу чи речовини. Класифікація товарів, які складаються більше ніж з одного матеріалу чи речовини, проводять відповідно до правила 3;

назви розділів, груп та підгруп наводять лише для зручності користування. Для юридичних цілей класифікацію товарів проводять, виходячи з найменувань товарних позицій і відповідних приміток до розділів чи груп і, якщо такі тексти назв та примітки не вимагають іншого, відповідно до таких положень.

Завдання 4.3. Розташувати категорії у правильному порядку: УКТ ЗЕД фактично складається з; українська класифікація товарів ЗЕД; десятизначний код містить:

підкатегорії;

опис товарів, які відповідають цим кодам;

набір кодів товарів;
 комбіновану номенклатуру Європейського Союзу;
 групи;
 гармонізовану систему опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації;
 позиції;
 підпозиції правил і пояснень, як класифікувати товари за тими чи іншими кодами;
 національну деталізацію;
 категорії;
 підкатегорії.

Завдання 4.4. Розмістити товари згідно з даними категоріями: за походженням; за видом матеріалу, з якого виготовлено товар; за призначенням; за хімічним складом:

шкіряна сировина, шкіра, хутро;
 продукти рослинного походження, продукція хімічної галузі;
 живі тварини, продукти тваринного походження;
 продукція харчової промисловості: алкогольні та безалкогольні напої, текстильні, тютюнові, взуття.

Завдання 4.5. Установити відповідність між терміном та визначенням (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Варіанти завдань

№ з/п	Терміни		Значення
1	2	3	4
1	Товари	а	Означає застосовувану в державах-учасниках Співдружність незалежних держав (СНД) товарну номенклатуру зовнішньоекономічної діяльності (ТН ЗЕД) на базі Гармонізованої системи опису і кодування товарів і комбінованої тарифно-статистичної номенклатури ЄС
2	Країна походження товарів	б	Означає критерій, згідно з яким товар, у виробництві якого беруть участь дві або більше країни, вважається таким, що походить з країни, в якій він був підданий останньому суттєвому переробленню, достатньому для надання товару характерних властивостей

1	2	3	4
3	Товарна номенклатура	в	Означає будь-яке рухоме майно, в тому числі теплову, електричну та інші види енергії, які переміщуються через митний кордон
4	Критерій достатньої переробки	г	Означає державу-учасницю Співдружності незалежних держав, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню. Для застосування критерію достатнього перероблення може застосовуватися кумулятивний принцип походження, тобто за умови послідовного перероблення товару в державах-учасницях СНД ці держави розглядають для цілей визначення походження як одне ціле

Завдання 4.6. Розмістити у правильному порядку найменування товарів за класифікацією: розділ 1, розділ 2, розділ 3 та розділ 4:

зернові культури;

живі тварини;

какао та продукти з нього;

алкогольні і безалкогольні напої та оцет;

риба і ракоподібні, молюски та інші водяні безхребетні;

жири та олії тваринного або рослинного походження, продукти їх розщеплення, готові харчові жири, воски тваринного або рослинного походження;

овочі та деякі їстівні коренеплоди і бульби.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 4

Завдання: *розташуйте правила УКТ ЗЕД за пріоритетом у визначенні товару:*

а) будь-яке посилення у найменуванні товарної позиції на будь-який товар стосується також некомплектних чи незавершених товарів, за умови, що вони мають основні характеристики комплектних чи завершених товарів;

б) назви розділів, груп та підгруп наводять лише для зручності користування;

в) товари, які не можуть бути класифіковані згідно з наведеними вище Правилами, класифікують у товарній позиції, яка відповідає найбільш подібним товарам, які розглядають;

г) перевагу надають тій товарній позиції, яка більш конкретно описує товар порівняно з найменуваннями товарних позицій, що дають більш загальний опис;

д) для юридичних цілей класифікацію товарів у підпозиціях будь-якої товарної позиції проводять відповідно до назви підпозицій і приміток, які стосуються підпозицій;

е) речі, які мають особливу форму і призначені для зберігання відповідних виробів або наборів виробів, придатних для довготермінового використання, подані разом з виробами, для яких вони призначені, класифікують разом з упакованими у них виробами.

Приклад вирішення та відповідь: 1-б; 2-а; 3-г; 4-в; 5-д; 6-е.

Перелік практичних завдань для вирішення на практичному занятті та самостійного опрацювання за темою 4

Завдання 4.7. Визначити коди УКТ ЗЕД на такі товари:

цукрова кукурудза консервована у жерстяну банку;

ваза для квітів для домашнього інтер'єру з грубої кераміки;

ліхтарі;

ігристе вино *Asti spumante*;

пряжа бавовняна персикова з вмістом бавовни 90 мас. %;

запонки класичні сфери сріблясті;

дріжджі сухі Саф-Момент, 11 г;

руди та концентрати мідні;

какао-масло, какао-жир;

цукор і кондитерські вироби з цукру;

вершки жирністю 10 % у пакетах 0,5 л;

соняшникова рафінована олія для роздрібного продажу;

шоколадне морозиво із вмістом молочних жирів 5,6 %;

великий енциклопедичний словник у двох томах;

мангал сталевий на твердому паливі;

знімач;

шпилька колекторна;

ремінь зтяжний;

гречка;

зонт садовий на боковій стійці діаметром 3 м;

можливість регулювання висоти і швидке складання;
 пральна машина;
 скляна кружка;
 чорний хліб;
 зарядний пристрій;
 какао-порошок;
 опіум;
 кийки;
 м'яч футбольний надувний;
 рис коричневий пропарений середньозерний;
 жувальна гумка у вигляді стрічки (смужки);
 молоко, незгущене та без цукру та інших підсолоджувальних речовин з вмістом жиру не більше 1 мас. %;
 необроблене лляне волокно.

Завдання 4.8. У табл. 4.2 знайти помилки та визначити правильний код товару.

Таблиця 4.2

Товари за УКТ ЗЕД

Код товару	Опис товару	Помилка та правильний код товару
6106 20 00 00	Чоловічий костюм з вовни з додаванням синтетичної нитки, що використовувався	
4419 00 90 00	Ручне сито з березової фанери з сіткою з капронових ниток діаметром 400 мм	
1101 00 15 00	Борошно пшеничне	
0601 20 10 00	Кава смажена з кофеїном	

Завдання 4.9. Розглянути структуру десятизначного коду Української класифікації товарів на прикладі статуетки з фаянсу, яку класифікують у товарну підкатегорію 6913909800.

Завдання 4.10. Розмістити коди згідно з товарами: 7321 19 00 00; 0901 21 00 00; 1512 11 91 00; 6203 19 90 00:

чоловічий костюм з вовни з додаванням синтетичної нитки, що використовувався;

соняшникова рафінована олія для роздрібного продажу;

кава смажена з кофеїном для промислового перероблення;

мангал сталевий на твердому паливі.

Лабораторне завдання для вирішення на лабораторному занятті за темою 4

"Визначення класифікаційних ознак товарів ЗЕД"

Мета роботи – ознайомитися з порядком класифікації товарів і навчитися приймати класифікаційні рішення та визначати код товарів, що перетинають кордон України, згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД). Ознайомитися із інструментами тарифного та нетарифного регулювання, які застосовують до окремих груп товарів.

1.1. Загальні методичні рекомендації

Класифікація – це поділ безлічі об'єктів на підмножини за подібністю або розходженням відповідно до прийнятих методів. Ознака класифікації – це властивості або характеристика товару, за якими характеризують класифікацію (призначення, сировинна ознака, технологічні, рецептурні, компонентні, структурні ознаки). Проблема класифікації навіть на перший погляд не здається простою, враховуючи кількість найменувань товарів, які щоденно перетинають кордони по всьому світу.

Нова редакція Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) введена в дію згідно з Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про митний тариф України" № 1109-V від 31 травня 2007 року та з урахуванням внесених змін.

УКТ ЗЕД запроваджують в Україні як товарну номенклатуру Митного тарифу України й використовують під час здійснення митного оформлення товарів та предметів, які переміщують через митний кордон України, у митній статистиці зовнішньої торгівлі.

УКТ ЗЕД гармонізовано з міжнародними митними класифікаціями: на рівні шести знаків УКТ ЗЕД відповідає Гармонізованій системі опису та кодування товарів ООН (HS–2002), на рівні восьми знаків – Комбінованій номенклатурі Європейського Союзу (CN–2003), дев'ятий та десятий знаки відповідають деталізації коду товару на національному рівні України.

Об'єкти класифікації в УКТ ЗЕД – це всі товари, що є предметом обігу в зовнішній торгівлі.

Історично склалося, що на базі Номенклатури Ради митного співробітництва (НРМС) побудована Комбінована номенклатура Європейської економічної співдружності (КН ЄС) та Гармонізована система опису товарів і кодування товарів (ГС або HS). У свою чергу, на базі цих номенклатур побудована Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності Співдружності Незалежних Держав (ТН ЗЕД СНД) та УКТ ЗЕД. Тому розгляд української класифікації неможливий без розгляду бази, на якій вона побудована.

Основні класифікаційні ознаки Гармонізованої системи: ступінь обробки продукту та виробу, вид матеріалу, споживчі властивості товару, значення його для світової торгівлі. Весь товарний потік міжнародної торгівлі відповідно до класифікаційних положень Гармонізованої системи об'єднаний у шість підрозділів і двадцять один розділ. У кожному розділі виокремлюють групи, підгрупи, позиції, субпозиції. Гармонізована система розповсюджується тільки на товари, які підлягають митному контролю і рекомендовані для додавання в обсяги експорту та імпорту видимих і рухомих товарів. Послуги, які купують в інших країн або продають за кордон, не можуть бути об'єктом митною огляду, тому митною статистикою невраховуються. Обсяг їх експорту та імпорту враховується лише при складанні платіжного балансу (*balance of payments*). У ГС товари класифікують, у першу чергу, залежно від того, чим вони за своєю суттю, а в другу чергу, – залежно від стану їх перероблення, походження або призначення.

Основними елементами номенклатури Гармонізованої системи є система класифікації і система кодування. Система класифікації має шість ступенів: розділи (21), групи (99), підгрупи (33), товарні позиції (1 241), підпозиції (3 553), субпозиції (5 019). У додатку 9 наведена система класифікації УКТ ЗЕД, побудована на базі ГС (HS).

У Гармонізованій системі для позначення розділів і підгруп, використовують римські цифри, для позначення груп, товарних позицій і субпозицій – арабські.

Відповідно до системи класифікації товари групують за такими ознаками:

походження (розділи I, II, V);

функціональне призначення (розділи IV, XI, XII, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI);

хімічний склад (розділи III, VI, VII);

вид матеріалу, з якого виготовлено товар (розділи VIII, IX, X, XIII, XIV, XV).

У системі класифікації до групи 1 – 24 належать продукти харчування, сировина для їх виготовлення, а також алкогольні та безалкогольні напої, тютюн з його заміниками та ін. До груп 25 – 97 належать сировина і продукція, що не є продуктами харчування, устаткування.

Узагальнені групи можна деталізувати таким чином:

За призначенням: продовольчі товари та напої; промислова сировина; пальне та мастильні матеріали; машини й обладнання, включаючи інструменти; транспортні засоби (виробничого й особистого споживання); промислові товари широкого попиту.

За ступенем оброблення: товари сировинні (виробничого і невиробничого призначення); напівфабрикати (виробничого і невиробничого призначення); готові вироби (виробничого користування, товари для споживання).

Для формування груп у Номенклатурі гармонізованої системи (НГС) використовують принцип послідовності оброблення товарів від сировини до одержання напівфабрикатів і готових виробів (рис. 1.1).

Сировинні товари – це продукція добувної промисловості, сільськогосподарського та лісового господарства, вартість якої значною мірою залежить від оброблення.

До напівфабрикатів належить продукція незавершеного виробничого процесу, яка потребує подальшого оброблення, розрахована для включення до складу інших товарів, перед тим, як стати засобом виробництва або предметом споживання.

Отже, розподіл загального масиву товарів на розділи й окремих груп товарів на підгрупи (римські цифри) проводять для зручності користування номенклатурою і не знаходять безпосереднього відображення в шестизначному цифровому коді товару (арабські цифри). Структура

шестизначного коду товару в Номенклатурі гармонізованої системи (НГС) побудована за десятковою системою (використовують арабські цифри). Перші дві цифри шестизначного коду означають товарну групу, перші чотири цифри – товарну позицію, п'ята та шоста цифри – субпозицію відносно одного й того самого товару (рис. 4.1).

Шестизначний код товару в НГС					
X	X	X	X	X	X
Група					
Товарна позиція					
Товарна субпозиція					

Рис. 4.1. Структура коду товару в НГС

Десятизначний цифровий код УКТ ЗЕД складається з таких елементів: перші шість цифр означають код товару за ГС, ті самі шість цифр плюс сьомий і восьмий знаки утворюють код товару за КН ЄС, дев'ята та десята цифри (поки що в усіх випадках "0") призначені для можливої деталізації в майбутньому тих чи інших товарних позицій з урахуванням інтересів України (рис. 4.2).

Код товару відповідно до УКТ ЗЕД (10 знаків)									
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Код товару відповідно до ГС (6 знаків)						Додаткова деталізація Європейської Співдружності (7-й і 8-й знаки)			
Код товару відповідно до КН ЄС (8 знаків)								0	0

Рис. 4.2. Структура коду товару в УКТ ЗЕД

Таким чином, структура десятизначного цифрового кодового позначення товарів в УКТ ЗЕД містить: код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків).

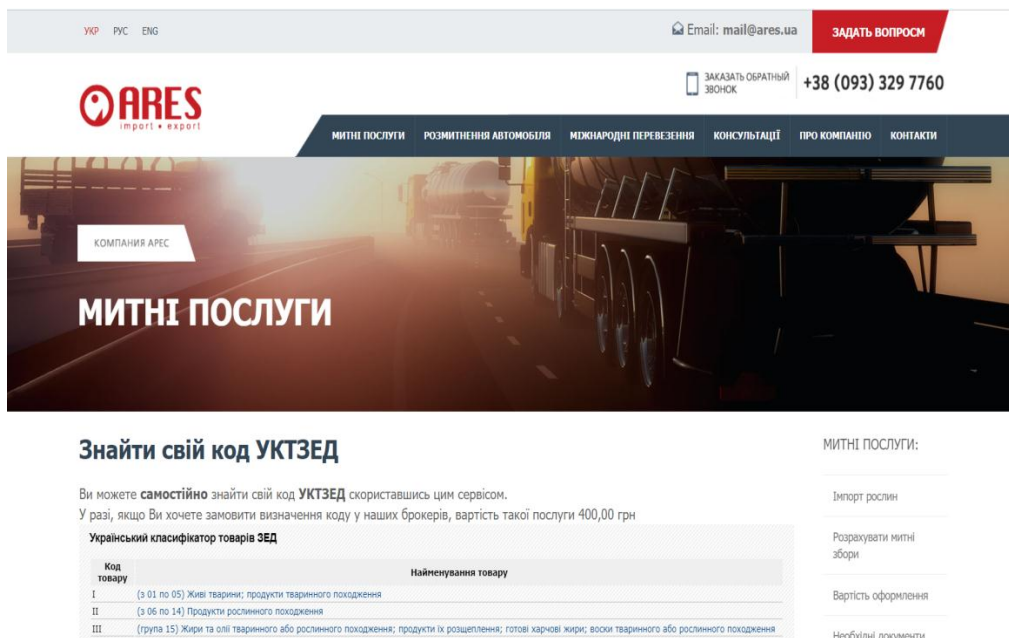
Для докладнішої товарної класифікації використовують сьомий, восьмий, дев'ятий та десятий знаки цифрового коду.

1.2. Порядок виконання роботи

1.1. Розглянути структуру УКТ ЗЕД, яка наявна в Законі України "Про Митний тариф України" [14], з яким можна ознайомитись в збірниках нормативних документів або на сайті <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>. Ознайомтеся з основними правилами інтерпретації УКТ ЗЕД.

1.2. Знайти сайти, на яких можна визначати коди УКТ ЗЕД (рис. 4.3 і 4.4).

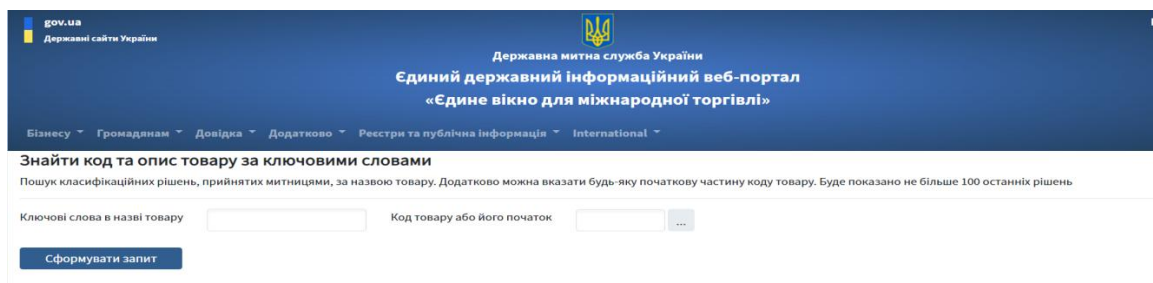
Приклад вирішення та відповідь:

The screenshot shows the ARES website interface. At the top, there are language options (UKR, РУС, ENG), an email address (mail@ares.ua), and a 'ЗАДАТЬ ВОПРОС' button. The main navigation bar includes 'МИТНІ ПОСЛУГИ', 'РОЗМІТНЕННЯ АВТОМОБІЛЯ', 'МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ', 'КОНСУЛЬТАЦІЇ', 'ПРО КОМПАНІЮ', and 'КОНТАКТИ'. The main banner features the ARES logo and the text 'КОМПАНІЯ АРЕС' and 'МИТНІ ПОСЛУГИ'. Below the banner, there is a section titled 'Знайти свій код УКТЗЕД' with a description of the service and a table of the Ukrainian classification of goods (Укрїнський класифікатор товарів ЗЕД).

Код товару	Найменування товару
I (з 01 по 05)	Живі тварини; продукти тваринного походження
II (з 06 по 14)	Продукти рослинного походження
III (група 15)	Жири та олії тваринного або рослинного походження; продукти їх розщеплення; готові харчові жири; воски тваринного або рослинного походження

Рис. 4.3. Допоміжний сайт для визначення коду товару ЗЕД (сайт <https://ares.ua/uk/codesearch>)

The screenshot shows the official website of the State Customs Service of Ukraine (DMSU). The header includes the gov.ua logo and the text 'Державна митна служба України' and 'Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»'. Below the header, there is a search bar with the text 'Знайти код та опис товару за ключовими словами' and a search button labeled 'Сформувати запит'.

Рис. 4.4. Перевірка класифікації товарів на офіційному сайті ДМСУ (сайт <https://cabinet.customs.gov.ua/cld>)

1.3. За допомогою сайту *QDpro* проаналізувати вимоги щодо тарифного та нетарифного регулювання товарів ЗЕД та здійснити опис цього товару окремо за експортом, імпортом і транзитом. Результати аналізу подати у вигляді рисунку або таблиці (рис. 4.5).

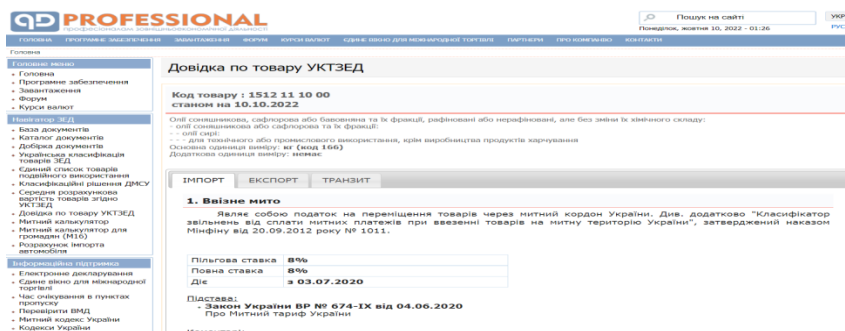

Рис. 4.5. Довідка за товаром УКТ ЗЕД на сайті *QDpro* (сайт <https://www.qdpro.com.ua/uk/goodinfo/1512111000>)

1.3. Звіт за лабораторною роботою

Звіт за лабораторною роботою виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Результати аналізу мають бути подані у вигляді таблиць та рисунків, зроблені відповідні висновки щодо отриманих завдань. Обсяг звіту, враховуючи вихідні дані, таблиці, графіки, має становити не менше п'яти сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом Times New Roman, кг. 14 (у таблицях – кг. 12), міжрядковий інтервал 1,5 (у таблицях – 1 см). Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.
Основна: [1 – 9]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси [22; 25; 27].

Тема 5. Країна походження товару

Мета – формування у студентів теоретико-прикладних знань з вивчення та підтвердження країни походження товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати сутність та необхідність визначення країни походження товару; документів, що підтверджують країну походження товару; товарів,

повністю вироблених у даній країні; критерії достатнього перероблення товару, видів сертифікатів про походження товару; форм, строків та особливих умов застосування сертифікатів СТ-1 і СТ-2, верифікації сертифікатів про походження товару з України; вміти формувати комплекс документів, що підтверджують країну походження товару; заповнювати та видавати митницею сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1; визначати особливості заповнення декларації постачальника (виробника) товарів, що не мають преференційного статусу походження.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 5

1. Визначення поняття "країна походження товару".
2. Критерії визначення походження товарів.
3. Документи, що підтверджують країну походження товару.
4. Види сертифікатів походження.
5. Документи, необхідні для отримання сертифікатів походження.

Питання для самостійного опрацювання за темою 5

1. Охарактеризувати умови, коли застосовують сертифікат про походження товару.
2. Систематизувати умови, за яких товари вважають достатньо переробленими у вільних митних зонах.
3. Назвати документи, що підтверджують країну походження товару.
4. Дати визначення сертифікату про регіональне найменування товару та Декларації про походження товару.
5. Дати визначення "верифікації (перевірка достовірності)".
6. Визначити, що є головним напрямом зовнішньоторговельної політики на шляху реалізації європейського вибору.
7. Визначити кількість функцій використання правил непреференційного походження.
8. Назвати та пояснити два типи правил визначення країни походження залежно від торговельного режиму у сучасній світовій торговельній системі.
9. Систематизувати умови, за яких товари вважають достатньо переробленими у вільних митних зонах.
10. Систематизувати умови, за яких не вимагають документи, що підтверджують країну походження товару. Назвати декілька причин.

11. Визначити, як визначають країну походження товару.
12. Систематизувати перелік документів, які обов'язково надають під час ввезення товару з-за кордону на територію України.
13. Проаналізувати правила, які діють для органів, що видали сертифікат про походження товару з України.
14. Назвати операції, що відповідають критерію достатнього перероблення.
15. Визначити функції та мету правил непреференційного походження.
16. Визначити заходи, які ставлять країни, що експортують товари, у нерівне становище.
17. Дати визначення та навести приклад товарів, які повністю добути або виготовлені в Україні.
18. Опрацювати зміст регіональної конвенції Пан-Євро-Мед.
19. Порівняти преференційне та непреференційне походження.
20. Систематизувати операції, які пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування.
21. Проаналізувати вплив маркування країни походження на споживчі покупки.
22. Проаналізувати процес верифікації сертифікатів і декларацій про походження товару з України.
23. Розглянути та охарактеризувати сертифікат EUR.1.
24. Розглянути та охарактеризувати сертифікат У-1.
25. Дати визначення поняттю країни походження товарів.
26. Визначити, яку назву має 4 стаття другого розділу Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед.
27. Назвати документи, що необхідні для отримання сертифіката СТ-1.
28. Охарактеризувати, як визначають країну походження товару, якщо товари поставляють партіями.
29. Назвати особливості визначення країни походження упаковки.
30. Розглянути та зобразити схематично функції використання правил непреференційного походження.

Питання для самодіагностики за темою 5

1. Види сертифікатів походження.
2. Етапи розвитку норм міжнародного права в сфері митного регулювання.
3. Типи правил, за якими визначають країну походження залежно від торговельного режиму.

4. Поняття "декларація про походження товару".
5. Вид сертифіката, який є найбільш популярним та потрібним для оформлення компанією, у випадку, якщо її діяльність ведеться спільно з іншою компанією на території держави-учасниці Зони вільної торгівлі.
6. Функції та мета правил непреференційного походження.
7. Порядок визначення країни походження товару.
8. Мета визначення країни походження товару.
9. Головний напрям зовнішньоторговельної політики на шляху реалізації європейського вибору.
10. Критерії визначення походження товару з певної країни.
11. Що таке верифікація.
12. Перелік документів, які необхідні для того, щоб отримати сертифікат проходження форми СТ-1.
13. Види сертифікатів за різними напрямками інтеграційних об'єднань.
14. Функції використання правил непреференційного походження.
15. Визначити, для чого потрібно визначення країни походження товару.
16. Умови, за яких товари вважають достатньо переробленими у вільних митних зонах.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 5

1. Сертифікат, який потрібен для оформлення компанією у випадку, якщо її діяльність ведеться спільно з іншою компанією на території держави-учасниці:

- а) сертифікат EUR-1;
- б) сертифікат СТ-1;
- в) сертифікат У-1?

2. У разі якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, то країною походження товару вважають країну:

- а) у якій були здійсненні достатні для отримання основних характерних рис повністю виготовленого товару найперші операції з перероблення;
- б) у якій були здійсненні достатні для отримання основних характерних рис повністю виготовленого товару останні операції з перероблення;
- в) походження упаковки, в якій товар ввозиться на митну територію України.

3. Країна походження товару – це:

а) певна країна, у якій товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню відповідно до критеріїв, установлених МК;

б) країна, у тому числі митний союз або економічне угруповання, де товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню відповідно до критеріїв, установлених МК;

в) країна, у тому числі митний союз або економічне угруповання, де товар був частково вироблений або підданий достатньому переробленню відповідно до критеріїв, установлених МК;

г) митний союз або економічне угруповання, де товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню відповідно до критеріїв, установлених МК.

4. Щоб визначити походження товару з певної країни, необхідно дотримуватися усіх критеріїв, окрім:

а) цей процес має бути ретельно планований та затверджений;

б) у цій країні повинні мати місце останній економічно виправданий суттєвий процес або операція;

в) цей процес має бути проведений на підприємстві, спеціально обладнаному для таких цілей;

г) результатом цього процесу має бути виробництво нового товару, або такий процес повинен становити важливу стадію виробничого процесу.

5. Визначити основні цілі визначення країни походження товару:

а) оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон;

б) застосування до товарів, що переміщуються через митний кордон заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

в) інформування споживача про країну походження;

г) немає правильної відповіді.

6. Документи, які підтверджують країну походження товару, обов'язково вимагають, коли:

а) товари, що переміщують через митний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню відповідно до Митного кодексу України;

б) на товари, до яких застосовують преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України;

в) товари ввозять на митну територію України в режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування;

г) товари переміщують митною територією України в режимі транзиту.

7. Хто здійснює верифікацію (перевірку достовірності) сертифіката про походження товарів:

- а) митниці ДФС;
- б) митні органи країни ввезення товару;
- в) декларант;
- г) Торгово-промислова палата України.

8. Яка функція не належить до використання правил непреперенційного походження:

а) захисна – захист національних виробників за рахунок створення додаткових бар'єрів для товарів, які країна вважає чутливими для своєї промисловості;

б) регулятивна – регулювання структури експорту та імпорту за рахунок маркування країни походження та статистичного обліку товарів;

в) консультативна – створення механізму надання членам організації консультативних послуг з питань діяльності організації;

г) фіскальна – збільшення дохідної частини бюджету за рахунок відсутності преференцій в оподаткуванні імпортованих товарів;

9. Як подають сертифікат про походження товару у разі ввезення товару на митну територію України:

- а) необов'язково;
- б) обов'язково;
- в) зовсім не потрібен;
- г) залежно від ситуації?

10. Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускають митні органи за умови:

- а) сплати мита за повними ставками;
- б) сплати мита за подвоєною повною ставкою;
- в) митного оформлення всіх партій товарів в одному органі доходів і зборів.

11. Документи, які НЕ підтверджують країну походження товару:

- а) сертифікат про походження товару;
- б) засвідчена декларація про походження товару;
- в) сертифікат відповідальності;
- г) сертифікат про регіональне найменування товару.

12. Якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, походження товару визначається згідно з:

- а) достатнім переробленням;
- б) дефісною системою;

- в) рівневою системою;
- г) базисною системою.

13. Не відповідають критерію достатнього перероблення:

- а) операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування;
- б) змішування товарів, які походять з різних країн, якщо характеристики кінцевої продукції суттєво відрізняються від характеристик товарів, що змішують;

14. Метою Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження є:

- а) новий рівень торгівлі між країнами середземноморського регіону;
- б) створити систематизований перелік товарів, який містить код товару, його найменування, одиницю вимірювання та обліку;
- в) забезпечення єдиного набору міжнародних правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі;
- г) установлення достовірності даних, зазначених у сертифікаті про походження товару з України.

15. Метою визначення країни походження товару є:

- а) застосування тарифних та нетарифних заходів регулювання ввезення товару на митну територію України та вивезення товару з цієї території, а також забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі;
- б) забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі;
- в) оподаткування товарів, які переміщують через кордон;
- г) усі відповіді правильні.

16. За умови існування встановлених правил прямого транспортування товарів із країни походження дозволено відступати від них у випадках, коли:

- а) таке транспортування неможливе через географічне положення та/або якщо товари знаходяться під митним контролем у третіх країнах;
- б) таке транспортування можливе через географічне положення;
- в) товари знаходяться під митним контролем у країнах;
- г) таке транспортування неможливе з інших причин.

17. Держава-учасниця – це держава:

- а) Співдружності Незалежних Держав, що підписали Угоду про співробітництво у галузі зовнішньоекономічної діяльності;
- б) що підписала угоду щодо спільного збуту товарів на міжнародному ринку;
- в) що допомагає іншій країні у товарних відносинах.

18. Сертифікат про регіональне найменування товару – це:

а) письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару;

б) документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару;

в) документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видають на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару;

г) декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями.

19. Яке з цих тверджень відповідають критерію достатнього перероблення:

а) операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування;

б) операції щодо підготовки товарів до продажу та транспортування (роздрібнення партії, формування відправлень, сортування, перепакування);

в) зміна вартості товару в результаті його перероблення, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

г) змішування товарів, які походять з різних країн, якщо характеристики кінцевої продукції суттєво не відрізняються від характеристик товарів, що змішуються.

20. Не відповідає критерію достатнього перероблення:

а) змішування товарів, які походять з різних країн, якщо характеристики кінцевої продукції суттєво не відрізняються від характеристик товарів, що змішуються;

б) виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;

в) зміна вартості товару в результаті його перероблення, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

г) виконання виробничих та/або технологічних операцій, які в результаті перероблення товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду згідно з УКТ ЗЕД або вартості згідно з правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце.

21. У разі втрати сертифіката про походження товару приймають:

а) офіційно завіреним дублікат;

б) письмову заяву про втрату сертифіката та його копію;

в) втрата сертифіката взагалі та безповоротно унеможлиблює підтвердження країни походження товару;

г) подана декларантом або уповноваженою ним особою додаткова відомість, що міститься в товарних накладних, пакувальних листах, відвантажувальних специфікаціях, сертифікатах (відповідності, якості, фітосанітарних, ветеринарних тощо), митній декларації країни експорту, паспортах, технічній документації, висновках-експертизах відповідних органів, інших матеріалах, що можуть бути використані для підтвердження країни походження товару.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 5

Завдання 5.1. У разі ввезення товару на митну територію України сертифікат про походження товару подають обов'язково (обрати всі можливі варіанти відповідей):

товари, що переміщуються через митний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню відповідно до Митного кодексу; товари ввозять громадяни та оподатковують за єдиною ставкою мита відповідно до розділу XII Митного кодексу;

товари ввозять на митну територію України в режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування;

товари переміщуються митною територією України в режимі транзиту;

передбачено міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України;

на товари, до яких застосовують преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України;

на товари, щодо ввезення яких в Україну застосовують кількісні обмеження (квоти) або заходи, вжиті органами державного регулювання

зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень, визначених законами України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту", "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту", "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну", "Про зовнішньоекономічну діяльність";

якщо це передбачено законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Завдання 5.2. Назвати терміни згідно з їх визначенням:

означає державу-учасницю Співдружності Незалежних Держав, у якій товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню. Для використання критерію достатнього перероблення може бути застосований кумулятивний принцип походження, тобто за умови послідовного перероблення товару в державах-учасницях СНД ці держави розглядаються для цілей визначення походження як одне ціле;

означає критерій, згідно з яким товар, у виробництві якого беруть участь дві або більше країн, вважають таким, що походить з країни, в якій він був підданий останньому суттєвому переробленню, достатньому для надання товару характерних властивостей;

означає сукупність заходів, здійснюваних національними митними органами з метою забезпечення дотримання національного законодавства у митній справі, а також національного законодавства та міжнародних договорів, контроль за виконанням яких покладено на митні органи;

означає будь-яке рухоме майно, в тому числі теплову, електричну та інші види енергії, які переміщуються через митний кордон;

означає товарну номенклатуру зовнішньоекономічної діяльності (ТН ЗЕД), яку застосовують в державах-учасницях СНД Т на базі Гармонізованої системи опису і кодування товарів і комбінованої тарифно-статистичної номенклатури ЄС.

Завдання 5.3. Проаналізувати нормативно-правове забезпечення країни походження товару під час зовнішньоекономічної діяльності та зробити структурно-логічну схему товарів, які не відповідають критерію достатнього оброблення.

Завдання 5.4. Розташуйте відповіді у відповідності до назв сертифікатів (табл. 5.1).

Умови завдання

Сертифікат про регіональне найменування товару	Сертифікат про походження товару	Засвідчена декларація про походження товару
Декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом	Документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни	Документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення

Завдання 5.5. Розмістить функції використання непреференційного походження до відповідних їм характеристик (табл. 5.2).

Умови завдання

Захисна	Фіскальна	Регулятивна
Захист національних виробників	Регулювання структури експорту та імпорту	Збільшення дохідної частини бюджету

Завдання 5.6. Документи, які підтверджують країну походження товару, не вимагаються у разі, якщо (обрати всі можливі варіанти відповідей):

товари, що переміщуються через митний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню відповідно до Митного кодексу;

товари ввозяться громадянами та оподатковуються за єдиною ставкою мита відповідно до розділу XII Митного кодексу;

товари ввозяться на митну територію України в режимі тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування;

товари переміщуються митною територією України в режимі транзиту;
зміна вартості товару в результаті його перероблення, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару;

це передбачено міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України;

через митний кордон України переміщуються зразки флори, фауни, ґрунтів, каміння тощо для наукових досліджень, відібрані на об'єктах України, які розташовані в полярних регіонах або на островах у нейтральних водах Світового океану, що знаходяться у сфері наукових інтересів України;

перероблення товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду згідно з УКТ ЗЕД або вартості згідно з правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце;

виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків.

Завдання 5.7. Розмістити визначення відповідно до критеріїв (табл. 5.3).

Таблиця 5.3

Умови завдання

Не відповідають критерію достатнього перероблення:	Критерії достатнього перероблення	Товари, які повністю добуті або виготовлені в цій країні	Товари вважаються достатньо переробленими у вільних митних зонах, якщо
Виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТ ЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків	Товари, які декларують, класифікуються в тарифній позиції іншій, ніж матеріали чи вироби, що походять з третіх країн і були використані для їх виготовлення	Продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розроблення цього морського дна або цих морських надр	Зміна вартості товару в результаті його перероблення, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки)
Корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні	Операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування	У вартості товарів, що декларуються, частка доданої вартості становить не менш як 50 відсотків	Операції щодо підготовки товарів до продажу та транспортування (роздрібнення партії, формування відправлень, сортування, перепаккування)

Завдання 5.8. Установити відповідність між документом, що підтверджує країну походження товару та його функцією (табл. 5.4).

Умови завдання

№ з/п	Документи		Функція
1	Сертифікат про походження товару	а	Декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями
2	Засвідчена декларація про походження товару	б	Документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару
3	Декларація про походження товару	в	Документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення даний документ видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару
4	Сертифікат про регіональне найменування товару	г	Письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 5

Завдання. *Складіть правильне твердження використовуючи дані (табл. 5.5).*

Таблиця 5.5

Умови завдання

Група країн	Регіон чи частина країн, якщо є необхідність їхнього виділення з метою визначення походження товару	Митні союзи країн
Дозволяє надавати товару "економічного" забарвлення та певним чином націоналізувати (чи ідентифікувати за національністю) для здійснення впливу на товари, які перебувають у комерційному торговельному обігу	Не враховується для цілей визначення країни походження товару, не враховується походження енергії, машин та інструментів, що використовуються для його виробництва або перероблення	Установлюються для можливості встановлення мит та еквівалентних платежів або будь-яких митних заборон чи зобов'язань, які до них застосовують

Приклад вирішення та відповідь (табл. 5.6).

Відповідь

Група країн	Регіони, якщо є необхідність їхнього виділення з метою визначення походження товару	Митні союзи країн
Не враховується для цілей визначення країни походження товару, не враховується походження енергії, машин та інструментів, що використовуються для його виробництва або перероблення	Установлюються для можливості встановлення мит та еквівалентних платежів або будь-яких митних заборон чи зобов'язань, які до них застосовують	Дозволяє надавати товару "економічного" забарвлення та певним чином націоналізувати (чи ідентифікувати за національністю) для здійснення впливу на товари, які перебувають у комерційному торговельному обігу

**Лабораторне завдання для вирішення на лабораторному занятті
за темою 5**

"Документи для підтвердження країни походження товару"

1.1. Загальні методичні рекомендації

Сертифікат про походження товару – це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий органом держави-експортера, уповноваженим відповідно до національного законодавства. Він є підставою для надання суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності преференції та пільг щодо сплати митних зборів у межах режиму найбільшого сприяння або іншого правового режиму.

Правила визначення країни походження товару зазначено в розділі II Митного кодексу. Країною походження товару вважають країну, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатньому переробленню (пункт 2 статті 36 Митного кодексу України). Випадки, коли подання сертифікату про походження товарів є обов'язковим, зазначені у статті 44 Митного кодексу України.

В інших випадках можливо підтвердження країни походження шляхом письмової заяви про країну походження товару, зробленої у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару.

В Україні сертифікати про походження товару видаються територіальними органами Торгово-промислової палати. Зразки найпоширеніших бланків сертифікатів про походження товару (отримано з відкритого інтернет-ресурсу).

Для підтвердження походження товарів/послуг переважно застосовуються такі форми сертифікатів (табл. 5.7).

Таблиця 5.7

Форми сертифікатів підтвердження походження товарів/послуг

Назва сертифіката	Опис
1	2
Сертифікат походження загальної форми (англійською мовою)	Звичайна форма сертифіката – видається на всі товари, які мають українське походження відповідно до національного законодавства України, під час експорту в країни, з якими не обумовлені правила визначення країни походження товарів; також видається у разі, коли товар не має преференційного доступу на ринок країни імпорту та у випадках відсутності або тимчасового припинення пільг на українські товари
Сертифікат походження загальної форми (російською мовою)	Звичайна форма сертифіката – видається під час експорту в країни СНД у тих випадках, коли товар отримує українське походження згідно з національним законодавством України, проте не виконується якась з умов Правил визначення країни походження товарів, затверджених Рішенням Ради глав урядів СНД від 30.11.2000 р.
Преференційний (пільговий) сертифікат походження товарів форми СТ-1 (російською мовою)	Оформлюють на товари, які експортують до країн СНД та задовольняють умови Правил визначення країни походження товарів, затверджених Рішенням Ради глав урядів СНД від 30.11.2000 р. Для країн, які не підписали згадане Рішення, діють положення двосторонніх угод, які передбачають застосування Правил визначення країни походження товарів, затверджених Рішенням Ради глав урядів СНД від 24.09.1993 р. <i>Сертифікат форми СТ-1 українською мовою застосовують в межах митної території України (в разі потреби підтвердження українського походження товарів, що перебувають в обігу в межах митної території України)</i>
Сертифікат з перевезення (походження) товару EUR.1	Видається для отримання преференційного доступу на ринок ЄС у рамках угод про вільну торгівлю з ЄС, Чорногорією, ЄАВТ

1	2
Преференційний (пільговий) сертифікат форми EUR-1, серія М (англійською мовою)	Для експорту в Республіку Македонія згідно з положеннями Угоди про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною. Під час визначення походження товару та оформленні сертифіката необхідно керуватися положеннями цієї угоди
Преференційний (пільговий) сертифікат походження товарів форми А (англійською мовою)	Оформлюють для товарів, які підпадають під преференційний режим під час експорту на ринки країн-донорів у рамках Генеральної системи преференцій (Японія, США, Канада, ЄС). Для видачі сертифіката форми А необхідно з'ясувати, чи користується пільгами під час нарахування мита товар, який експортують на територію країни-донора (завантажити "Рекомендовані кроки щодо визначення, чи підпадає товар під дію ГСП США")
Сертифікат походження форми У-1 (українською мовою)	Застосовують у межах митної території України у випадках, коли необхідно підтвердити українське походження товарів, які знаходяться в обігу в межах митної території України під час здійснення підприємницької діяльності іноземними суб'єктами господарської діяльності. Ця форма сертифіката походження може бути використана і в інших випадках реалізації продукції в межах митної території України, якщо покупець бажає пересвідчитися, що продукція має українське походження. Під час визначення походження необхідно керуватися чинним законодавством України
Сертифікат походження послуг	Застосовують у межах митної території України для підтвердження того, що послуга (наприклад, транспортні перевезення) виконується українським підприємством в межах або за межами митної території України
Сертифікат походження для преференційних товарів, що експортуються до Мексики	Для експорту до Мексиканських сполучених штатів товарів, яким на території Мексики надають преференції
Сертифікат вільного продажу	Підтверджує, що товар вільно без обмежень продають на території країни-експортера

Роботи з визначення країни походження товарів/послуг, а також оформлення та засвідчення сертифікатів походження на товари/послуги виконує Торгово-промислова палата України та регіональні торгово-промислові палати згідно із Законом України "Про торгово-промислові палати в Україні" (671/97-ВР) (№ 671/97-ВР від 02.12.1997 р.).

Визначення країни походження товарів/послуг, засвідчення і видача сертифікатів походження на товари/послуги здійснюють відповідно до міжнародних конвенцій, міжнародних угод, чинного законодавства України та Інструкції про порядок визначення країни походження товарів/послуг, оформлення та засвідчення сертифікатів відповідних форм.

З метою виконання положень окремих угод про вільну торгівлю між Україною та країнами ЄС, ЄАВТ і Чорногорією експортерам продукції митницями ДФС видаються сертифікати з перевезення (походження) товару EUR.1.

Такий документ видають у разі, якщо його потрібно пред'явити під час ввезення на митну територію країн ЄС та ЄАВТ, Чорногорії як доказ, що товар(-и) українського походження відповідає(-ють) вимогам правил визначення преференційного походження у разі застосування преференційних ставок ввізного мита. Тобто, він призначений для застосування до товарів тарифних преференцій (тарифних пільг) у країнах ЄС.

Сертифікат видають на письмову заяву експортера або його уповноваженого представника посадовою особою митниці ДФС під час здійснення експорту товару(-ів) за місцем здійснення його (їх) митного оформлення, або після експорту товару(-ів) за місцем здійснення митного оформлення товару(-ів), або за місцем державної реєстрації експортера. Термін дії сертифіката складає 4 місяці.

Сертифікат видають безоплатно у найкоротший термін, але не більше восьми робочих годин після реєстрації заяви у структурному підрозділі митниці ДФС, на який покладено функції з видачі сертифіката.

Для отримання сертифіката експортер або уповноважений представник повинен подати структурному підрозділу митниці, на який покладено функції з видачі сертифіката, такі документи:

заяву, що містить декларацію від експортера, за формою, визначеною угодами про вільну торгівлю, та/або її електронну копію;

електронну копію сертифіката у разі заповнення його машинописом та (за наявності) заповнений відповідно до вимог угод про вільну торгівлю бланк сертифіката;

декларації постачальника (виробника), що підтверджують преференційне походження товарів з України відповідно до правил визначення преференційного походження, встановлених угодами про вільну торгівлю, та/або їх електронні копії.

Подаючи заяву про видачу сертифіката EUR.1, експортер має бути готовим у будь-який час на вимогу митних органів надати всі належні документи на підтвердження статусу походження розглядуваних товарів, а також виконання інших умов Протоколу 1 Угоди про асоціацію.

Сертифікат з перевезення товару EUR.1 має бути виданий і переданий експортерів одразу ж після здійснення чи забезпечення фактичного експортування товару. У виняткових випадках сертифікат може бути виданий після експортування товарів, яких він стосується, якщо:

він не був виданий під час експортування через помилки чи ненавмисний недогляд або через особливі обставини;

було доведено перед митними органами, що сертифікат з перевезення товару EUR.1 був виданий, але не прийнятий під час імпортування з технічних причин.

Випадки, коли сертифікат EUR.1 не потрібен:

- якщо загальна фактурна вартість партії товарів, що походять з України, не перевищує 6 000 євро (для отримання тарифних преференцій в країнах ЄС та ЄАВТ, Чорногорії експортер самостійно декларує походження товарів з України в декларації інвойсі, текст якої наведено в додатках до угод про вільну торгівлю);

- якщо експортер отримав статус уповноваженого (схваленого) експортера. Уповноважений (схвалений) експортер – підприємство-експортер, юридична особа, фізична особа – підприємець, що зареєстрована в Україні, за винятком митного брокера, яка здійснює постійні відправлення товарів на умовах угод та має право самостійно оформлювати декларацію незалежно від вартості товару і відповідає вимогам Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера;

- якщо в країні-імпорту (ЄС, ЄАВТ, Чорногорії) товари оподатковують за нульовою ставкою ввізного мита Митного тарифу Європейського союзу (за винятком положень Правил щодо кумуляції та квот).

Сертифікат про походження форми СТ-1 – документ, який видають відповідно до Угоди про створення зони вільної торгівлі та Правил визначення країни походження товарів (ратифіковано ЗУ № 1125-XIV від 06.10.1999 р.).

Сертифікат походження форми "А" – документ, який видають на товари, які підпадають під преференційний режим під час експорту на ринки країн-донорів у рамках Генеральної системи преференцій (рис. 5.1).

1. Consignor/exporter (name and address)		4. No. _____	
2. Consignee/importer (name and address)		<p style="text-align: center;">CERTIFICATE OF ORIGIN Form CT-2</p> Issued in: _____ (country) For submission to: _____ (country)	
3. Means of transport and route (as far as known)		5. For official use	
6. No.	7. Number and kind of packages	8. Description of goods	9. Origin criterion
			10. Quantity of goods
			11. Number and date of invoice
12. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the applicant is correct.		13. Declaration by the applicant The undersigned hereby declares that the above details are correct; that all goods were produced or underwent sufficient processing in _____ (country) and that they comply with the origin requirements specified for this goods.	
Signature _____ Date _____ Stamp _____		Signature _____ Date _____ Stamp _____	

1. Goods consigned from (Exporter's business name, address, country)		Reference No. _____	
2. Goods consigned to (Consignee's name, address, country)		<p style="text-align: center;">GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN (Combined declaration and certificate) FORM A</p> Issued in: _____ (country) <small>See notes overleaf</small>	
3. Means of transport and route (as far as known)		4. For official use	
5. Item number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages, description of goods	8. Origin criterion (see Notes overleaf)
			9. Gross weight or other quantity
			10. Number and date of invoices
11. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct.		12. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced in _____ (country) and that they comply with the origin requirements specified for these goods in the Generalized System of Preferences for goods exported to _____ (importing country).	
Place and date, signature and stamp of certifying authority		Place and date, signature of authorized signatory	

Рис. 5.1. Варіанти сертифікатів про походження товару

Сертифікат походження форми "EUR.1" – документ, який видають на товари, яким надано преференції в ЄС. **Сертифікат походження загальної форми** – документ, який видають на всі товари під час експорту в країни, з якими не обумовлені правила визначення країни походження товарів; а також у разі, коли товар не має преференційного доступу на ринок країни імпорту та у випадках відсутності або тимчасового припинення пільг на товари:

Сертифікат походження форми У-1 – документ, який видають на товари, що переміщуються в межах митної території України у разі потреби підтвердження українського походження товарів, які знаходяться в обігу в межах митної території України.

1.2. Порядок виконання роботи

1.1. Скласти таблицю, у якій навести приклади сертифікатів про походження товару та описати документи, які необхідні для одержання такого сертифіката. Варіанти сертифікатів подано на рис. 5.2.

MOVEMENT CERTIFICATE

1. Exporter (name, full address, country) EUR. 1 No A 000.000 <small>See notes overleaf before completing this form</small>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">2. Certificate used in preferential trade between</td> <td style="width: 50%;">ORIGINAL</td> <td style="width: 50%;">2. No</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">and</td> <td style="width: 50%;">3. Serial year Année consécutive</td> <td style="width: 50%;">4. Category number Numéro de catégorie</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">(insert appropriate countries, group of countries or territories)</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">CERTIFICATE OF ORIGIN (Textile products)</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">CERTIFICAT D'ORIGINE (Produits textiles)</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="width: 50%;">4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating</td> <td style="width: 50%;">5. Country, group of countries or territory of destination</td> <td style="width: 50%;">6. Country of origin Pays d'origine</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="width: 50%;">7. Country of destination Pays de destination</td> </tr> </table>	2. Certificate used in preferential trade between	ORIGINAL	2. No	and	3. Serial year Année consécutive	4. Category number Numéro de catégorie	(insert appropriate countries, group of countries or territories)	CERTIFICATE OF ORIGIN (Textile products)		CERTIFICAT D'ORIGINE (Produits textiles)			4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Country, group of countries or territory of destination	6. Country of origin Pays d'origine			7. Country of destination Pays de destination
2. Certificate used in preferential trade between	ORIGINAL	2. No																	
and	3. Serial year Année consécutive	4. Category number Numéro de catégorie																	
(insert appropriate countries, group of countries or territories)	CERTIFICATE OF ORIGIN (Textile products)																		
CERTIFICAT D'ORIGINE (Produits textiles)																			
4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Country, group of countries or territory of destination	6. Country of origin Pays d'origine																	
		7. Country of destination Pays de destination																	
3. Consignee (name, full address, country) (optional)	5. Consignee (name, full address, country) Destinataire (nom, adresse, pays)																		
6. Transport details (optional)	7. Place and date of shipment - Means of transport Lieu et date d'embarquement - Moyen de transport																		
7. Remarks	8. Supplementary details Détails supplémentaires																		
8. Item number; marks and numbers; number and kind of package (*); description of goods (*)	9. Marks and numbers - Number and kind of packages - DESCRIPTION OF GOODS Marques et numéros - Nombre et nature des colis - DESCRIPTION DES MARCHANDISSES																		
9. Gross mass (kg) or other measure (litres, m³, etc.)	10. Invoices (optional)																		
10. Invoices (optional)	11. Quantity (1) Quantité (1)																		
11. Customs or competent governmental authority endorsement	12. Declaration by the exporter																		
12. Declaration by the exporter	13. Declaration by the competent authority - USA OF AUTOMATIC CERTIFICATE																		
13. Declaration by the competent authority - USA OF AUTOMATIC CERTIFICATE	14. Competent authority (name, full address, country)																		

Рис. 5.2. Варіанти сертифікатів про походження товару

1.2. До поданих у табл. 5.8 сертифікатів зазначити відповідні документи, які необхідні для отримання даного сертифікату.

Таблиця 5.8

Документи, необхідні для отримання сертифіката

№	Форма сертифіката	Перелік документів
1	СТ-1	
2	А	
3	У-1	

1.3. Зобразити схематично та дати визначення документам, що підтверджують країну походження товару:

Приклад вирішення та відповідь (рис. 5.3).

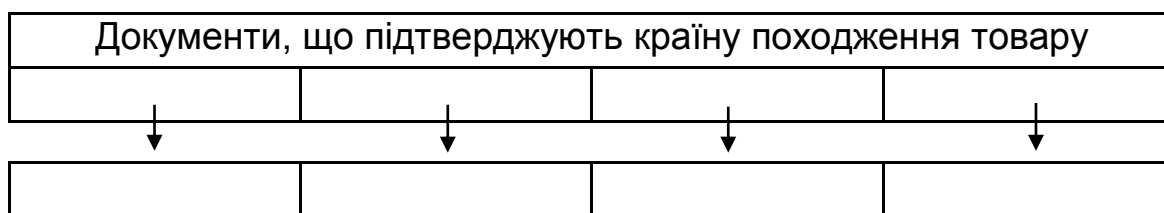

Рис. 5.3. Документи, що підтверджують країну походження товару

1.4. Зобразити послідовну схему необхідних документів для отримання сертифікату СТ-1.

Порядок заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення (походження) товару EUR.1 та бланки необхідних документів можна завантажити за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0355-21#Text>.

Рекомендації щодо заповнення таких декларацій з практичними прикладами їх заповнення, а також бланки необхідних документів розміщено за посиланням: <https://delyatynska-gromada.gov.ua/top15-tipovih-pomilok-yaki-vinikajut-pid-chas-zapovnennya-deklaracii-22-03-00-11-01-2021>.

1.5. Скласти хронологічну схему перевірки документів, що підтверджують країну походження товарів (рис. 5.4).

The image shows a screenshot of the Ukrainian Single Window Portal. At the top, it features the logo of the State Customs Service of Ukraine and the text 'Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»'. Below this, there is a navigation menu with options like 'Бізнесу', 'Громадянам', 'Довідка', 'Додатково', 'Ресурси та публічна інформація', and 'International'. The main content area is titled 'Verification of Certificates of Origin submitted by Ukrainian Customs Offices'. It includes a sub-header: 'State Customs Service of Ukraine provides on this page of the Single Window Portal an ability to online verify Certificates of Origin (EUR.1/EUR-MED) submitted by Ukrainian Customs Offices according to Free Trade Agreements with EU, EFTA and Montenegro'. There are three input fields: 'Number (e.g. A123.123456)' with a placeholder 'A000.XXXXXX', 'Date (dd.mm.yyyy)' with a calendar icon, and 'Weight/quantity (e.g. 1000 or 123.456)' with a placeholder '0'. A blue button labeled 'Check Certificate' is positioned below the fields.

Рис. 5.4. Ресурс для перевірки сертифікатів походження, наданих митницями України
(сайт <https://cabinet.customs.gov.ua/certorigcheck>)

1.6. Зобразити структурно-логічну схему документів, які не вимагають під час підтвердження країни походження товару.

1.3. Звіт за лабораторною роботою

Звіт за лабораторною роботою виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Результати аналізу мають бути подані у вигляді таблиць та рисунків, зроблені відповідні висновки щодо отриманих завдань. Обсяг звіту, враховуючи вихідні дані, таблиці, графіки, має становити не менше п'яти сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом Times New Roman, кг. 14 (у таблицях – кг. 12), міжрядковий інтервал

1,5 см (у таблицях – 1 см). Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.
Основна: [1 – 9]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси: [25; 28; 30; 34].

Тема 6. Організаційно-правові основи функціонування митної системи в Україні

Мета – вивчення історичних аспектів виникнення митно-тарифних відносин та організаційно-правових основ функціонування митної системи в Україні.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати періодизацію розвитку митно-тарифних відносин, особливості розвитку митної системи, сутність інституційного забезпечення митної політики, повноваження митних органів щодо здійснення контрольних процедур; уміти робити оцінювання контролю митних органів у сфері визначення країни походження товарів, знати особливості документального підтвердження походження товарів.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 6

1. Періоди розвитку митно-тарифних відносин.
2. Поняття "митний округ".
3. Структура органів управління митницею в Україні.
4. Завдання Державної митної служби.
5. Організаційна структура митної системи України.

Питання для самостійного опрацювання за темою 6

1. Які види документів вищих органів влади у різні історичні періоди зараховують до джерельної бази історії митної справи.
2. Особливості історичного розвитку митної справи в період входу України до складу інших держав (XIV – середина XVII ст.).
3. Основні інструменти регулювання торгової активності, притаманні для держав античних часів.
4. Етапи митно-тарифного регулювання та оптимізації організаційної структури в сучасній історії митної справи України.

5. Економічний підхід до митної політики пов'язаний в основному з впровадженням у життя...
6. Митно-тарифна політика – це...
7. Єдиний митний тариф.
8. Психоетичний підхід до митної політики.
9. Перші Універсали УНР.
10. Основи застосування права складу в Польському королівстві.
11. Відмінності між митною справою та митною політикою.
12. Види митних територій.
13. Завдання митної системи України.
14. Заходи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі.
15. Етапи розвитку митно-тарифної політики України.
16. Визначення поняття протекціонізм.
17. Умови (клаузули) отримання орендних договорів.
18. Перелік митних угод і договорів Гетьманської держави.
19. Інструментарій для регулювання зовнішньої торгівлі. Сутність фінансових та адміністративних інструментів.
20. Склад тимчасового зберігання.
21. Магазин безмитної торгівлі, його сутність.

Питання для самодіагностики за темою 6

1. Якою була особливість митної політики польської влади на українських землях?
2. Що входить до завдань митної системи?
3. Скільки можна виокремити етапів розвитку організації митної системи та митної політики України в напрямі митно-тарифного регулювання?
4. Що стало економічною основою зародження митної справи та митних стосунків?
5. Чи можна вважати угоду, укладену князем Олегом з Візантією у 907 році, проявом розвитку митної справи?
6. У якому році закінчилася завершальна фаза шостого етапу розвитку митних органів України?
7. У якому році було прийнято Закон "Про митний тариф України"?
8. Як у Київській Русі називали збирачів податків, які вилучали збір за право торгівлі? Також укажіть назву подвійного штрафу за ухилення від митних шляхів.
9. У якому році укладено договір між турецьким султаном та запорожцями на 100 років про вільне морське плавання?

10. У чому полягає сутність економіко-регуляторної функції митної політики?
11. Які основні інструменти регулювання торгової активності були притаманні для держав античних часів?
12. Охарактеризуйте вітчизняну систему митного законодавства.
13. Проаналізуйте митну справу за часів Київської Русі та за часів УНР.
14. Особливості набрання чинності законами України та іншими нормативно-правовими актами з питань державної митної справи.
15. Які самостійні групи норм містить митне право України?
16. На що припадає основне навантаження регулювання митних відносин (головний документ)?
17. Надайте характеристику сучасному етапу розвитку митно-тарифної політики України.
18. У якому році був затверджений Митний кодекс України?
19. Скільки етапів розвитку митної сфери виокремлюють?
20. Скільки основних принципів, за якими здійснюють державну митну справу?
21. Які заходи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі ви знаєте?
22. Які існують заходи регулювання митної політики держави?
23. Розкрийте сутність митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі.
24. Назвіть функції митної політики та дайте їхню коротку характеристику.
25. На основі яких принципів, відповідно до законодавства, здійснюють державну митну справу?
26. Які кодекси, постанови та акти містить система митного законодавства в Україні?
27. Які існують підходи до трактування митної політики?
28. Які економічні зв'язки Галицько-Волинської держави свідчать про торгівлю широким асортиментом товарів за різними напрямками торговельних потоків?
29. Назвіть заходи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі.
30. Розкрийте зміст захисної функції митної політики.
31. Скільки етапів митно-тарифного регулювання та оптимізації організаційної структури можна виокремити в сучасній історії митної справи України?

32. Що стало економічною основою зародження митної справи та митних стосунків?
33. Які існують підходи для трактування митної політики держави?
34. Яка функція митної політики є найважливішою і чому?
35. Чи може митна політика держави проявлятися у інших формах, окрім політики протекціонізму та політики вільної торгівлі (фритредерства)?
36. Митне законодавство Радянської держави в 30 – 60-ті роки ХХ ст.
37. Розглянути митну систему України на початку ХХ століття.
38. Органи державної митної служби та їхні компетенції.
39. Самостійно розглянути торговельну та митну політику античних часів.
40. Перші відомості про встановлення митного кордону на території нинішньої України сягають ...
41. Охарактеризуйте поняття "вільна митна зона".
42. Розкрити сутність організаційної структури митної системи України.
43. Дати характеристику міжнародних конвенцій та етапів приєднання.
44. За допомогою інтернету знайдіть цікавий матеріал за опрацьованою темою, якого не було в лекції, підготуйте доповідь.
45. Назвіть та охарактеризуйте форми митної політики.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 6

1. Органом, що забезпечує виконання, актів з питань митної справи, організовує і реалізує здійснення митної справи, спрямовує і координує роботу Держмитслужби України є:
- а) Верховна Рада України;
 - б) митно-тарифна рада;
 - в) Кабінет Міністрів України;
 - г) Президент України.
2. Митне оформлення – це:
- а) процедура розміщення товарів і транспортних засобів у визначений митний режим і завершення дії цього режиму;
 - б) комплекс заходів, вжитих митними органами у зв'язку з переміщенням через митний кордон товарів і транспортних засобів;

в) сукупність заходів, які здійснюють митні органи України з метою забезпечення дотримання законодавства країни про митну справу і міжнародних договорів, укладених державою, контроль за виконанням яких покладено на митні органи.

3. Митний ліцензійний склад закритого типу використовують для:

- а) збереження товарів будь-якого типу;
- б) збереження товарів, що належать саме їх власнику;
- в) збереження товарів, що належать власнику складу.

4. Міжнародні тарифні відносини – це:

а) сукупність економічних відносин, що виникає у процесі кредитних стосунків;

б) зв'язки між економіками країн, які реалізуються через відповідні суб'єкти господарювання;

в) сукупність економічно-суспільних відносин, які опосередковують рух товарів у сфері міжнародних економічних відносин.

5. Відповідно до нормативних документів регулювання митної справи здійснюють:

а) найвищі органи управління України (Президент України; Верховна Рада; Кабінет Міністрів України);

б) органи регулювання виконавчої влади: Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерство фінансів України, Державна служба експортного контролю, Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей, Митнотарифна рада України, Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі;

в) нижчі органи, які зобов'язані здійснювати всі необхідні заходи щодо її ефективної реалізації на місцях;

г) як найвищі органи управління України, так і органи регулювання виконавчої влади.

6. Етапи еволюції митно-тарифної політики України розподіляють на:

а) наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту, експорту та вдосконалення системи митно-тарифного регулювання;

б) зміну пріоритетів у бік зовнішньоекономічної діяльності, наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту, експорту та захист національного виробника від іноземної конкуренції;

в) зміну пріоритетів у бік зовнішньоекономічної діяльності, наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту, експорту,

захист національного виробника від іноземної конкуренції та вдосконалення системи митно-тарифного регулювання;

г) зміну пріоритетів у бік зовнішньоекономічної діяльності, фіскальний етап, наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту, експорту, та захист національного виробника від іноземної конкуренції.

7. Захисні заходи, спрямовані проти окремих країн – це:

- а) селективний протекціонізм;
- б) монопольний протекціонізм;
- в) прихований протекціонізм;
- г) колективний протекціонізм.

8. У чому полягав четвертий етап еволюції митно-тарифної політики України:

а) основна мета цього етапу – фіскальна, тобто наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту та експорту;

б) основна мета – це захист національного товаровиробника від іноземної конкуренції;

в) характеризувався зміною пріоритетів, коли головним став контроль за зовнішньоторговельною діяльністю, а не за переміщенням фізичних осіб, як було за централізовано-планової системи господарювання;

г) відбулося створення законодавчої бази для приєднання до Конвенції ГС, була досягнута певна передбачуваність у прийнятті рішень щодо зміни ставок ввізного мита, а також відбулося зниження ставок ввізного мита на значну номенклатуру товарів текстильної промисловості відповідно до зобов'язань України перед ЄС.

9. Який документ був укладений у 1653 р.:

а) новоторговий статут (мито сплачувалось виключно в грошовій формі);

б) угода про безмитну торгівлю з російським урядом;

в) митний статут (упорядковував фіскальні обов'язки купців);

г) договір між турецьким султаном та запорожцями на 100 років про вільне морське плавання?

10. Яка з функцій митниці не належить до основних:

а) нанесення клейма на товари (тим самим держава брала на себе відповідальність за якість товарів, допущених до публічних торгів);

б) стягнення збору за допуск даного товару до продажу на внутрішньому ринку;

в) здійснення митного контролю за товарами, що надходять з-за кордону, і товарами, що вивозять за кордон;

г) виявлення фактичного стану справ у сферах діяльності організації і зіставлення з еталонами, які відображені в установчих документах або актах органів самої організації.

11. *Митно-тарифна політика – це:*

а) забезпечення своєчасної та у повному обсязі сплати до державного бюджету податків і зборів;

б) система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі;

в) сукупність митних органів, на які покладено завдання здійснення митної справи в державі;

г) форум, де її члени узгоджують свої власні інтереси у сфері митних відносин на засадах паритетності.

12. *Вантажний митний комплекс – це:*

а) ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України;

б) система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі;

в) сукупність митних органів, на які покладено завдання здійснення митної справи в державі;

г) сприяння у межах своїх повноважень захисту прав споживачів товарів.

13. *Магазин безмитної торгівлі – це:*

а) спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси; призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі;

б) спеціально надане та облаштоване приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, де здійснюють тимчасове зберігання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. На складі тимчасового зберігання

вони перебувають з моменту надходження до митниці, до їх вилучення під відповідною митною процедурою;

в) спеціально надане та облаштоване приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, де здійснюють тимчасове зберігання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. На складі тимчасового зберігання вони перебувають з моменту надходження до митниці, до їх вилучення під відповідною митною процедурою.

14. Чим характеризується Митниця I класу?

а) усі товари, що не обкладені митом. Товари, які не підлягали митному тавруванню. Товари, що підлягали накладенню бандеролей. Термін очистки товарів митом 2 місяці з дня привозу;

б) усі безмитні товари за винятком машин та апаратів. Термін очистки товарів мито 1 місяць з дня привозу;

в) перевозити незаборонені іноземні товари. Річний термін сплати мита з товарів. Протягом року дозволяється повертати товари за кордон, за які не сплачено мито.

15. Мито у Київській Русі означало:

а) податок, що сплачували за перевезення товарів, перегін худоби через кордони певних територій;

б) сукупність економічно-суспільних відносин, які опосередковують рух товарів (предметів) у сфері міжнародних економічних відносин.

в) мито під час продажу людей;

г) збирання оплат від проїжджаючих купців, їхніх товарів, транспортних засобів, а часом навіть від речей, що не призначалися на торг.

16. 25 червня 1991 року був прийнятий:

а) Закон України "Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з митних питань";

б) Закон "Про митну справу в Україні";

в) Єдине мито в Україну;

г) Союзний робітничо-селянський договір.

17. Вантажний митний комплекс – це:

а) ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України;

б) митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі

митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання;

в) спеціально надана та облаштоване приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, де здійснюється тимчасове зберігання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. На складі тимчасового зберігання вони перебувають з моменту надходження до митниці, до їх вилучення під відповідною митною процедурою;

г) спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

18. Місія Всесвітньої митної організації полягає у:

а) формуванні спільної всесвітньої та національної внутрішньо-торговельної та митної політики;

б) прийнятті різноманітних рекомендації, які спрощують та уніфікують митні процедури;

в) співпраці з іншими міжнародними організаціями;

г) вивченні питання співробітництва в митній сфері.

19. Що таке Всесвітня митна організація:

а) це форум, де її члени узгоджують свої власні інтереси у сфері митних відносин на засадах паритетності;

б) це комплексна та багатостороння організація, спрямована на вирішення сучасних міжнародних проблем;

в) це організація, яка складається з представників держав-учасниць;

г) юридично обов'язкова угода між суб'єктами міжнародного права. Застосовується для позначення договірного права загалом або міжнародних угод певного виду?

20. Основними завданнями Держмитслужби України є:

а) представляти Кабінет Міністрів України за його дорученням у міжнародних організаціях та під час укладання міжнародних договорів України;

б) скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до її компетенції;

- в) здійснювати свої повноваження безпосередньо та через регіональні митниці, митниці, спеціалізовані митні управління та організації;
- г) забезпечення реалізації державної політики у сфері митної справи.

21. Митна система – це:

а) функціональна, контрольо-регулювна, складно організована та чітко структурована економічна система управління митною справою в цілому та всіма її підсистемами зокрема, для найефективнішої реалізації митної політики;

б) сукупність економічно-суспільних відносин, які опосередковують рух товарів (предметів) у сфері міжнародних економічних відносин;

в) форум, де її члени узгоджують свої власні інтереси у сфері митних відносин на засадах паритетності. Кожну державу-члена представляє один представник і кожний член має право одного голосу;

г) юридично обов'язкова угода між суб'єктами міжнародного права.

22. Вільна митна зона – це:

а) спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, та призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі;

б) спеціально виділене та облаштоване приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, де здійснюється тимчасове зберігання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон;

в) митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання.

23. Які функції виконує митна політика:

а) фіскальну, захисну, міжнародно-політичну, контрольо-організаційну;

б) лише фіскальну;

в) фіскальну та економічну.

24. *Вантажний митний комплекс* – це:

а) відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на центральний орган виконавчої влади;

б) спеціально надане та облаштоване приміщення та/або критичні відкриті майданчики;

в) ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

25. *Територіальні води*:

а) прибережні морські води шириною і 12 морських миль, відлічуваний від лінії найбільшого відпливу як на материку, так і на островах, що належать Україні, або від прямих вихідних ліній, що з'єднують точки, географічні координати яких затверджуються КМ України;

б) повітряний простір, що знаходиться в межах його сухопутних і водних кордонів, причому висотний межа повітряного простору практично не встановлюється, але не стосується космосу;

в) у районі континентального шельфу Україна здійснює юрисдикцію над такими штучними островами, установками, спорудами, в тому числі юрисдикцію щодо митних, фіскальних, санітарних та імміграційних законів і правил, а також законів і правил, що стосуються безпеки.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 6

Завдання 6.1. Розмістити певний орган до відповідного рівня регулювання митної справи (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Умови завдання

Найвищі органи управління України	Органи регулювання виконавчої влади
Президент України	Кабінет Міністрів України
Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України	Верховна Рада
Міністерство фінансів України	Державна служба експортного контролю
Митно-тарифна рада України	Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей
	Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі

Завдання 6.2. Установіть послідовність подій стосовно розвитку організації митної системи та митної політики України в напрямі митно-тарифного регулювання:

- а) приведення діючої митної системи до вимог ГАТТ/СОТ;
- б) Україна обрана до Фінансового комітету ВМО;
- в) утворення Міністерства доходів і зборів України на базі Державної податкової і митної служб;
- г) створення Митно-тарифної ради;
- д) вступ у СОТ, реорганізація структури митних органів;
- е) Україна стає повноправним членом Всесвітньої митної організації.

Завдання 6.3. Співставити митні ділянки чи митні режими відповідно до їх характеристик (табл. 6.2).

Таблиця 6.2

Умови завдання

№ з/п	Митна зона		Характеристика
1	Магазин безмитної торгівлі	а	Митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
2	Склад тимчасового зберігання	б	Ділянка території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів і комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України
3	Вільна митна зона	в	Спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси
4	Вантажний митний комплекс	г	Спеціально виділене та облаштоване приміщення та/або криті чи відкриті майданчики, резервуари, холодильні чи морозильні камери, де здійснюється тимчасове зберігання товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 6

Завдання. Знайти правильну характеристику митницям 1 – 3 класу (табл. 6.3).

Таблиця 6.3

Умови завдання

Митниці I класу	Митниці II класу	Митниці III класу
Усі безмитні товари за винятком машин та апаратів. Термін очистки товарів мито 1 місяць з дня привозу	Перевозити незаборонені іноземні товари. Річний термін сплати мита з товарів. Протягом року дозволяється повертати товари за кордон, за які не сплачено мито	Усі товари, що не обкладені митом. Товари, які не підлягали митному тавруванню. Товари, що підлягали накладенню бандеролей. Термін очистки товарів митом 2 місяці з дня привозу

Приклад вирішення та відповідь.

Таблиця 6.4

Відповідь

Митниці I класу	Митниці II класу	Митниці III класу
Перевозити незаборонені іноземні товари. Річний термін сплати мита з товарів. Протягом року дозволяється повертати товари за кордон, за які сплачено мито	Усі товари, що не обкладені митом. Товари, які не підлягали митному тавруванню. Товари, що підлягали накладенню бандеролей. Термін очистки товарів митом 2 місяці з дня привозу	Усі безмитні товари за винятком машин та апаратів. Термін очистки товарів мито 1 місяць з дня привозу

Лабораторне завдання для вирішення на лабораторному занятті за темою 6

"Визначення тенденцій в митній сфері"

Мета роботи – засвоєння студентами навичок роботи з офіційними статистичними даними та офіційними сайтами органів виконавчої влади у митній сфері; на основі отриманої інформації формувати таблиці даних

у *MS Excel* та виконувати аналітичні розрахунки; аналізувати сучасний стан митної системи.

1.1. Загальні методичні рекомендації

Ведення митної статистики здійснюють за методологією, яка забезпечує порівнянність даних митної статистики зовнішньої торгівлі України з даними державної статистики інших держав (пункт 4 статті 449 Митного кодексу України від 13.03.2012 р. № 4495-VI).

Формування даних митної статистики зовнішньої торгівлі України здійснюють з урахуванням положень:

офіційного видання статистичного відділу ООН "Статистика міжнародної торгівлі товарами: концепції та визначення, 2010 рік" (ST/ESA/STAT/SER.M/52/Rev.3);

офіційного видання статистичного офісу ЄС "Статистика торгівлі товарами – посібник користувача" (№ KS-BM-06-001-EN-N);

єдиної методології митної статистики зовнішньої торгівлі держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, затвердженої Рішенням Ради голів урядів СНД від 20 листопада 2013 року.

BI (Business Intelligence) – це сервіс збирання та аналізу даних за заданими параметрами. Завдяки BI можна дізнатися усю митну статистику щодо товарообігу та платежів. BI вивела у вільний доступ дані про розмір надходжень до держбюджету від Митниці, імпорт, експорт, сальдо товарообігу, обсяги оподаткованого імпорту за кожною групою товарів та за будь-якою країною, обсяги імпорту та експорту товарів у різних розрізах тощо. Обсяги товарів, які Україна купує або продає за кордон, можна побачити не лише у валюті (гривні чи доларі), а загалом за 26 одиницями вимірювання.

Митна статистика зовнішньої торгівлі України обліковує **торгівлю товарами**, які підлягають декларуванню митним органам, і не охоплює міжнародну торгівлю послугами.

Первинними даними під час формування даних митної статистики зовнішньої торгівлі України є відомості, що містяться у митних деклараціях або в інших документах, що подаються замість митної декларації у процесі переміщення товарів через митний кордон у випадках, визначених Митним кодексом України.

Статистичному спостереженню підлягають товари, митна вартість або вага (для фізичних осіб) яких перевищує граничне значення показника,

встановленого національним законодавством для письмового декларування товарів митним органам. Моментом статистичного обліку є дата оформлення декларації. У митній статистиці зовнішньої торгівлі України враховують усі товари, які додають до матеріальних ресурсів України в результаті їх ввезення (статистичного імпорту) на митну територію України або відраховуються з них у результаті їх вивезення (статистичного експорту) за межі її митної території.

Зокрема, **не додають** у митну статистику зовнішньої торгівлі товари, які переміщують транзитом через територію України, тимчасово ввозять або вивозять з неї (за винятком товарів, призначених для внутрішнього або зовнішнього перероблення, та тих, що орендують на строк не менше одного року), вивезені товари, від яких відмовились на користь держави, іноземні товари, які знищують на території України, ввезення товарів на територію вільних митних зон та митних складів.

Оприлюднення даних митної статистики зовнішньої торгівлі у довідках та таблицях, як правило, використовують замість назв "статистичний імпорт" та "статистичний експорт" спрощені назви економічних категорій – "імпорт" та "експорт".

Експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. При цьому термін реекспорт (реекспорт товарів) означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України;

Імпорт (імпорт товарів) – купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктах господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.

Формування статистичного експорту в географічному аспекті здійснюють **за країною призначення** (країною останнього відомого призначення). У випадку, якщо на момент митного оформлення країна призначення невідома, то формування даних здійснюють за торговельною країною (країною або територією офіційної реєстрації нерезидента – сторони зовнішньоекономічного договору).

Формування статистичного імпорту у географічному аспекті здійснюють **за країною походження товару**. Країною походження товару є країна, у якій товар був повністю вироблений або достатньо перероблений. При цьому під країною походження товару можна розуміти групу країн, митні союзи країн, регіон або частину країни, якщо є необхідність їхнього виокремлення для цілей визначення походження товару.

В окремих випадках під час формування статистичного імпорту використовують дані щодо країни відправлення товару: невизначеності країни походження; зазначення України ("UA") або Європейського Союзу ("EU") країною походження; імпорту товарів 97-ї групи Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (твори мистецтва, предмети колекціонування та антикваріат); у разі ввезення гуманітарної допомоги; під час реімпорту товарів. У випадку невизначеності країни походження та країни відправлення товару використовують дані про торговельну країну.

Для класифікації і кодування товарів у митній статистиці зовнішньої торгівлі України застосовують **Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)**. Основною одиницею вимірювання й обліку кількості товарів в Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності є одиниця маси – кілограм (кг). Формування кількісних показників статистичного імпорту/експорту здійснюють за вагою нетто, якщо вага нетто не визначена – за інформацією про вагу брутто.

Формування **вартісних показників** статистичного імпорту/експорту здійснюють за інформацією про митну вартість товарів. Показник вартості перераховують у долари США за курсом, встановленим Національним банком України на дату:

подання для всіх типів митних декларацій, окрім додаткових до тимчасових декларацій;

подання тимчасової декларації для додаткових до тимчасових декларацій.

Якщо митна вартість у митних деклараціях не зазначена, то використовують інформацію про фактурну (купівельну) вартість з аналогічним перерахунком у долари США.

Митні платежі – це податки, які відповідно до податкового або митного законодавства справляють під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи.

Поняття, дані статистичного та оподаткованого імпорту не є тотожними, мають різні методологічні підходи до їх формування і спрямовані на вирішення різних завдань. Метою формування статистичного імпорту є об'єктивний та достовірний облік даних про ввезення товарів через митний кордон України відповідно до міжнародних методологічних вимог та рекомендацій.

Оподаткований імпорт має на меті формування даних про обсяги ввезення товарів, які є базою оподаткування митними податками та впливають на розрахунки показників, що визначають стан надходження податків до Державного бюджету України.

Дані **статистичного імпорту** формують за митними деклараціями, які завершують митне оформлення товарів і містять найбільш повні й точні відомості про товари незалежно від того, сплачувались чи ні податки під час ввезення таких товарів відповідно до законодавства.

До таких митних декларацій, згідно з міжнародними методологічними вимогами, належать і додаткові митні декларації, оформлені після оформлення тимчасових декларацій, за якими товари були вже раніше випущені у вільний обіг та було сплачено податки. Відповідно до ст. 260 Митного кодексу України додаткова митна декларація може бути оформлена в термін до 45 днів від дати оформлення тимчасової митної декларації.

Таким чином, дані з додаткових декларацій можуть стосуватися імпортних операцій, які фактично здійснювались у попередні звітні періоди.

Тимчасові митні декларації не використовують для формування статистичного імпорту, оскільки зазначені в них відомості про товар можуть бути скореговані в додаткових митних деклараціях.

На відміну від оподаткованого імпорту, до статистичного імпорту також додають товари, ввезені тимчасово терміном більше одного року, ввезені на перероблення на митній території, у магазини безмитної торгівлі тощо.

Дані оподаткованого імпорту формують за митними деклараціями, під час оформлення яких було сплачено у готівковій або безготівковій формі або мито, або акцизний податок, або податок на додану вартість. На відміну від статистичного імпорту, до оподаткованого імпорту додають тільки товари, які ввозять в Україну в митних режимах імпорту (випуск для вільного обігу) та реімпорту.

Окрім відомостей митних декларацій, оформлених у звичайному порядку, до розрахунків оподаткованого імпорту додають дані тимчасових митних декларацій, на підставі яких згодом оформлюють додаткові

митні декларації. Дані додаткових митних декларацій до оподаткованого імпорту не додають.

Митниця є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади в галузі митної справи, який безпосередньо забезпечує дотримання законодавства України з питань митної справи, справляння податків і зборів та виконання інших завдань, покладених на митну службу України. Митниці входять в єдину систему митних органів і здійснюють свою діяльність під безпосереднім керівництвом регіональних митниць, в зоні діяльності яких знаходяться.

1.2. Порядок виконання роботи

Використовуючи дані офіційного сайту Державної митної служби України (<https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>), проаналізувати сучасний стан митної системи (рис. 6.1).

Для цього необхідно задавати відповідні критерії для пошуку, а саме:

1. Валюта (гривня або долар США).
2. Часовий період для аналізу (рік, квартал, місяць).
3. Країна партнер або країна походження товару.
4. Митниця або митний пост.
5. Транспорт.
6. Вид товару згідно з УКТ ЗЕД.

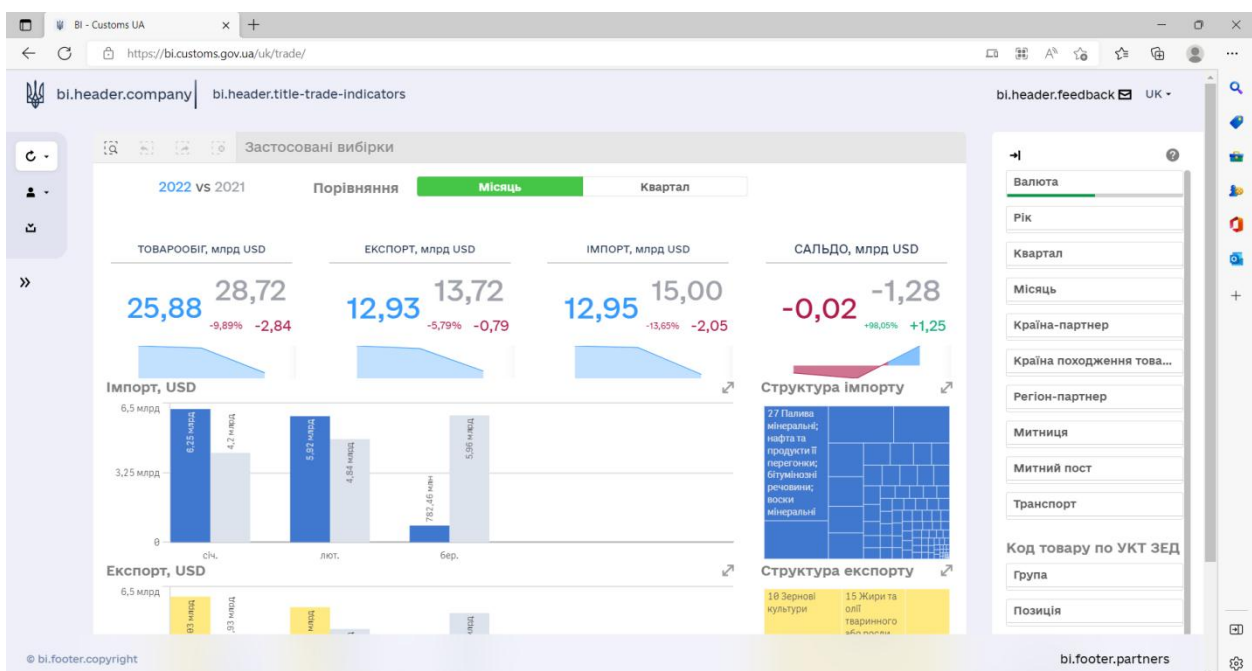

Рис. 6.1. Аналітичний інструмент Державної митної служби України

Також аналіз доцільно робити за різними вимірюваннями:
товарообіг за 2017 – I квартал 2022 рр. із подальшим оновленням:
імпорт, експорт, сальдо;
обсяги оподаткованого імпорту за кожною групою товарів та з будь-якою країною;
надходження до держбюджету від Митниці в аспекті: мито, акциз, ПДВ;
податкове навантаження на \$1 за кожною позицією товарів (до 4-го знаку коду УКТ ЗЕД);
які товари Україна імпортує та експортує в аспекті: регіон, країна, країна-походження, митниця;
рейтинги у вигляді ТОП-5 позицій товарів, які Україна найбільше/найменше експортує/імпортує або ТОП-5 позицій товарів, за якими наявне найбільше від'ємне/позитивне торговельне сальдо; ТОП-5 країн, які сплатили найбільше/найменше мито під час імпорту товарів в Україну тощо;
митну вартість одиниці товару (мінімальна, середня та максимальна) як-от авта, ввезеного з будь-якої країни, надходження від імпорту за одиницю товару тощо (рис. 6.2).

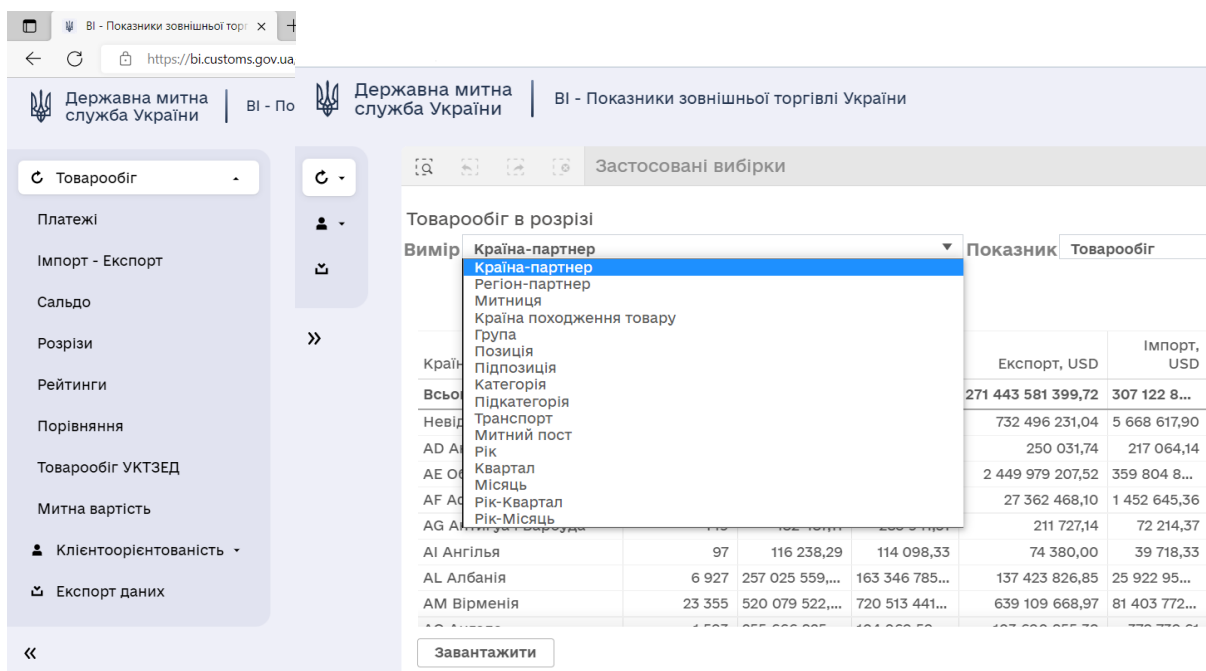

Рис. 6.2. Критерії та вимірювання для пошуку статичної інформації в митній сфері

Уся інформація є інтерактивною та відображена у зручному статистичному вигляді. У декілька кліків можна відстежити, скільки, звідки і які саме товари Україна імпортувала, а які – експортувала. Можна дізнатися обсяг оподаткованого імпорту, обсяг надходжень до держбюджету від Держмитслужби, податкове навантаження на долар, обсяг товарів у 26 різних одиницях вимірювання та багато інших цікавих статистичних даних. Будь-які дані можуть бути експортовані у форматі *MS Excel* для зручної роботи офлайн.

За відповідними критеріями та вимірювання необхідно проаналізувати дані таблиці за різними показниками (рис. 6.3).

Побудувати графіки для відображення динаміки показників (не менше п'яти). Зробити розгорнуті висновки щодо стану митної системи України за період аналізу.

Для більш наочного відображення аналітичних даних доцільно скористатися функціями *MS Excel* із графічного подання такої інформації на діаграмах або гістограмах.

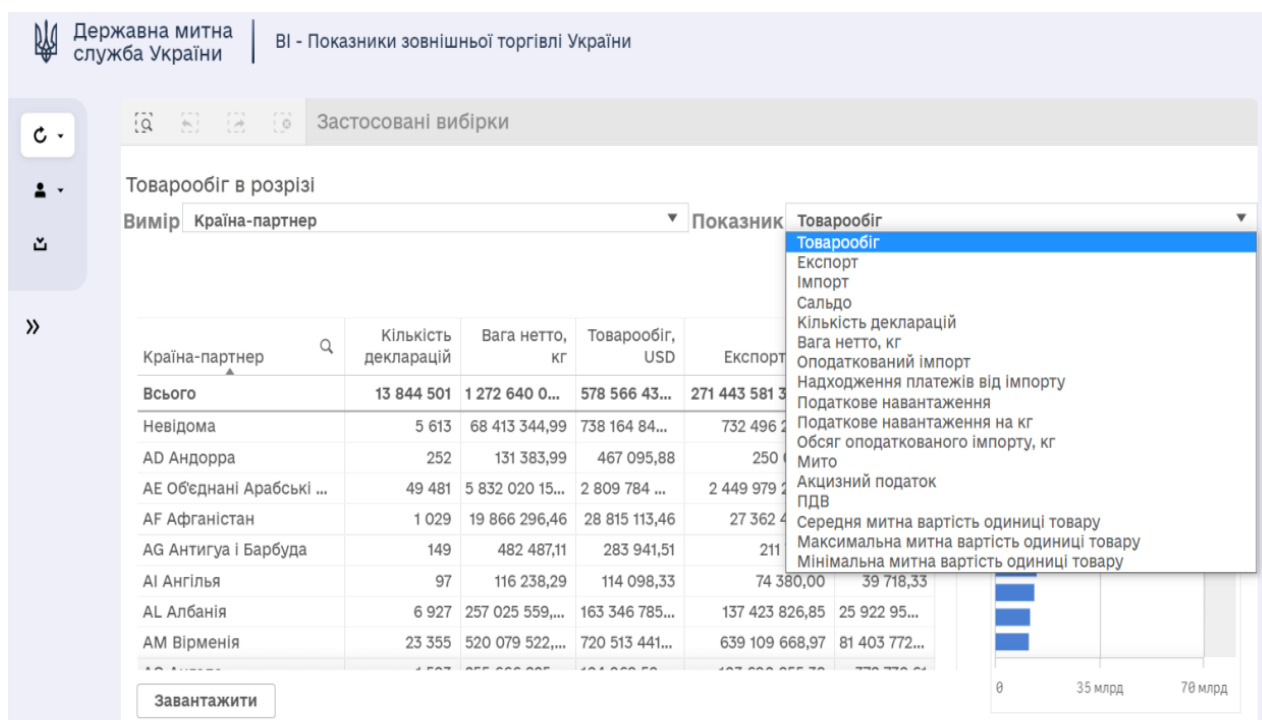

Рис. 6.3. Вибір показників для пошуку статичної інформації в митній сфері

1.3. Звіт за лабораторною роботою

Звіт за лабораторною роботою виконують згідно з вимогами до оформлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Результати аналізу мають бути подані у вигляді таблиць та рисунків, зроблені відповідні висновки щодо отриманих завдань. Обсяг звіту, враховуючи вихідні дані, таблиці, графіки, має становити не менше п'яти сторінок. Текст звіту має бути надруковано шрифтом Times New Roman, кг. 14 (у таблицях – кг. 12), міжрядковий інтервал 1,5 см (у таблицях – 1 см). Абзаци слід починати з відступу, що дорівнює 1,25 см.

Приклад оформлення частини звіту:

Зовнішньоекономічна діяльність відкриває нові можливості для використання зовнішніх чинників розвитку, залучення фінансових і технологічних ресурсів з-за кордону, використання виробничого та управлінського досвіду, розширення ринків збуту. В останні роки в економіці України зберігається значний дисбаланс у потоках імпорту та експорту та негативне сальдо у зовнішній торгівлі товарами та послугами. Зміни геополітичної ситуації та сучасний процес трансформації після здобуття незалежності майже не збільшили експортний потенціал та спроможність виробляти товари та послуги, конкурентоспроможними на зовнішніх ринках. У контексті вивчення стану та динаміки імпортних та експортних потоків товарів та послуг, достовірність зовнішньоторговельної інформації відіграє важливу роль, що досягається шляхом порівняння даних на основі дзеркальних статистичних методів (рис. 6.4).

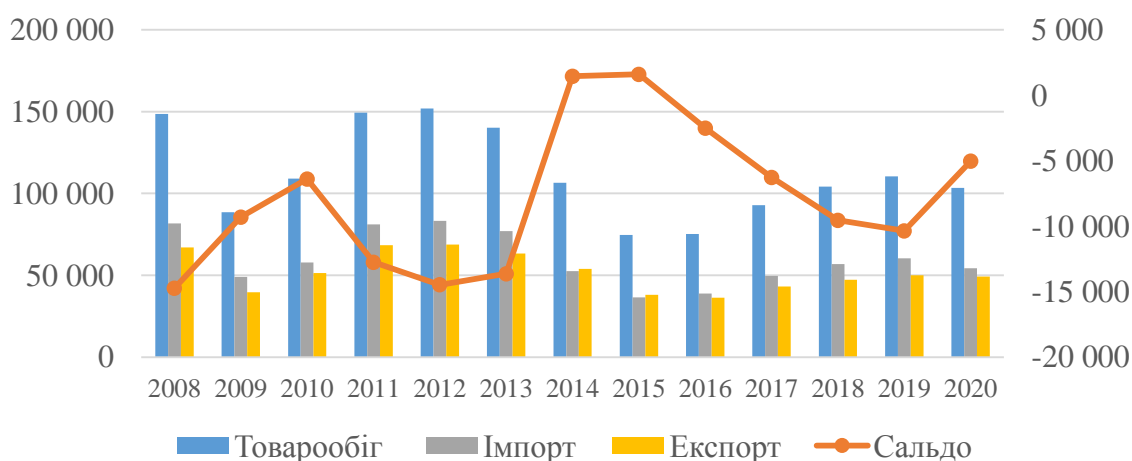

Рис. 6.4. Товарообіг України у 2008 – 2020 роках

Це допоможе більш точно оцінити баланс зовнішньоторговельного ринку товарів та послуг та забезпечить найкращий баланс між виробничими можливостями та споживчими уподобаннями (рис. 6.5).

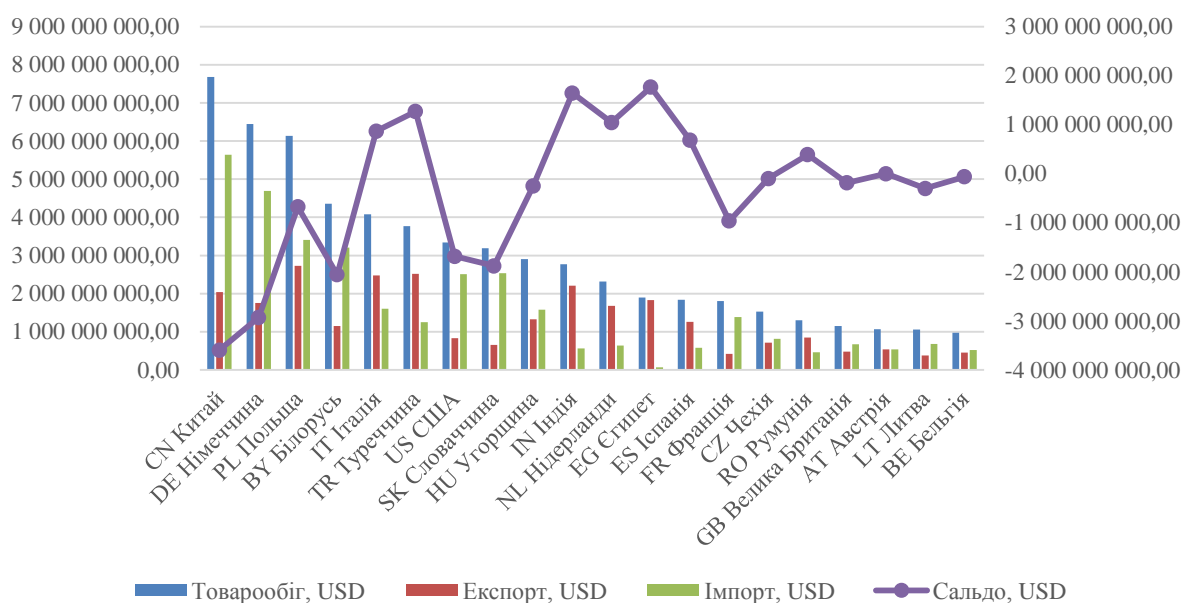

Рис. 6.5. Показники зовнішньоекономічної діяльності в аспекті країн походження за 2020 рік

За результатами, поданими на рис. 6.6, можна зробити узагальнення, що в експорті товарів у 2020 році переважає ввезення товарів до Китаю, з абсолютним обсягом експорту – 7 100 млн дол. США. Достатня частка експорту товарів припадає на Польщу – 3 273 млн дол. США. До країн Європейського Союзу обсяги експорту товарів зросли, що пов'язано з підписанням у 2014 р. "Угоди про асоціацію Україна – ЄС", яка передбачала створення повної та всеосяжної зони вільної торгівлі. Хоча вітчизняна продукція залишається мало конкурентоспроможною на європейському ринку через низьку технологічність, відповідність застарілим стандартам, у цій сфері проводиться багато реформ та оновлень для покращення ситуації. В імпорті товарів також переважає Китай, абсолютний обсяг імпорту товарів якого становить 8 318 млн дол. США. Як форма міжнародних економічних відносин, міжнародна торгівля є невід'ємною частиною збалансованого розвитку суспільства та економіки, сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки, підвищенню рівня життя людей та максимально задовольняє потреби національної економіки.

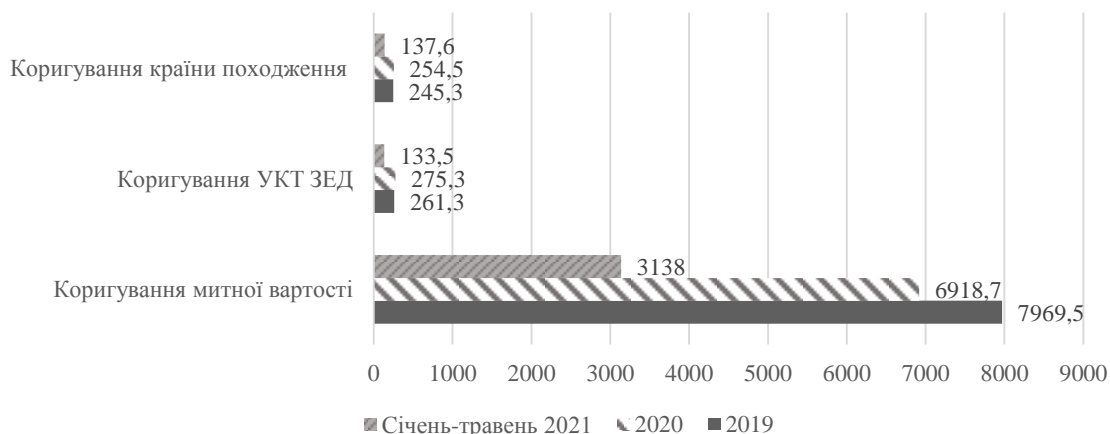

Рис. 6.6. Структура донарахувань митних платежів протягом 2019 і 2020 років, січня – травня 2021 року

У структурі додаткових нарахувань митних платежів у 2019 – 2020 роках і протягом січня – квітня 2021 року додаткові нарахування за рахунок корегування митної вартості, задекларованої суб'єктами ЗЕД, становили 94, 92,3 і 92,5 % відповідно. Питома вага митних платежів, нарахованих за результатами корегування кодів УКТ ЗЕД та країни походження, мала майже незмінні та невисокі показники, що коливалися в межах 3 – 4 %.

Рекомендована література для самостійної роботи за темою.
 Основна: [1 – 9]. Додаткова: [10 – 21]. Інформаційні ресурси: [22 – 34].

Рекомендована література

Основна

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 543 с.
2. Гребельник О. П. Митна справа : підручник / О. П. Гребельник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2010. – 472 с.
3. Дубініна А. Митна справа : підручник / А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
4. Дудчак В. І. Митна справа : навчальний посібник / В. І. Дудчак, О. В. Мартинюк. – Київ : Вид-во КНЕУ, 2002. – 310 с.

5. Митна справа : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 240 с.

6. Митна справа : підручник / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль: ВПЦ "Економічна думка ТНЕУ", 2014. – 540 с.

7. Митне право : навч.-метод. посіб. / Б. А. Кормич, Н. О. Коваль. – Одеса : Фенікс, 2021. – 132 с.

8. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. / О. Ю. Сидорович, О. В. Годованець, І. П. Кекіш. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – 250 с.

9. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М. М. Танасієва. – Чернівці : Технодрук, 2021. – 100 с.

Додаткова

10. Борисенко О. П. Особливості застосування митно-тарифних інструментів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності / О. П. Борисенко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2011. – № 4(11). – С. 41–49.

11. Войтов С. Г. Класифікація товарів як інструмент митно-тарифного регулювання: аспект визначення і контролю / С. Г. Войтов // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9(147). – С. 42–48.

12. Дьяченко О. В. Економічна природа митного тарифу та його функції / О. В. Зубко, О. В. Дьяченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1(1). – С. 176–182.

13. Карпова В. В. Anti-Crisis Fiscal Measures in the European Union during the COVID-19 Pandemic and their Impact on GDP / В. В. Карпова та ін. // Journal of Tax Reform. – 2020. – Т. 6, № 3. – С. 225–243.

14. Кордзая Н. Р. Особливості сертифікації походження товарів та послуг в Україні / Н. Р. Кордзая // Наукові праці Одеської національної академії харчових технологій. – 2015. – Вип. 46, Т. 1. – С. 277–281.

15. Короп О. В. Сутність та призначення митного контролю після пропуску товарів через митний кордон / О. В. Короп // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2012. – № 12. – С. 132–138.

16. Остапенко В. М. Євроінтеграційні аспекти та перспективи розвитку фінансового ринку України / В. М. Остапенко // Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Р. Пукала, В. А. Смоляк та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Н. М. Внукової та канд. екон. наук Р. Пукала. – Харків : ТО "Ексклюзив", 2018. – С. 5–20.

17. Регіональні аспекти митно-податкової політики [Електронний ресурс] : монографія / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено, В. В. Карпова [та ін.] ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 247 с.

18. Філатов В. В. Напрямки сучасної митної політики України / В. В. Філатов // Митна справа. – 2009. – № 4(64). – С. 25–26.

19. Kostiana O. V. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development / O. V. Kostiana, O. E. Naydenko, V. F. Tyschenko, V. M. Ostapenko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2020. – Vol. 2. – P. 351–357.

Інформаційні ресурси

20. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/stru#Stru>.

21. Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів // Міжнародний документ від 14.06.1983 р. (приєднання від 17.05.2002 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_079.

22. Офіційний сайт Державної митної служби України. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи посадових осіб митних органів з аналізу, виявлення та оцінки ризиків при здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України : Наказ ДМСУ від 13.07.2012 р., № 362 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/kontrol-mitnoi-vartosti/62666.html>.

24. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова КМУ від 21.05.2012 р., № 428 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-%D0%BF>.

25. Про затвердження Порядку верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України : Постанова КМУ від 09.12.2015 р. № 1029 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1029-2015-%D0%BF/paran38#n38>.

26. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 650 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>.

27. Про затвердження форми декларації митної вартості та Правил її заповнення : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 р. № 599 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62386.html>.

28. Про Концепцію трансформації митного тарифу України на 1996–2005 роки відповідно до системи ГАТТ/СОТ : Указ Президента України від 06.04.1996 р. № 255/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/255/96>.

29. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 р. № 584-VII (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0-18/page9>.

30. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів : Указ Президента України від 17.05.2002 р. № 466/2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/466/2002>.

31. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.

32. Тищенко В. Реалізація методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в митній справі / В. Тищенко, О. Найденко, В. Остапенко // Економіка та суспільство, 2022. № 37. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1198> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-35.

33. Угода про правила походження: Міжнародний документ від 15.04.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_013.

34. Tyshchenko V. Digitization in the customs risk management / V. Tyshchenko, V. Ostapenko, V. Karpova // Економіка та суспільство. 2022. № 37. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1198> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-35.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.....	10
Тема 1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності	10
Тема 2. Міжнародна торгівля у системі міжнародних економічних відносин.....	32
Тема 3. ІНКОТЕРМС	49
Змістовий модуль 2. Основи митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	60
Тема 4. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).....	60
Тема 5. Країна походження товару	79
Тема 6. Організаційно-правові основи функціонування митної системи в Україні.....	100
Рекомендована література.....	122
Основна	122
Додаткова	123
Інформаційні ресурси	124

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МИТНОЇ СПРАВИ

**Методичні рекомендації до практичних завдань,
лабораторних та самостійних робіт студентів
спеціальності 072 "Фінанси,
банківська справа та страхування"
освітньої програми "Митна справа"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Тищенко Вікторія Федорівна**
Остапенко Вікторія Миколаївна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 62 ЕВ. Обсяг 127 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*